שנה 36 מספר 1847 המחיר 2.25 ל״י כ״א שבט תשל״ג, 24.1.73

העולם הזה

שערוריית „שיכון עובדים״ מסתעפת:

כך חומס עופר את רכוש המדינה!

במטרה לקדם את מעמדו

ח״כ אברהם עופר

קורא יקר

היום השני בשבוע הוא היום „הבוער" במערכת.

זה היום של ערב הופעת הגליון השבועי של העולם הזה. המערכת רוחשת ככוורת דבורים. הטלפונים אינם פוסקים מל־טרטר. הכתבים מתחרים זה בזה כדי להכניס את הידיעות והכת־בות שהביאו לעמודים המעטים שעוד נותרו פתוחים לגליון השבוע.

ביום השני בשבוע שעבר השתרר במפתיע, שקט במשרדי המערכת. אי־אפשר היה למצוא את הכתבים ואת צלמי המערכת. האדמה כאילו פצתה את פיה ובלעה אותם.

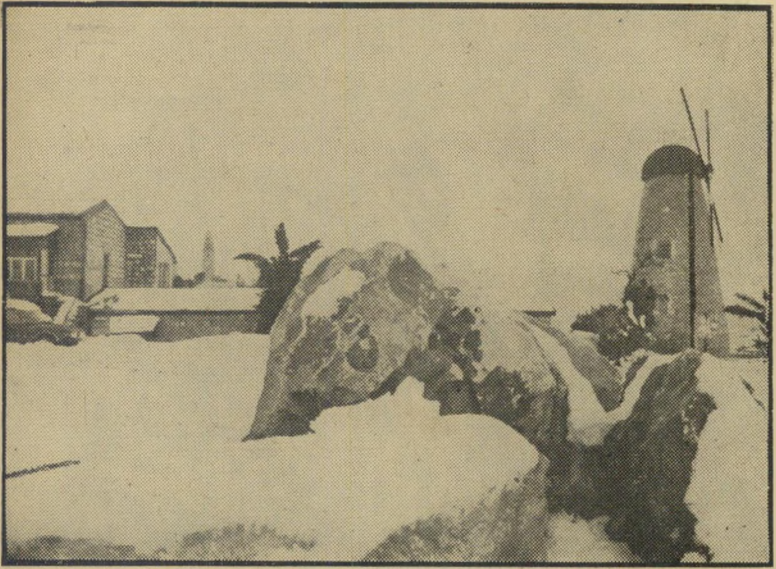

שכונת ימין משה מכוסה שלג

„איש־שלג" ירושלמי

רק בשעות הלילה המאוחרות, כאשר הו־פיעו בזה אחר זה בפנים צוהלות, נפתרה התעלומה. כולם הקיצו אותו בוקר למש־מע הידיעות על השלג היורד בירושלים. כולם שמעו בחדשות ששודרו ברדיו, כי ירושלים נצורה בשל השלג וכי כל הדר־כים אליה מנותקות וחסומות. כולם רצו להוכיח שהם ישברו את טבעת המצור.

כך קרה שבאותו יום התנדבו כמעט כל חברי המערכת לכסות את המאורע המסעיר של ירושלים המתכסה בלבן. הם חזרו בלילה עמוסים לעייפה מחוויות וסיפורים, כשהצלמים פורשים עשרות תמונות פאסטורליות, של נופים ירושל־מיים בלבן. גליון השבוע שעבר של העולם הזה יכול היה להופיע עם כתבת ענק על השלג שירד בירושלים וגרם להתרגשות כה רבה עקב שיבוש החיים בה ליומיים. לא עשינו זאת, משום שלגבי שבועון חדשות, ערכן של תמונות שלג, יפהפיות ככל שתהיינה, הוא כשלג דאשתקד. אבל נותר עצם המאורע של ירושלים במצור.

בהתייעצות מערכתית שנערכה אותו יום שני בלילה, החלטנו בלב כבד לדחות את פירסום הכתבה ולהעדיף על פניה חומר עתונאי אחר.

מוספי השבת של העתונות היומית היו גדושים השבוע בכתבות מצולמות על ירו־שלים שטבלה בשלג. לא היה עוד טעם לחזור על כך בהעולם הזה באיחור של

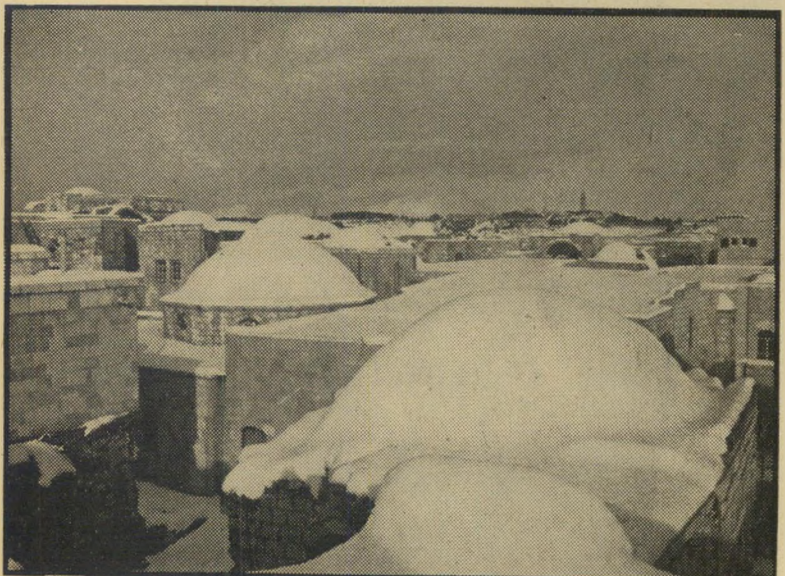

כיפות הרובע היהודי בעיר העתיקה בשלג

שבוע. כמו כתבות אחרות שמכינים כתבי העולם הזה וצלמיו, שמסיבה זו או אחרת, אינם רואים את נייר הדפוס, ירד גם חומר זה לתיקי הארכיון.

פטור בלי כלום, אי אפשר. בדרך משכתי כמה

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

מזכירות לימודי הסמכה
מדור רישום וקבלת מועמדים

מודיע על

פתיחת הרשמת מועמדים
לסמסטר חורף תשל"ד שנה"ל 1973/74

ליחידות האקדמיות:

הנדסה אזרחית	פיסיקה
הנדסת גיאודזיה	כימיה
הנדסת מחצבים	ביולוגיה
הנדסת מכונות	הכשרת מורים
הנדסת חשמל	(מתימטיקה, פיסיקה,
הנדסה כימית	כימיה, ביולוגיה).
הנדסת מזון	הכשרת מורים
וביוטכנולוגיה	טכנולוגיים
הנדסה חקלאית	במגמת חשמל
הנדסה אוירונאוטית	הכשרת מורים
הנדסת תעשיה וניהול	טכנולוגיים
כלכלה	במגמת מכונות
מתימטיקה	ארכיטקטורה
מתימטיקה שימושית	ובינוי ערים
מדעי המחשב	רפואה

ההרשמה תחל ביום א' ה־4.2.73
ותמשך עד ליום ו' ה־6.4.73.

חוברות ידיעון למועמדים וכן טפסי הרשמה ניתן לקבל החל מיום 28.1.73 ע"י פניה בכתב אל מדור רישום וקבלת מועמדים של המזכירות ללימודי הסמכה, או ע"י פניה אישית תמורת קבלה על תשלום סך של —.3 ל"י לזכות חשבון הטכניון בבנק הדואר מס' 5302041 (או תמורת המחאת דואר).

ההרשמה תיעשה אך ורק דרך הדואר ולא אישית.

לתשומת לב המועמדים: —

בחינות המיון תתקיימנה בימים:
א' — ה', 12.8.73 — 16.8.73.

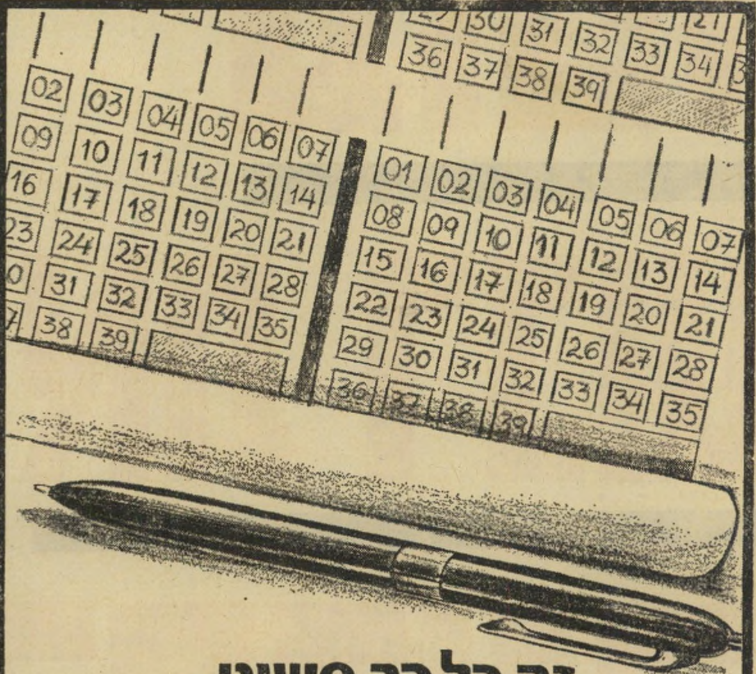

זה כל כך פשוט...

מה יותר קל מלהשתתף בהגרלת הלוטו. תמורת 50 אגורות תוכל לסמן 6 מספרים בכל אחת משתי הטבלאות שבטופס.

עשה חישוב פשוט פעולה בת שניות ספורות, מביאה לך סיכויי השתתפות בזכיה בת 75,000 לירות בפרס הראשון ואלפי לירות ביתר הפרסים.

זה כל כך פשוט..

לוטו

העולם הזה 3 עמוד

דת חדשה בירושלים

מיליון דתות יש בירושלים. השבוע נודע לנו על עוד אחת. מיוחדת לירושלמים. האדוני שלהם שמו חשמאל. הנביא — חשמולאי. הכהנים שלהם — קוונים. הלוויים — חשמלטורים. המאמינים קוראים לעצמם — חשמולאים.

זה התגלה לנו השבוע. וכתור בן־אדם בכלל בכלל לא דתי — אני מוכרח להגיד שזו היתה לי ממש חוויה דתית.

זה התחיל ביום שני ב־6 בבוקר. מתחת לשמיכה אני שומע באוזן אחת את החדשות — ושתי האוזניים שלי מיד חושכות: „שלג!" לא מאמין לרדיו, מעיף מבט החוצה — הפעם הרדיו צדק. אסון. על המקום נשאתי עיני בתפילה למרום, אל מנורת החשמל של התיקרה, ואחרי דקות ארוכות שבהן שטחתי את כל תחינותי, כרעתי־השתחוויתי לתנור החימום החשמלי. וכך המשכתי כל היום: כורע לרדיו, קד קידה לטלוויזיה, מתחנן אל מנורת השולחן, מתפלל לדוד המים. כמובן שגם צמתי כל היום, כי עד שגמרתי את הטקס של תפילות השחרית לא נשאר בחנות שלי כבר כלום. המדפים היו ריקים. אנשים קנו אפילו את הביסקוויטים שנשארו מפסח.

יומיים עיניתי את נפשי בצום ובתפילות, ובחוץ השתוללה סופת שלג. אבל חשמאל הטוב והרחום שמע את קולי שבא ממעמקי עמק הבכא של טדי קולק, שלח אלי את נביאו חשמולאי, שעשה נס — והשאיר לי את כל החשמל בבית!

הכופרים, החופשיים ר"ל, העכו"ם, עד היום הם עוד לא מחוברים. וככה זה אצלם כל שנה.

נשא צר

כ"ה שנים
מרכז ההסברה למדינת ישראל

נפתחה ההרשמה
לחידון תולדות מלחמת העצמאות

אנחנו פה קבוצה של אזרחים, שפונים אל מרכז ההסברה בבקשה שתתנו את טופסי ההרשמה, ככה: לבן־גוריון; לבגין; ליגאל אלון ולאורי ברנר; לישראל שייב; לפינחס ספיר; ולעוד אנשים כאלה, ושהם יענו על החידון של מלחמת־השיחרור שממילא מסתובב במדינה כבר איזה 30 שנה. אנחנו מתכוונים לשאלות הידועות כמו: מי פרק את הפלמ"ח? מי נתן את ההוראה לירות על אלטלינה? מי דפק את איסר בארי? מה היו התפקידים והמבצעים הסודיים של מנגנון־החושך? למה בן־גוריון לא נתן לכבוש את רצועת עזה והגדה ב־48? מה עשה משה דיין בלוד? איפה היה גנדי בקרב על מלכייה? ועוד כאלה מין שאלות.

אנחנו חושבים שככה החידון יהיה הרבה יותר מעניין. גם אם אתם פותחים את ההרשמה לסתם אזרחים, תרשו לנו להעיר לכם שאתם לא יודעים למה שאתם נכנסים: השופטים לא יוכלו להחליט ביניהם על שום תשובה. אתם תראו. ראו הזהרנוכם!

המודעה המפקשקשת

הנה פטנט ישראלי שאף ארץ בעולם לא יכולה לעשות. רק ישראל! אצלנו הצליחו להכניס את כל מועדי היציאה של כל הרכבות בכל הקווים — לתוך כרטים פיצקלה, אחד קטן ונוח.

אתם יודעים איזה מאמצים עשו ברכבת ישראל עד שהמציאו את הפטנט הזה? ואתם יודעים למה הם השקיעו כל־כך הרבה „בפיתוח" הרעיון הלא־נורמלי הזה? זה כדי שכל המיליונים שנוסעים ברכבת ישראל יוכלו להחזיק בכיס כמ ר ו כ ז את הלוח, ואז הם לא יתבלבלו בקווים. אתם לא מתארים לכם כמה קשה „לרכז" רשת שלימה של רכבות על כרטים אחד קטנטן. הנה באנגליה לא הצליחו, או אולי זה מפני ששם לא כל־כך דואגים לאזרח. מה שברור זה שבאנגליה המיליונים שנוסעים ברכבות נורא מתבלבלים.

יוזמות גח"ל ופעולותיו בכנסת

22 בנובמבר — 31 בדצמבר 1972

תמיד שאלנו את עצמנו מה באמת גח"ל עושה בכנסת?

לכן שמחנו שאחרי שלוש שנות הפסקה, לקראת הבחירות המתקרבות עלינו לטובה, החל גח"ל לפרסם במודעות בעיתונים מה חברי הכנסת שלו עושים בכנסת, כשהם מזדמנים לשם לפעמים.

במודעה שפורסמה השבוע על־ידי גח"ל על פעולות גח"ל בכנסת מיום 22 בנובמבר עד יום 31 בדצמבר, פורטו לא פחות מ־26 „נושאים בתחומי החיים השונים שהועלו על ידי חברי סיעת גח"ל בכנסת." חיפשנו שם גם את ההצעה לשינוי שיטת חלוקת עודפי הקולות, שהועלתה על ידי ח"כ גח"ל יוחנן באדר, ולא מצאנו אותה. למרות שזאת היתה ההצעה המענינת והמסעירה ביותר שהעלתה גח"ל בכנסת באותו חודש, לא מצאה גח"ל לנכון אפילו להזכיר אותה במודעה שלהם.

אז אחת מהשתיים: או שהם באמת מתביישים בהצעת החוק הזאת; או שזאת באמת לא היתה בכלל יוזמה שלהם, אלא יוזמה של מפלגת העבודה, שרק ביקשה מח"כ באדר להגיש אותה בשמה.

וזאת לא בדיחה!

במעריב של יום שישי, בראיון שהואיל כתב העיתון יוסף („טומי") לפיד, להעניק לדב גולדשטיין, כתב בכיר במעריב, מסביר טומי („גבר בן 41, מלא־גוף, עגול־פנים, ואוהב הרבה דיאטה") את יתרון הסטיריקון שנולד בגולה על הסטיריקון הצבר: „אלה שעלו ארצה לאחר שעברו את השואה, אינם מאמינים עוד במוסר עליון ואינם מוכנים לסמוך שוב על ישועות האנושות... שום דבר, מלבד בטחון ישראל וקיומה, אינו מעניין אותם. הצברים, לעומתם, נולדו לתוך ישראל והם חושבים, או מרגישים, שזהו דבר בטוח או מובטח ממילא. הם מרשים לעצמם להשתעשע במשחקים מסוכנים.

„הסיבה השניה להתפצלות זו לשני מחנות — שורשיה שונים: אלה שבאו מאירופה אינם סובלים משום תסביכי נחיתות תרבותיים ואינם זקוקים לגושפנקא שהם אנשי העולם הגדול. הסטיריקונים הצברים סובלים מקלאוסטרופוביה רוחנית ונוהים להשתייך לעולם אינטלקטואלי גדול... ביחס לאנשים, המסכנים לדעתי את ישראל, על ידי הסתת הנוער ועל ידי הטלת ספק בעצם קיומנו, ועל ידי ניצול כאבם של האלמנות והיתומים — כלפי אלה אין לי לא הבנה, ולא רחמים, ואני מרגיש שאני ממלא שליחות חשובה כאשר אני מוקיע אותם ברבים."

דברי טומי לפיד, סטיריקן. הפעם — ברצינות.

תדריך לאזרח

אם אתה נהג שלושים שנה בכביש, ואתה הולך להופיע עם גד יעקובי בטלוויזיה, אז קודם כל תעזוב הכל ותלך ללמוד באוניברסיטה איזה חמש־שש שנים, ואחרי זה תיקח לך איזה קורס השתלמות אחד או שניים בנציבות שירות המדינה, כדי שתדע את המונחים שגד המציא במשרד־התחבורה.

אם לא תלמד את כל זה — אין לך מה לעשות בטלוויזיה. כפי הנראה שגם המנחה חושב כך. כי הוא לא אמר מילה. אבל הוא כן למד הכל לפני שהוא בא לתוכנית עם גד יעקובי. גם גד יעקובי בעצמו בסדר. הוא לא סתם סנוב. הוא כן למד הכל. רק הנהג לא למד כלום. טצ. זה לא בסדר.

אז, נהג תלך ותלמד! זה לא בסדר שאתה כזה פשוט, ועוד לבוא בין כאלה מלומדים! (אם אתה נשאר על הכביש, אז זה לא נורא, אתה יכול להישאר פשוט).

חדשות מהאימפריה של הדוסים

(הצופה 17.1.73)

למה ה„בחורה" צריכה להיות דתית? אם היא לא דתית אז מפקפקים ב„ניסיון של 3 שנים לפחות" שלה? או אולי הם צריכים „מזכירות" חרדית? אולי הבחורה צריך שתדע הדפסה דתית? או עברית דתית? לועזית דתית? אולי יש איזה קשר בין ה„שעות עבודה רצופות" והדת? או שאולי ל„בחורה" לא דתית לא כדאי לשלם „תנאי שכר טובים"? בכלל לא ברור. רק מריח מזה ריח של גטו, ואפלייה נוראה. אני לא דתית. אז מה? לא מגיע לי?

הא! אני יודעת! אולי הבוס הוא דוס, והוא לא רוצה להתחיל עם אחת שהיא לא דוסית! זהו!

★

(המודיע 5.1.73)

בטח הבוגר־ישיבה הזה הוא היחידי בעולם שמעוניין ב„חרדית". כי אם היו עוד כאלה אחרים — אז הוא היה מוכרח להוסיף שם, או כתובת, או משהו אחר, שידעו איך להתקשר איתו.

ומה הפלא שהוא היחידי? מי משוגע „להתעניין ב„חרדית"?

כלכלה וכספים

אתמול בבורסה

תעזבו את השטויות בצד. מכל הבהלה הזאת למניות, כמה כבר יכול הבנאדם להרוויח? עשרים אחוז בשנה? גם

כן סחורה. מי שרוצה להרוויח באמת, שישקיע במניה הכי בטוחה: האסימון של הדואר.

נמשכת נוגנות העליה בנוניות

עולה אסימון 25 אגורות בלבד. החל מהראשון בחודש הבא, כאשר יועלו מחירי השיחות בטלפונים, יעלה כל אסימון 30 אגורות לפחות. מי שקונה היום אסימון ב־25 אגורות יוכל למכור אותו בעוד שבועיים, ברווח נקי של 5 אגורות, אם לא יותר. זה רווח של 20% על ההשקעה תוך חודש אחד, כלומר רווח של 240% בשנה.

מי שקונה מחר עשרת אלפים אסימונים ב־2500 ל"י, ירוויח עליהם תוך שבועיים חמש מאות ל"י. מי שקונה אסימונים במאה אלף ל"י ירוויח 20 אלף לירות.

לא לשכוח לשלוח אלינו את

הבדיחה של השנה

במישאל השנתי של **המוצר הנבחר 1973**, שנערך כבר הפעם ה־18, זכו במקום ראשון נורא הרבה מפעלים וחברות ובתי־חרושת וכל מיני. המישאל הזה מוזמן על־ידי חברת פירסום אחת וצהרון אחד ואת העבודה השחורה בשבילהם עושה מכון אחד למחקר חברתי. מהמכון הזה מוסרים שנשאלו 1544 אנשים על־ידי 140 מראיינים: **„האנשים נבחרו באופן שיטתי כמדגם המייצג את האוכלוסייה היהודית הבוגרת העירונית במדינה."**

בטקס חלוקת הפרסים אמר מר זנבר שהצהרון **„מלמד את הצרכנים באמצעות המישאל שיש להם הזכות לבחור את המוצרים הנראים כטובים ביותר."**

הקיצור: לאור כל הנ"ל, שהבאנו מצוטט לגמרי, מה דעתכם, שאחד ה„מוצרים הנבחרים", שזכה במקום הראשון, וקיבל פרס מוצדק, הוא לא פחות ולא יותר: **קופת־חולים של ההסתדרות הכללית**?! חי־חי־חי.

כשחז"לינו החמודים והעוקצניים אמרו „כבדהו וחשדהו", אז בשביל הנימוס לא כתבו במפורש, שהם התכוונו לסטטיסטיקות של דעת־הקהל. אבל לזה הם התכוונו.

תשקיף

צפויה הרעה ביחסי ישראל אתיופיה

מהלומה נוספת עתידה להיות מונחתת על מדיניות־החוץ הישראלית, אם יתאמתו החששות, המובעים עתה בסתר, כי גם אתיופיה, הנחשבת כאחת המדינות הידידותיות לישראל ביבשת אפריקה, עתידה לצמצם את יחסיה עם ישראל.

בעיתונות הזרה נמסר לא אחת כי יועצים ישראליים רבים נמצאים באתיופיה, ביניהם כאלה הקרובים אישית לנגוס היילה סילאסה. במקרה של הרעה ביחסים עם אתיופיה, יקשה על מדיניות־החוץ הישראלית להסביר כי הפעם גרם לכך כספו של שליט לוב, הקולונל קדאפי.

מי הרג את הספורטאים במינכן?

אחת התעלומות הגדולות של השנה שעברה עומדת לפני פיענוח, העלול להדהים את המדינה: מי הרג את הספורטאים במינכן?

ממשלת גרמניה סירבה בתוקף לפרסם את הדו"חות של ניתוחי אחר־המוות של החללים, וממשלת ישראל לא לחצה עליה בעניין זה.

מכאן הגיעו כמה עיתונאים גרמניים לכלל מסקנה כי לשתי המדינות יש עניין בהסתרת האמת, והם עושים עתה מאמץ עליון לשים את ידיהם על הדו"חות.

ההשערה של עיתונאים אלה: הספורטאים נהרגו באש השוטרים הגרמניים, בשעה שפתחו באש בעת נסיון־החילוץ הכושל בנמל־התעופה ליד מינכן.

העיתונאים סבורים שממשלת גרמניה אינה מעוניינת בפירסום עובדה זו, ושגם ממשלת ישראל אינה מעוניינת בגילוי העלול להסיר מן הטרוריסטים הפלסטיניים את האחריות הישירה למות הספורטאים.

חמישה שרים עתידים לפרוש

נראה כי לפחות חמישה משרי המערך בממשלה הנוכחית לא יכללו עוד בממשלה שתורכב אחרי הבחירות לכנסת השמינית. החמישה הם: שר־החקלאות חיים גבתי; שר־המישפטים יעקב שמשון שפירא; שר־השיכון זאב שרף; השר ללא תיק ישראל גלילי ושר־הקליטה נתן פלד. ייתכן כי שלושה שרים נוספים לא יחזיקו בתיקיהם הנוכחיים, כולל שר־האוצר פינחס ספיר ושר־החינוך יגאל אלון.

הכל תלוי כמובן עדיין בשאלה מי יהיה ראש־הממשלה הבא ואם יוטל על יוסף אלמוגי, שר־העבודה, לעמוד בראש רשימת המערך להסתדרות. מאחר שמדובר גם בהחלפת שר אחד לפחות משרי המפד"ל וכן השר של הליברלים העצמאיים, **עשוי במקרה קיצוני להיווצר מצב, שבממשלה הבאה יהיו כתשעה שרים חדשים, שלא כיהנו קודם בממשלה.**

יחידת מילואים לאומבודסמן בצה"ל

בצה"ל מתכננים עתה הקמת יחידת מילואים למשרדו של האומבודסמן של צה"ל, רב־אלוף (מיל.) חיים לסקוב. עומס העבודה הנערם על אנשי היחידה, שהוקמה רק לאחרונה, מחייב לדעת ראשיה, הגברת כוח האדם שיעמוד לרשותה.

גורן מנהל מלחמות בעתונאים

הרב האשכנזי הראשי, הרב שלמה גורן, פתח לאחרונה במערכה אישית נגד מיספר עתונאים באמצעי התיקשורת השונים, שדיווחיהם נראים לו עויינים. גורן מגיש נגד עיתונאים אלה תלונות להנהלות עיתוניהם, מונע מהם מידע ומנסה להשפיל את מעמדם.

אחת התוצאות של מאבק זה: יהושע ביצור התפטר מתפקידו ככתב לענייני דת של *מעריב*. הרקע להתפטרות היתה ידיעה של ביצור, בה דיווח כי בעת שהרב גורן הדליק נר חנוכה ליד הכותל הקיפו אותו רק שומרי־ראשו. עתונאים המקורבים לגורן סיפרו כי המוגים נכחו בהדלקת הנר. כאשר סירב *מעריב* לפרסם את הידיעה התפטר ביצור.

צפויות הדחות במנגנון מפ"ם

המתיחות ביחסי הרוב והמיעוט במפ"ם התחדדה שוב על רקע הצבעת חברי מפ"ם בסיעת המערך בכנסת בעד הצעת החוק באדר־עופר בנושא עודפי הקולות.

רבים מחברי מזכירות המפלגה, התפלאו לקרוא בעיתונים על תמיכת חברי הכנסת של מפלגתם בחוק המוצע. בישיבת המזכירות בשבוע שעבר התעוררה השאלה ומאיר יערי בעצמו התגייס כדי להסיר את ההצעה לדיון בנושא מסדר היום: „ישנה שיטה כזו וישנה שיטה כזו," אמר יערי, „שתי השיטות טובות ולכן אין לנו סיבה להתנגד להצעה של מיפלגת העבודה."

בינתיים, נמשך הסיכסוך האירגוני במפלגה. **הרוב התומך במערך רוצה להדיח מתפקידיהם את לטיף דורי ונחום שור, ראשי הדור הצעיר, וכן לערוך שינויים מרחיקי־לכת במחלקות של המרכז** שמזכירו, נפתלי בן־משה, נשא בוועידה את הנאום התקיף ורב הרושם ביותר נגד המשך השתתפותה של מפ"ם במערך.

גופים פרטיים יגבו את אגרת הטלוויזיה

כפעם הראשונה בתולדות המדינה עומדת רשות ממלכתית להעביר גביית מיסים מהציבור לידי גוף פרטי. המדובר הוא ברשות־השידור, שאחרי שנוכחה כי אין ביכולתה לגלות את המשתמטים מתשלום אגרת הרדיו והטלוויזיה, פירסמה השבוע מיכרז לפעולות גביה והוצאה־לפועל.

המוזר שבמיכרז הוא בכך שלפי תנאיו רשאים להשתתף בו „בעלי משרדים להשקעות ולמימון או בעלי משרדים לגביית כספים." כידוע קיימים כמה משרדים לגביית „חובות רעים", המופעלים על־ידי אנשי אגרוף ופושעים פליליים לשעבר. לפי המיכרז הם מוזמנים להשתתף בו.

בחוגים ממשלתיים עורר פירסום המיכרז על־ידי רשות־השידור מורת־רוח. שכן הוא מצביע על חוסר אונים של גוף ממלכתי בגביית מיסים. „בקרוב עוד יוציאו מיכרז על גביית מס־הכנסה ■■ורת 10% מהרווחים," התבדח פקיד באוצר.

ישראלים רוכשים קרקעות בשטחים

הבהלה לרכישת קרקעות כדי להבטיח את ערך הכסף, שדבקה לאחרונה בישראלים, הביאה לגל של רכישות קרקע מידי ערבים בשטחים המוחזקים. המדובר הוא בשטחים שלא סופחו למדינת־ישראל, אך שלפי ספקולציות של הרוכשים, עתידים להישאר בעתיד בתחומי מדינת־ישראל.

בעיקר מדובר בקרקעות באיזור ירושלים, רמאללה ונבי סמואל. מאחר ורוכשי הקרקעות אינם יכולים לרשום את האדמות שקנו על שמם בטאבו, נעשית הרכישה באמצעות חוזים מיוחדים בהם מופיע סעיף כי במידה וכאשר תיכלל הקרקע בשטח ריבוני של מדינת־ישראל, מתחייב המוכר להעבירה בטאבו הישראלי לרשות הקונה.

משפטנים מזהירים כי אין כל ערובה שבתי־מישפט יכירו בחוקיות חוזים אלה.

ישראל תייצא מזון ליפאן

משלוח נסיוני של שימורים ישראליים, מתוצרת בית החרושת החדרתי *פרי־טעים*, עומד לצאת בימים הקרובים ליפאן. במשלוח: שימורי פירות, מלפפונים, חצילים ודגים. ערך המשלוח: כמיליון ל"י.

אם ייקלטו השימורים הישראליים בשוק היפאני עשוי להיפתח שוק בעל אפשרויות בלתי־סופיות בפני תעשיית המזון הישראלית.

גולדה נפגשת עם האפיפיור בוותיקן

פרסום אוקי מאליה

השיער החלש של המין החזק.

כיצד להבריא ולטפח אותו?
2 תכשירים מעולים של וויליאמס לחיזוק וטיפוח השיער:

Williams HAIR DRESS
קרם המעשיר ומטפח את השיער בדרך טבעית מאפשר סרוק טוב ומוסיף ניחוח מרענן.

Williams HAIR LOTION
מונע יובש וקשקשים, מבריא את השער ומטפח אותו בטבעיות. אינו דביק או שמנוני. מכיל פנטנול — חומר עשיר בויטמינים וחיוני לצמיחת השיער.

מוצרי וויליאמס מיוצרים בישראל ע"י בלמון בע"מ.
המפיצים חב' נורית בע"מ.

מכתבים

נכזויות היהודים,

לא היפנים

„העולם הזה" 1846, „הצינור ה־דולף של מגן דוד אדום", על ה־עלמותו של חלק מהכסף שנתנו היפנים למשפחות חללי לוד.

סיפור השער האחרון שלכם, על גזל כספי הפיצויים של קורבנות טבח לוד חושף שערורייה מאין כמותה.

אך לצערי, לא עמדתם על לב־ליבה של השערורייה: השאלה איננה, לע־ניות דעתי, אם היפנים הירשו למד"א ליטול לעצמם חלק מהפיצויים. כי גם אם הירשו — היתה זו ניבזות מאין כמותה, מצד מד"א, ליטול לרשותם כספים אלה. כספים אלה, שאפילו במ־לואם היו סמליים בלבד, לא איפשרו כל שיקום אמיתי למשפחה שמפרנסה, לדוגמה, נהרג. הכספים היו צריכים ל־לכת במלואם לידי הנפגעים.

אפילו אם אישרו היפנים העברת 170 אלף דולר לידי מד"א, כגירסת מד"א — שאני מרשה לעצמי לפקפק בה — עדיין זהו מעשה גזל כספי יתומים ואלמנות.

מרסל כהן, תל־אביב

בריתו של

מנחם אבינו

מהי בריתו של מנחם אבינו? זאת שבמקום את הערלה מורידים את האש־כים.

שאלו את עזר וייצמן, ויספר לכם.

יגאל תומרקין, תל־אביב

● שאלתו של הקורא, יגאל תומרקין, הגיעה על־גבי גלוייה הממחישה, פחות

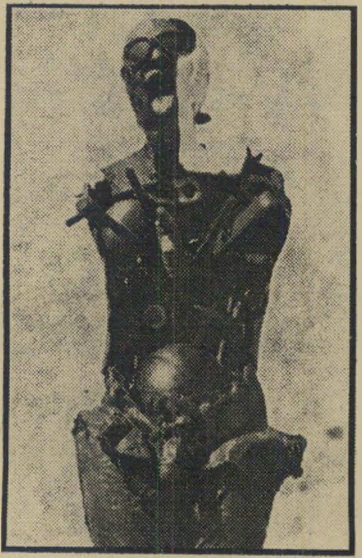

חלק מפסלו של תומרקין
במקום הערלה — האשכים

או יותר, את נושא השאלה. הקטע הממ־חיש בפסל — **ראה תמונה.**

ביקור הגברת

הגדולה בפריז

בחרדה, ובמתיחות, נחכה לשובך הביתה בריאה ושלמה, אמן.

אולם לי נראה גברתי ראש הממשלה, שבמקום לדאוג ל„סוציאליזם בימינו" ב־פריז, מוטב היה לגשת לנמל־אשדוד עם מטאטא ביד ולנקות קצת את הזוהמה ה־מסכנת את הסוציאליזם במדינתנו.

מאיר בלומברג, ראשון־לציון

עודפי הקולות

בכנסת

הבעיה היא לא עניין של מתמטיקה, אלא של צדק. לכן הצעתי:

1) מיפלגות שיש להם עודף קולות באות לידי הסכם ביניהם שהמיפלגה עם

(המשך בעמוד 8)

אנשים

„אוכל טוב חשוב יותר מכל מכבי תל־אביב,״ אמר יו״ר מכבי, מנחם סבידור - והתיישב לארוחה במקום לראות את משחק קבוצתו בטלוויזיה

■ הפגישה שקיימו נציגי הסיעות הקטנות עם הנהלת המערך, כדי לשכנעה ברגע האחרון לנטוש את מזימת עופר־באדר לגזילת עודפי הקולות, הצטיינה בגילוי־לב נדיר. כך סיפר **אליעזר שוסטק** לראשי המערך סיפור על איכר שרץ ליריד. שאלוהו: „הרי אין לך מה למכור או לקנות?״ השיב האיכר: „אין, אבל אולי אפשר לגנוב שם דג־מלוח.״ הנמשל: המערך מתנהג כאותו איכר לגבי עודפי הקולות.

■ ח״כ **מנחם בגין** סבור כי הארץ מתייחס בעויינות לתנועתו. את הסיבה לכך מצא בהיסטוריה. ב־1928 בא **זאב ז׳בוטינסקי** בפעם האחרונה לארץ, וכדי לפרנס את עצמו קיבל מישרה של סגן מנהל חברת הביטוח יהודה. הארץ פירסם על כך ידיעה, וטען שז׳בוטינסקי התחייב שלא לעסוק בפוליטיקה. המנהיג הרביזיוניסטי כעס מאוד, ודרש מהארץ לפרסם הכחשה. הארץ לא עשה זאת, ואז הכריזה מיפלגת ז׳בוטינסקי חרם על העיתון. הדבר גרם להאשמות נגד ז׳בוטינסקי, שהוא מבקש לחסל את חופש־העיתונות, ומאז אין יחסים כל־כך טובים בין היורשים של עורכי הארץ דאז ובין היורשים של ז׳בו.

■ לאמני ישראל הצטרף קולגה נוסף ושמו **אבא אבן**. עד כה הוא היה רק שר־החוץ, אבל עתה הוא מתכונן להוציא תקליט בו יספר על עצמו ועל מעשיו. היוזמה להוצאת התקליט באה מאחת מחברות התקליטים בארץ בעיקבות הוצאת ספרו החדש של השר. החברה, שעד כה הוציאה תקליטי שירים, החתימה את אבן על חוזה רגיל שלה, המיועד לאמנים ובו מתחייב שר־החוץ לא להקליט עבור חברה מתחרה.

■ מסתבר שדעתו של סגן שר־התחבורה **גד יעקובי** על שר־האוצר **פינחס ספיר** היא לא הכי טובה. בפגישה עם תושבי אשדוד, הציע יעקובי למשתתפים להקפיד על ענייני זיהום. זרק לעברו אחד המשתתפים קריאת־ביניים כשהוא מסתכל אגב כך לעברו של העסקן האשדודי **שאול בן־שימחון**: „ועל זיהום פוליטי לאן צריך לפנות?״ השיב לו סגן שר־התחבורה: „בענייני זיהום פוליטי יש לפנות לשר־האוצר.״

■ גם דעתו של הרב הראשי האשכנזי **שלמה גורן** על עמיתו הרב הספרדי **עובדיה יוסף**, אינה טובה. בפגישת רקע עם מספר עיתונאים, התבטא גורן בחריפות על יוסף וכינה אותו: נשיא הראקציה השחורה.

■ בפתיחת שבוע המזון שנערכה בשבוע שעבר במלון הילטון בתל־אביב, נתבקש שר־המסחר־והתעשיה **חיים בר־לב** לפתוח רשמית את האירועים. הוא פנה אל התעשיין **ישראל גבירצמן** שעמד לידו, ואמר: „לי אף פעם לא נותנים מספריים לחתוך סרט. אם היה פה ספיר בטח היו פה סרט ומספריים.״

■ מנהל חברת כנס, **גדעון ריבלין** היה משוכנע כי נבחרת הכדורסל של מכבי תל־אביב תנצח במשחקה בבלגראד. היה זה לאחר שהוא ליווה את **רחל דיסנצ׳יק**, אשתו של עורך מעריב **אריה („צ׳יק״) דיסנצ׳יק** בשבוע המזון, והיא סיפרה לו כי בכל פעם שהיא צופה במשחק כדורסל, מפסידה הנבחרת הישראלית. „הפעם החלטתי לא להתבונן במשחק כדי שהחברה שלנו ינצחו,״ אמרה רחל דיסנצ׳יק, אך זה כפי הנראה לא עזר לבחוריו של **יהושע רוזין**.

■ ועוד על המשחק. בעת שהוא נערך בבלגראד, ערך יו״ר מכבי ישראל, **מנחם סבידור**, ארוחה חגיגית לאורחים מחו״ל בביתו. כששאלו אותו אורחיו אם הוא לא מעוניין להתבונן בטלוויזיה ולראות את הקבוצה שלו, ענה סבידור: „אוכל טוב חשוב יותר מכל מכבי תל־אביב.״

■ במסעדה העממית שנפתחה בבית־כור בתל־אביב — והמיועדת לעובדי מרכז כור, המרכז החקלאי, תנועת המושבים, ותנובה, שמישרדיהם מרוכזים באותו בניין — אפשר לראות בצהרי כל יום מלצריות נושאות מגשי אוכל ללישכותיהם של מנהלי החברות. בין המנהלים הבודדים היורדים אל העם ועומדים בתור עם מגש ביד, ניתן למצוא את מנכ״ל כור אלוף (מיל.) **מאיר עמית**.

■ נהגו של עמית, אגב כועס קצת על הבוס שלו: במשך שנים, היה נוהג עבורו במכוניות אמריקאיות חדישות וגדולות. לאחרונה החליט עמית להנהיג קימוצים בכור, החל נוסע בפג׳ו 504. הנהג ארוך הרגליים איים כי ינקוב חורים בריצפת המכונית כדי שיוכל להניח את רגליו בנוחיות.

■ ואם מדובר כבר במכוניות: כל באי הוועד־הפועל של ההסתדרות הבחינו בעובדה כי בעוד מזכ״ל ההסתדרות **יצחק בן־אהרון** נוהג בעצמו במכונית סוסיתא סטיישן, הרי ממלא־מקומו, **ירוחם משל**, נוסע בביואיק חדישה עם נהג.

■ לחבר הכנסת **אריה („לובה״) אליאב**, אין מזל עם מכונית הטריומף הלבנה שלו שמספרה 999—277. בשבוע שעבר היא נגנבה ממנו בפעם השלישית, למרות מכשיר האזעקה הרגיש שהתקין בה.

■ על המצב בצ׳כוסלובקיה בכלל ועל הפלישה הרוסית אליה ב־1968, סופר בשבוע שעבר בתוכנית גלי־צה״ל, חיי אדם, שבעריכת **אהוד גרף**. בתוכנית רואיין **מיכאל שטפנק**, אביה של פרשנית רדיו פראג לשעבר **סטיאנה שטפנופקה** שהפכה לפרשנית שידורי ישראל. האב היה עד לפני שלוש שנים גנרל בצבא הצ׳כי ומעוזריו של **לודביק סבובודה** נשיא צ׳כוסלובקיה. „סבובודה מעולם לא היה קומוניסט,״ גילה שטפנק, „הוא גם לא היה מעולם סוציאליסט. במלחמת העולם הראשונה הוא בכלל נלחם נגד הצבא האדום במיסגרת הצבא הצארי. היום הרוסים מנסים לטשטש את העובדה שהם תומכים באדם שהיה נגדם.״ בחלק השני של התוכנית שישודר בעוד שלושה שבועות, מגלה שטפנק כי הגירסה על כך שהרוסים פלשו לצ׳כיה ב־21 באוגוסט 1968, אינה מדוייקת. לפי דבריו הם נכנסו שבועיים קודם לכן: תחת מסווה של תימרוני מטה בהם משתתף מספר מועט של חיילים, נכנסו הרוסים לצ׳כיה בכוח של 50 אלף חיילים מצויידים בטנקים.

■ איך נוצרה בגדנ״ע המסורת של קפיצה לברזנט כדרך לפיתוח אומץ־לב? סיפר השבוע אל״מ (מיל.) **עקיבא עצמון**, מפקד הגדנ״ע בתחילת שנות ה־50, לרנן שור כתב במחנה: באמצע שנות ה־40 הוא לקח את גדוד הגדנ״ע שלו לים המלח, איתר שם תעלה בעומק 45 מטרים והציב את הילדים עם שמיכה פרוסה בעומק התעלה. כדי לתת דוגמה אישית, קפץ עצמון, שמישקלו אז היה 110 ק״ג, אל השמיכה. כשראו אותו הילדים קופץ, עזבו בבהלה את השמיכה וקפצו הצידה. „אני מבין אותם,״ אמר עצמון, „גופי נחת נחיתה מהירה ומלאה, אני נקעתי את הידיים ובאדמה נוצר בור.״

■ בערב ראיונות סגור שהתקיים בשבוע שעבר בהיכל התרבות בתל־אביב, שאל המראיין, העיתונאי **אריה אבנרי**, את **שולמית אלוני**: „האם אינך מתגעגעת לתקופה בה היית חברת־כנסת?״ השיבה לו אלוני: „אתה יכול לשאול ישירות אם אני רוצה להיות חברת־כנסת או לא. תשובתי היא: כן. יש לי הרבה מה לעשות בכנסת. אני מקווה שהפעם מועמדותי לא תלך לאיבוד בין תל־אביב וירושלים.״

■ מרואיין אחר באותו ערב, היה אשף המטבח **מיכה נוי**, שנשאל על־ידי המראיין: „האם נכונה הידיעה שהופיעה בעיתונים כי האבוקדו מגביר את הכושר המיני?״ השיב נוי: „מנסיוני האישי אני יכול להגיד שאכלתי הרבה אבוקדו וזה לא השפיע עלי לא לטובה ולא לרעה.״

משה ינוקא לשעבר אחד ממלכי הבוהמה התל־אביבית, הפתיע את כל ידידיו ומכריו כאשר הציג את תערוכת ציוריו השלישית **בגלריה הרמתי** בתל־אביב. מה שהתחיל אצל ינוקא כבדיחה ותחביב, הפך ליצירות אמנותיות שזכו להערכה, ונחטפו על ידי אספני האמנות של החברה התל־אביבית. בינתיים הפכה תערוכתו של ינוקא למעין מועדון מחודש של ותיקי הבוהמה התל־אביבית, כמו אילן ואילנית והאמרגן מרקו תורג׳מן, הנראים בתמונה מבקרים את ינוקא בתערוכתו.

אוסקר וורנר (במרכז) השחקן האוסטרי שנולד בשם יוסף בשליסמייר, ביקר בארץ והתארח בביתו הצפתי של אריק („מחקה החיות״) אמיר. תוך כדי שיחה התברר כי שניהם בני אותו גיל — 50 — וכי לשניהם יש נכדים.

פסוקי השבוע

● **הפיליטונאי יהונתן גפן**, על הגיחוך שבהופעת יגאל אלון ומשה דיין במשחק הכדורסל בין מכבי תל־אביב והכוכב האדום בלגרד שהתנהל ביד־אליהו: „**תכנית דיין**: להישאר בהגנה, לשלוח מדי פעם את תנחום כהן־מינץ באיגוף ימני. להתנפל על הסל. **תוכנית אלון**: לבלום את היוגוסלווים בקו המחצית; הגנה אישית, שטרקמן קיצוני שמאלי. הרבה זריקות עונשין.״

● **הנ״ל**: „אם בנימין זאב הרצל היה חוזה את המדינה הזאת כמו שחוזים בה את מזג האוויר שלה, היינו יושבים היום במקום אחר לגמרי, אולי אוגנדה.״

● **הכמאי־שחקן אסי דיין**, בנו של שר־הביטחון משה דיין: „מעמדה של הגברת גולדה מאיר איתן כמעמדה של חברת מטרו גולדווין־מאייר.״

מכתבים

(המשך מעמוד 6)
עודפי הקולות הרבים ביותר מקבלת מן המיפלגה השנייה או השלישית את עודפי הקולות שלהם.

2) אם מיפלגה אחת לא באה לידי הס־כם עם מיפלגה אחרת אז היא מ ב ט ל ת את עודף הקולות שלה.

3) אם העודפים של מיפלגה עולים על 50% מהמניין הדרוש לחבר־כנסת, היא זכאית לשלוח איש נוסף שישתתף באופן פעיל בכנסת בדיונים אבל ב ל י רשות להצביע בכנסת.

ברור: מי שבוחר במיפלגות קטנות אין חפצו במיפלגות הגדולות ואין הצ־דקה להעברת עודפי קולותיהן למיפלגות אחרות בלי הסכמתן.

בלהה טננבאום, שדמות־דבורה, ד.נ. הגליל התחתון

מלחמה חוקית בכפייה הדתית

קראתי בעניין רב מיכתבים של קוראים ליברלים שמתנגדים בכל נפשם לכפייה הדתית. עלי לחלק את הליברלים האלה שב־ארץ, לשני סוגים עיקריים: הסוג הראשון, שאליו משתייכים הל״ע, הוא הסוג הזה של הפטפטנים המיקצועיים. הם מבלבלים את היוצרות עד שבא איזה רב — אפילו אם הוא רב ראשי — תוקע פ ל ו ץ והם מאמינים בכל ליבם שזה ב ו ש ם.

אבל יש גם סוג שני, אליו משתייכים קוראים של העולם הזה. עם אנשים כאלה, אני מקווה, אפשר להלחם נגד הכפייה הדתית, באמצעים ח ו ק י י ם, בעזרת בתי־המישפט שהם הש־ריד היחידי שנותר אצלנו מאותה דמוקרטיה נפלאה! בתי־המישפט שלנו יעמדו לצדנו מול בתי־הדין הרבניים למיניהם, שאיש לא יודע מה זה וממי מורכבים בתי־הדין המיסתוריים האלה...

עלי להדגים את המילחמה החוקית הזאת באמצעות המיקרה הבא: אנחנו ניגשים לאותו שוטר שעומד לו בכניסה לשכונת הדוסים ואומרים לו: „אדוני השוטר, אני צריך לעבור עם ה־מכונית שלי דרך רחוב מאה שערים. התואיל בטובך להרים את המחסום?״ הוא יענה לנו ללא־ספק: „תשמע אדוני, אני מרשה לך לעבור, אבל אם יקרה לך משהו — אני לא אחראי...״

אם השוטר לא מרשה, אז ניגשים לבית־המישפט ומגישים תביעה שלפיה, כל רחובות ירושלים הם רשות הרבים כפי שהוא רחוב יפו או הרצל או מטודלא. השופט, שיודע מהו רשות הפרט ומהו רשות הציבור, יסכים, ללא־ספק, איתנו שגם במאה שערים מותרת התנועה. אבל, אם מותר לעבור משם, ודוס מנסה להרביץ לנו, אז השוטר חייב לבוא ולקחת את הדוס לחקירה בעוון תקיפה. האם זה יהיה קשה לביצוע?

ליברלים לא־עצמאיים: הביצוע אפשרי, רק איפה הביצים שלנו? מי החליט שהרחובות של מאה שערים שייכים לכמה דו־סים דגנרטים? מי שיראה לי את החוק הזה, יקבל מה שהוא רוצה. אז בואו נתחיל את המלאכה!

אלכס קפלן, רואנדה

■ איחוד

הסיעות הקטנות

פירסום כוונות מערך—גח״ל מאלץ אותי לפנות אליכם בהצעה מעשית.

לדעתי, כוחם של הסיעות הקטנות הוא רב חשיבות במדינתנו, בגלל: גילוי ה־עובדות, השחיתות והרצון לפולחן האיש־יות והממון.

לדעתי, החל מחודש זה צריכה לקום תנועה פעילה שעיקרי המצע התנועתי שלה יהיו:

א) לשכנע את הציבור להצביע עבור אחת הסיעות הקטנות — לכנסת ולעי־רייה.

ב) התנועה תייצג את כל הרשימות ה־קטנות, תפעל למען הבחירות והיא עצמה לא תהיה מיוצגת בכנסת.

ג) התנועה תפעל מבחינת ההסברה ולא הפצת רעיון של רשימה זו או אחרת.

ד) התנועה תמומן על־ידי כל הרשי־מות הקטנות.

ה) התנועה תפעל למען הפנית האזרח המתקומם על שיטה ולא על דיעה.

ו) התנועה תציין כי הסיעות הקטנות מהוות מדגם ציבורי. היא לעולם לא תוכל להגיע לשילטון ולכוח כזה שישתק את מהלך המשק הלאומי התקין, אלא, בלם של השילטון — דמוקרטי־דיקטטוראלי־שאפתני.

עיבוד כללי המשחק, מצע וכו׳, אני משאיר לשיקול דעתכם.

א. לאור, תל־אביב

■ אדם

גדול

„העולם הזה״ 1844, „קיסר ה־דירות״, על עסקיו של ח״כ אב־רהם עופר.

מתפלא אני עליכם בעניין הכתבה או־דות עסקיו המפוקפקים של ח״כ אברהם עופר, מנכ״ל שיכון עובדים.

מדיע נטפלתם דווקא אליו?

הריהו סך הכל מסכן, המנסה בשארית כוחותיו להיצמד לכסאו. מה ישאר ממנו לאחר הבחירות?

וביחס לשחיתויותיו, מה הוא עשה? סך הכל הוא ג׳וק קטן בחבורת השילטון ושחיתויותיה (נתיבי נפט, אוטוקרס, וכד׳, דירות באשדוד, סילוק עתיקות, ועוד) ו־אתם עשיתם ממנו אדם גדול, בלי כל יחס למימדיו האמיתיים!

צבי דוידוביץ, תל־אביב

■ הם ואנחנו —

ערבים ויהודים

מדי שבוע, בימי שני כמדומני, חוזה עם ישראל בתוכנית בשידורי הטלוויזיה בשם השבוע לפני 25 שנים המוגשת על־ידי רם עברון ובה נפגשים אנחנו שוב בצורה סוביקטיבית מאוד במאורעות הימים הללו.

מילא — אוביקטיביות וקנה־מידה שקול הינם כבר מזמן מאיתנו והלאה, אך מדוע יש לכנות בכל תוכנית כזאת מתחילתה ועד סופה את הצד השני, דהיינו הלוח־מים הערביים, באותו כינוי נדוש החוזר על עצמו לכל אורכן של התוכניות הללו וכוונתי לכינוי „כנופיות״. אלה אשר אי־נם יודעים אחרת „יודעים״ כל העת כי הלוחמים הערביים היו „כנופיות״ אשר לחמו בלוחמי ישר־אל הנהדרים; בני חושך מול בני אור: חד וחלק.

אלכסנדר

אלה אשר טרם השתכנעו כי הלוח־מים הערביים למיני־הם היו כנופיה אחת גדולה, בלוא־הכי לא ישתכנעו בעזרת סידרת השידורים ה־רדודה הנוספת ה־זאת ומן הסתם יבינו גם להבא כי זה מול זה לחמו „הם ואנחנו״: ערבים ויהודים וכי ההגדרה „כנופיות״ אינה במקומה כלל.

הערבים אשר בינינו יבלעו גם עלבון זה, הרי — יש עלבונות חמורים ממנו, אך למי יועיל השקר? עד כמה שאני יכול לראות את הדבר — הוא רק מזיק: זורע מעט מלח נוסף על הפצעים, מגביר מעט שינאה, אך למי כינויים שכאלה מועילים?

אם הכוונה היא אך ורק לטפח עוד שינאה ושקר, אזי מבין אני את המגמה שבמלל השבוע לפני 25 שנים, אולם אם מגמה זו באמת ובתמים איננה קיימת, מקווה אני כי הסיפורים אודות „הכנופ־יות״ ייפסקו.

ישראל אלכסנדר (ואן דייק), רמת־גן

■ השפעת

קריינית

„העולם הזה״ 1845, „דליה מזור מתחתנת״, על נישואיה העתידים של קריינית הטלוויזיה.

נתבשרנו שקריינית הטלוויזיה דליה מזור מתחתנת. מזל טוב! אבל אני אף פעם לא מבין מה כולם מתלהבים ממנה. עלי היא לא משפיעה בכלל.

לעומת־זאת יש שתי קרייניות המשפי־עות עלי כמו אל.אס.די. היות ולא מציי־נים את שמות הקרייניות אינני מכירן ב־שמן. נדמה לי שאחת היא תקווה מור, בעלת פנים מאורכים, עיניים מס. 100, והלוחצת ומפליטה מדי פעם חיוך תמים.

הקריינית השנייה היא ערביה בעלת פנים מאורכים ועיניים סופיה־לורניות. על שתי אלה אני מוכן להביט 8 שעות ביום, לשכוח את בעיות העולם, את ויאט־נאם, את פלסטין ואת הרב גורן.

נח גיהנומי, חולון

■ „אם אני אינני אני,

אז מי אני בכלל?״

בתוכנית הרדיו של דן אלמגור, ביום א׳ 7.1.73, התקשרה נערה שהציגה עצמה

בשבחי כרם התימנים

„העולם הזה״ 1845, „רצח תל־אביב״, על רציחת חיי הלילה של העיר הגדולה בארץ.

קראתי את הכתבה שלכם והזדעזעתי. מה שכואב לי זה שיש תל־אביבים שכל תל־אביב זה בשבילם רק רחוב דיזנגוף ואם רחוב דיזנגוף מת, אז כל תל־אביב כבר מתה בשבילם. אז אולי אתם אנשי העולם הגדול ונוסעים הרבה לחוץ־לארץ.

ציון לוי (מימין) עם מלכות־יופי בכרם
מה שטוב לדיין, טוב גם לגולדה

אבל האם בכרם התימנים כבר הייתם?

מי שאומר שאין בידור בתל־אביב בלי־לה, סימן שלא היה אף פעם בכרם התימ־נים בלילה. נכון, הבילוי כאן מתרכז בעי־קר מסביב למזון ולמסעדות. אבל מי אמר שאוכל זה לא בידור?

אני ידעתי שאוכל יכול להיות בידור עוד לפני שנפתח הדיסקוטק הראשון ב־תל־אביב. אבל החיים בכרם אינם מתחי־לים ונגמרים רק באוכל ובבידור. כאן חיים 24 שעות ביממה, בלי הפסק. החיים כאן מתחילים בארבע לפנות בוקר, במתפללים ההולכים לעשרות בתי־הכנסת הקטנים בשכונה. וכשמסתיימת תפילת המתפללים, מתחילה המוסיקה התימנית להתפשט מבית אל בית. כרם התימנים חי כבר הרבה שנים והוא יחיה תמיד. אז אל תגידו לי שרוצחים אותו.

הבתים האלה כאן מדברים בעד עצמם. הסימטאות, הכוכים, הריחות. מה יודעים התל־אביבים על הכרם? הוא קשור אצלם בסיפורים על חשיש ופשיטות. אבל את זה מוצאים יותר ברחוב הירקון וברחוב דיזנ־גוף. כאן הכל הוא מוסיקה תימנית, אווירה אוטנטית, ואוכל אמיתי. חבל רק שהעיריה לא עוזרת להפוך את המקום למקום משי־כה לתיירים. בכל תל־אביב אוספים אשפה כל יום. אצלנו רק שלוש פעמים בשבוע. עם התקציב של העיריה היו מזמן יכולים למצוא כסף לסדר כאן תיעול ולהרחיק קצת את השוק מעלינו. מדברים על עידוד התיירות, אז למה לא עושים כלום לפיתוח הכרם? רק שיתייעצו קודם עם ותיקי ה־מקום לפני שעושים משהו. שלא יגעו במיבנים ישנים. שיטפלו רק במיבנים ש־דורשים שיפוץ מידי. ויעשו קצת תאורה. לא יותר מדי. אבל המוניטין של הכרם כמקום בילוי מסתדר בינתיים די טוב גם בלי העיריה.

אני שורשי מהכרם. כשאני קורא דבר כזה בעתונכם, על תל־אביב שמתה, מבלי שתוזכר שם מילה אחת על הכרם המוסיף לחיות ועוד איך, אז אני יודע שזה לא רציני. תפדל, תבואו ותראו מה הולך כאן כל ערב. משש וחצי כבר מתחילה התנו־עה. ובמסעדה שלי הייתי צריך לסדר חדר המתנה בגלל הלחץ. ומי בא לכאן? כל החברה הגבוהה.

ואם מישהו לא יודע איך אוכל יכול להיות בידור, שינסה את זה כאן. הפתעת השבוע שלי זה תמיד חידון האוכל. מי שמנחש מה הוא אוכל אצלי (אני מתכוון לאחת מ־20 המנות המיוחדות רק למסעדה שלי) אוכל חינם.

רק לא מזמן נכנס אלי אדם אחד וקיבל יחס ואירוח כמו כל אורח אחר. כשרשם את שמו בספר האורחים ראיתי את החתי־מה שלו: סנטור אברהם ריביקוף. הייתי נרגש מאוד. הוא ראה זאת וביקש ממני את כרטיס הביקור של המסעדה. „אני רוצה לתת אותו לגולדה,״ אמר לי, „מה שטוב בשבילי טוב גם בשבילה!״

הייתי רוצה לקוות שגולדה תקפוץ הנה בהזדמנות. אולי היא תבוא אם תדע ש־מה שטוב בשביל דיין לא יזיק לה. ה־סיגריות שלה יגמרו אותה יותר מהר מהאוכל שלי. הייתי נותן לגולדה כמה תרשימים גם מהמטבח התימני. שתראה שהאוכל היהודי לא מתחיל ונגמר בגע־פילטע פיש.

זהו הכרם שלי. תבואו ותראו איך אנ־שים מבלים כאן עד השעות הקטנות של הבוקר, ואז אולי לא תחשבו שתל־אביב מתה. דיזנגוף אולי כן. הכרם לא.

אם העיריה היתה רק נותנת אצבע, אצבע ולא יד, אפשר היה להפוך את הכרם לפנינת הבידור של המזרח. אני בעצמי הייתי פותח שם מועדון תימני מקורי, עם ריקודים תימניים ויפהפיות תימניות ה־מגישות קפה תימני. אבל בינתיים זה רק חלום.

ציון לוי, בעל מסעדת ציון, כרם התימנים

כ„שמירה אימבר, קריינית רשות השידור. היא שאלה שאלות, ענתה תשובות שלא לעניין, כמו ש א י נ ה שארת בשרו של מחבר התקווה, והביכה בכך אנשים שמכירים אותי שתמהו לפשר ההתנהגות המוזרה.

לא שאני גאה או מתביישת בעץ היוחסין שלי, אלא שאם שואלים אותי שאלות הגיוניות אני עונה תשובות בהתאם, ואם הנערה היא חסרת אישיות משלה, ומחפשת לה אם־טיפוס, כדאי שתברר קודם כמה פרטים.

מובן שהנ״ל אינה אני (זה נשמע כמו השיר של קוני למל, וכך גם נראית לי

שמירה אימבר
פרשת קוני למל

הפרשה כולה). ואם הנ״ל מבקשת משהו ממני, שתתקשר לרשות השידור תל־אביב, ואשתדל לעזור לה.

שמירה אימבר (זו שעל אמת), ת״א

■ טעם טוב

„העולם הזה" 1840, איגרת ל־קורא המבקשת תגובות קוראים על פירסום שתי תמונות עירום נועזות.

העיתון שלכם צריך להיות עם טעם טוב, וקשה לבלוע את תמונות העירום הנועזות שפירסמתם.

העיתון שלכם ממלא את החלל הריק שנוצר במדינה. אין כל אידיאלים לנוער שלנו, וההרגשה היא כמו בתוך בקבוק ריק. עיתונכם מביא מכל הנעשה במדינה, ועל אחת כמה וכמה שהעורך הוא חבר־כנסת.

פרוסק

יש בעולם הרבה סוטי־מין וישנן חנויות בהן מוכרים את התורה הזאת. תהיו אתם הראשונים בכל דבר, אבל עם טעם טוב. זאת דעתי, למרות שגם אני מאלה שאוהבים להתפרק בכל הצורות. אבל לא מעל דפי העיתון שלכם. תנו לפליי־בוי לעשות את העבודה הזאת ושמרו על הטעם הטוב.

בצלאל פרוסק, ירושלים

●

קוראים השולחים מכתבים מתבקשים לנסח אותם בקצרה. עריסות תינתן למצרפים תמונות למכתביהם.

אמקול 15
המקרר
הנדרש ביותר
בישראל.

סליחה, רצינו להראות לכם אחד, אבל הצלם קנה אותו.

תמרורים

מונה • לתפקיד דובר משטרת־ישראל, ניצב־מישנה **מיכאל בוכנר** (49), שעלה לארץ ב־1948, התגייס למשטרה ב־1949, עבר את כל שלבי הקידום המקובלים ושימש בין היתר כראש הענף לתפקידים מיוחדים ודובר המחוז הדרומי. מ־1967 עד 1970 שימש כמפקד נפת פתח־תיקווה ואחר כמפקד מרחב הנגב.

נולד • לאחר שמונה שנות נישואין, לשחקנית הישראלית **אסתר** (סלמוניקו) **גרוטס**, ולבעלה **דן שמר** שהוא מנהל־במה, בן־בכור.

נולד • בלונדון, לשחקנית הקולנוע הבריטית **הייל' מילס** (26) ולבעלה ה־במאי־מפיק **רוי בולטינג** (59), בן בכור.

נולד • לדיקן הפקולטה לאומנויות ותיקשורת באוניברסיטת תל־אביב, פרופסור **משה לזר** (45) ולאשתו (השלי־

פרופסור משה לזר
בת ראשונה

שית במיספר) **סוניה לזר־דיין** (37), בת ראשונה: **אילנית.**

נולד • בהוליבוד, לכוכב הקולנוע האמריקאי **אליוט גולד** ולידידתו **ג'ניפר בוגארט**, בן: **סאם.** לבני הזוג יש גם בת ולאליוט יש בן נוסף מבארברה סטרייסאנד, ממנה התגרש ב־1971.

עומדים להינשא • בשוודיה, אלמנתו של הרוזן פולקה ברנאדוט שהיה שליח האו"ם לארץ־ישראל ונרצח ב־1948 בארץ, הרוזנת **אסטל ברנאדוט** (68), שנולדה בארצות־הברית למיליונר האמריקאי אדוארד מאנוויל שעסק בעיסקי אסבסט, ומזכירה־לשעבר **קארל־אריק אקסטראנד** (62) שהוא בנו של שוטר ושירת כסמל בגדודו של הרוזן ברנאדוט, אחר עבר לניהול עסקים, הפך למיליונר והיה בין היתר האחראי להקצבת דמי־הכיס ליורש העצר השוודי הנסיך קארל גוסטב.

התגרשו • ברפובליקה הדומיניקנית בה יכולים אזרחים זרים להתגרש לאחר שהות של פחות משבוע, שחקנית הקולנוע האמריקאית **ג'יין פונדה** ו־במאי הסרטים הצרפתי **רוז'ה ואדים.** במשך תקופה ארוכה לפני הגט, חיו בני־הזוג בניפרד.

נפטר • בגיל 44, היועץ המשפטי של סיעת מפ"ם בכנסת, עורך־הדין **חיים הולצמן**, שנולד בפולין, עלה לארץ ב־1949, היה עיתונאי בעל המשמר ופירסם שלושה ספרים בנושאים תחיקתיים.

נפטר • במולדביה, בגיל 73, הגנרל היהודי **הירש פלסקוב**, שנמנה על גיבורי המלחמה הסובייטיים. נולד למשפחה יהודית עניה במינסק, הצטרף לצבא האדום כטוראי והגיע לדרגת גנרל עם 22 עיטורי מלחמה, עבור השתתפותו במלחמה בנאצים.

נפטר • בכפר דלית־אל־כרמל, בגיל 94, **דיאב חלבי**, מנכבדי העדה הדרוזית ובנו של השופט הדרוזי שייח נור א־דין חלבי.

כשתבוא לעבוד בנמל אילת...

לנמל אילת דרושים עובדים עד גיל 32 אחרי שירות צבאי ובעלי כושר גופני מעולה למקצוע הסווארות.

נמל אילת מציע לך: ✡ עבודה קבועה ומסודרת במפעל דינמי עם סיכויי קידום בעתיד ✡ בתקופת הנסיון מגורים בבית נמלן (מלון) עם ארוחות, תמורת תשלום מינימלי ✡ בשנה הראשונה זכות של 8 טיסות לתל־אביב וחזרה, על חשבון הנמל ✡ עזרה כספית ברכישת דירה בתוספת הלוואה ל־10 שנים ✡ (יש צורך להמתין בתור לקבלת דירה באמצעות חברת עמידר באילת). הנחה במס הכנסה ומס אחיד. למחוסרי נסיון בעבודת נמלים, תינתן הכשרה מתאימה והדרכה בנמל אילת.

המעוניינים לעבוד בנמל אילת ולהשתקע בעיר, יפנו למשרד הראשי: רשות הנמלים, בית מעיא דרך פתח תקוה 74, תל־אביב, קומה 11, חדר 1121 בכל יום שישי, בין השעות 9.00—12.00 ויביאו עמם תעודת זהות ופנקס מלואים; ניתן גם לפנות בכתב למדור כח אדם. נמל אילת, ת. ד. 37, אילת.

אילת הקסומה קוראת לך!

תנועת העולם הזה — כוח חדש

סניף הקריות

אסיפת חברים ואוהדים תתקיים ביום שני 5.2.73 בשעה 8.30 בערב, אצל משפחת מאירי, קרית־חיים מערבית רח' נ"ט 6.

על סדר היום:

ההערכות לקראת הבחירות כלפי פנים וחוץ

אירגון הזוגות הצעירים ליד תנועת העולם־הזה — כוח חדש

מודיע

פעולת הזוגות הצעירים

נמשכת

לצורך פרטים או הרשמה פנה למשה גלילי — טלפון 230856 בין השעות 12.00 — 9.00

זאב רווח

יונה אליאן (כוכבת הסרט נורית)

בוטיק השקרים

לוד — אורלי,
יום ד' 24.1 ב־8.30.
תל־אביב — בית־החייל,
יום ה' 25.1 ב־8.20.
טבעון — יובל אור,
יום ו' 26.1 ב־9.00.
תל־אביב — בית ארלוזורוב,
מוצ"ש 27.1 ב־9.00.

כרטיסים: במשרדים
הפצה ראשית „לאן"
טלפון 231655.

מפיק: יצחק בן־ניסים (זיטו), טל. 244044

לאחר שכל מומחי התיאטרון הספידו אותו כבר והחליטו שמקור השראתו יבש, חזר טנסי ויליאמס לאחרונה לכותרות במלוא התנופה. קודם כל, משום שהחל בקאריירה חדשה נוסף על הישנה: במחזה החדש שלו, **הזהרות קטנות** הוא מופיע בעצמו באחד התפקידים הראשיים, מה שגרם לכך שלמרות הביקורות הפושרות, נהר הקהל לראותו על הבימה. שנית, הוא חזר להיות אישיות ציבורית מבוקשת. מי שראה את טכס חלוקת פרסי האוסקר, ודאי השגיח בכך שויליאמס היה בין אלה שהתכבדו בחלוקת הפרסים. לאחרונה, הוא גם דמות שכיחה בתוכניות הראיונות בטלוויזיה האמריקאית. בין היתר, הוא החל לדבר בצורה גלויה על עצם היותו הומוסקסואלי, ואף התלוצץ על כך בתוכניתו של דיק קאבט. המראיין שאל אותו כיצד נהגו לכנותו כשהיה ילד. „הרי טנסי הוא שם מסובך מדי, האם קראו לך טן?" „לאו דווקא" השיב ויליאמס. „מאחר ונולדתי במיסיסיפי, קראו לי מיס."

בידור

שמפניה תוצרת ישראל

„כל מה שרצית לדעת על אופן ולא העזת לשאול את בך." שתי אופרטות מאת ז'אק אופנבך. בביצוע בת־שבע צייזלר, דני מסינג ועירן בניאל. תירגם וביים: עירן בניאל. ניהול מוסיקלי: יצחק שטיינר.

ז'אק אופנבך הוא בהחלט אדם שכדאי להיזכר בו. בנו של חזן גרמני אשר אימץ לעצמו את שם עיירת מולדתו (במקור קראו לו ויינר), הוא נחת בפאריז, הפך לסמל השנינות, הפקחות, החריפות, ההומור, ההידור והברק של בירת צרפת במחצית השניה של המאה שעברה.

המוסיקה שלו אינה שייכת אמנם לנכסי צאן ברזל של הרפרטואר הקלאסי. אבל כאשר יודעים איך לבצע אותה, להבליט את סלסוליה ואת חמוקיה, הריהי עד היום בידור מן הסוג המשובח: שמפניה יבשה, דוקרנית ונעימה־לחיך.

אלא שההופעה בעלת השם המשונה, כל מה שרצית לדעת על אופן, משולה לשמפניה תוצרת־הארץ, אם לא למיץ־ענבים חם. בשני המערכונים המוסיקליים המוקדמים של אופנבך, מתאמצים שלושת השחקנים להצחיק את הקהל — אך השכר לכל המאמצים הוא צרור נבוב של גיחוכים חיוורים.

ואילו המוסיקה — זו זקוקה לזמרים מאומנים היטב, ולא רק לכאלה שאוהבים אותה. אך זמרים מאומנים היטב היה אחד הדברים שלא היו בהצגה.

ואם העלילות עצמן אמורות היו להציל את המצב, הרי הבדיחות הקטנות על שני קבצנים עיוורים־מלאכותיים, ועל משולש נצחי שמורכב ממבריח־כלתו־ובן־דודה, שוטר־המכס — אלה לא שימשו אפילו בימי אופנבך יותר מאשר תירוצים ללחניו.

כך שאם באמת רציתם לדעת משהו על אופנבך — תצטרכו להמתין להזדמנות אחרת.

צייזלר ומסינג ב„כל מה שרצית"

צרור נקוב של גיחוכים חיוורים

ספרים

יאיר דורי — סיפורו של צנחן ישראלי בשבי המצרי. מאת אהרון דולב — יאיר דורי. הוצאת „בוסתן". 190 עמודים.

ראש הממשלה גולדה מאיר, הרמטכ"ל רב־אלוף דויד אלעזר, שר המסחר והתעשיה חיים בר־לב. כל צמרת צה"ל — ולצידם סמלים וטוראים פשוטים.

כל אלה, מיועדים להתאסף השבוע יחד — בחגיגה לרגל הוצאתו של ספר חדש.

ולא רק הם. בטקס, שייערך באחד המקומות המפוארים בתל־אביב — מלון פלאזה החדש — תהיינה נוכחות גם 15 משפחות שכולות — משפחות חבריו של סמל הצנחנים יאיר דורי, אשר נפלו בהיתקלויות בסואץ ביום ה' 30.5.70, בעיצומה של מלחמת־ההתשה.

הספר החדש, שיוענק במעמד זה למשפחות השכולות וכן למשפחות השבויים הישראליים שנותרו עדיין במצרים ובסוריה, וכמובן גם לאותם ברי־מזל שחזרו מן השבי, מאז מלחמת ששת הימים — אינו ספר מן השורה. זהו סיפורו של צנחן ישראלי בשבי המצרי, המסופר בגוף ראשון על־ידי יאיר דורי, שהיה כלוא במצרים למעלה מ־10 חודשים, כשלידו עוזר העיתונאי אהרון דולב.

סיפורו של הצעיר (25) שעבר את כל מדורי הגיהנום, פירפר ארוכות בין חיים למוות וחזר לארץ מרוסק אברים, פצוע שתי רגליו, רטייה על עינו האחת וגידם ידו האחת חסרה, יכול היה להפוך בקלות למסה לאומנית חוצבת־להבות, המדברת בקול רם וגבוה על אהבת מולדת, הקרבה על קידוש־השם, וכן הלאה.

אולם יאיר דורי ואהרון דולב בחרו לתאר את המאורעות מסמרי־השיער, שידו של כוח־עליון ועל־טבעי התערבה במהלכיהם המוזרים, בלשון המעטה. הם מספרים את הדברים בפשטות, ללא מליצות, ללא קישוטי־לשון מיותרים. דווקא גישה זו הפכה את הסיפור (שכמה פרקי הכנה לכתיבתו הופיעו במעריב), לתעודה אנושית מזעזעת, מרתקת ומרגשת, על צעיר שנזרק בטרם־עת למיבחנים גדולים.

ויקטור בוטבינובסקי — זהו שמו המקורי של יאיר — בא מארגנטינה לקיבוץ להבות־הבשן כמתנדב, מיד לאחר מלחמת ששת־הימים. בתום שבעה חודשי שירות בקיבוץ, נאלץ לשוב לארגנטינה, אל אמו ואחיו־התאום דניאל. לפי החוק הארגנטיני, חייב אחד מכל צמד־תאומים לשרת בצבא. יאיר, שמצא עצמו קשור קשר עז לישראל, רצה להתגייס לצה"ל, סיכם עם אחיו שהאח ישרת בצבא הארגנטיני.

דורי כחייל ישראלי ואחיו התאום כחייל ארגנטינאי

קשרים מסתוריים משני עברי האוקינוס

יחסיו של יאיר עם דניאל הם אחת הפרשיות המסתוריות והמרטיטות בספר. היא מחזקת את ההרגשה כי המאורעות שקרו חזקים מכל תאור אפשרי שינסה להאדירם במליצות. מספר יאיר:

„ביום בו הועברתי, קטוע יד־ימיני, מבית־החולים הצבאי בקהיר אל כלא עבאסייה, קרתה לדניאל תאונת־מכונית, בארגנטינה, והוא נפצע קשה ביד־ימינו. לזרועו נישקפה סכנת־קטיעה. כדי להצילה ביצעו הרופאים ניתוח מסובך של השתלת־עצם."

לא היה זה הפלא היחידי, בין שני התאומים־הזהים: „דניאל החל להפעיל מחדש את ידו בארגנטינה — ממש ביום בו קיבלתי אני יד־תותבת במרכז־השיקום, בבית־החולים על־שם שיבא."

ניסים נוספים שמספר יאיר: „בליל פציעתי ונפילתי בשבי, פקדו את דניאל חלומות־בעתה. הוא דימה לראותני פצוע ומתבוסס בדמי. אותו בוקר, התקשר הנספח הצבאי בשגרירות ישראל בבואנוס־איירס, והודיע לאמא כי נפצעתי בקרב עם המצרים ונפלתי בשבי.

„דניאל לקה בדיכאון עמוק. חודשים לא יכול להשתחרר מהרגשת־אשם. אילמלא הסכים ללכת במקומי לצבא ארגנטינה..."

שני הסופרים מצליחים לתאר את פרשת השביה באורה האמיתי כאחת התוצאות העגומות ביותר שמולידה המפלצת הנוראה של מלחמה. בכוח־בלימה מופלא, מבטאים דורי ודולב את סבך הרגשות, הפחדים, הלבטים, השאיפות, התקוות והייאושים שתקפו את יאיר ואת חבריו, כל אחד בעולמו הפרטי, וכולם כשותפים בכלוב אחד.

מושגים נעלים, שחוקים מרוב שימוש — כמו גבורה, רוח־צוות, הקרבה — אינם מוזכרים כאן בשמם. אבל הם קיימים באורח בלתי־אמצעי — באופיים והתנהגותם של השבויים. הם קיימים בהומור המיוחד שלהם: „כל אימת שהגיע אלינו הספר המצרי, היה מוטי בבלר מלמד אותנו פרק בספרות־עילית. מוטי סיגנן את תסרוקתו של כל אחד בהתאם לניסיונו וידיעותיו. יום אחד, לאחר שקיבלנו חוברת פלייבוי, בחר לנו מוטי תסרוקות אופניות בנוסח הדוגמנים המלוקקים שהופיעו על דפי העתון.

דורי ואמו ביום שובו מהשבי

תעודה אנושית מזעזעת

ואיך אפשר לכנות את דאגת־האב של דן אבידן לשלומו של יאיר — „ויקטור אתה תקרר, ויקטור, תלבש סוודר. ויקטור, אל תאמץ את העין. ויקטור, תלבש גופיה." או, אבי קלדס, חבר אחר — דוגמה ומופת לעידוד מוסרי: „נכון, היום אינך עוד מה שהיית. היום אתה יאיר דורי, מינוס יד, פלוס נסיון־חיים והכרת ערך עצמך. אינך אדם מוגבל. ובכלל, אין שלמות אנושית. כל אדם מוגבל בדרכו שלו."

ומעל לכל, היחס לאוייב, יחס מורכב ומעורב לאוייב מורכב ומעורב. אוייב מצרי, שהיו בו רופאים רחומים וחוקרים אכזריים, סיהרים עלובי־נפש ואסירים שערקו מן הצבא, העדיפו את הכלא על הסכנה. והיה אותו רופא מצרי, עדין, תרבותי ומשכיל, שרק במקרה, כמו בכל מילחמה, לובש את המדים שהוא לובש.

„הרופא העדין סיפר לנו, כי בששת הימים שרת בסיני, ונדד לבדו חמישה ימים ללא מים. משנתפס על־ידי כוחותינו, זוהה כרופא ושוחרר. אך, לא לפני שרוקנו את מימיותיו והותירוהו במידבר ללא טיפת־מים. יסורי צמאונו גברו עד כדי כך, שלבסוף נאלץ לשתות מן השתן שלו כדי להישאר בחיים.

„פרשת הרופא והמימיות העכירה את רוחנו. המעשה, אם אכן אירע, נראה לנו כבלתי־אנושי. אך הרופא דיבר על החיילים הישראליים שעוללו לו זאת, ללא טינה, הוא האשים רק את המלחמה.

„המלחמה," אמר הרופא העדין, „היא קללת המין האנושי."

■ ■ ■

חשבונות על זכויות יוצרים מנהלים לא רק בעולם הזה, אלא גם בעולם הבא. זה מה שקורה לאחרונה, כאשר ואסלב ניז'ינסקי ואיגור סטראווינסקי פתחו בויכוח על הזכויות **לפולחן האביב.** ליתר דיוק, מאחר ושניהם אינם כבר בין החיים (המלחין מת רק לאחרונה, ואילו הרקדן נפטר ב־1950, אחרי שהיה מאושפז במשך שנים רבות בבית משוגעים), נערכת ההתדיינות בין אלמנתו של ניז'ינסקי, רומולה, למו"לים המחזיקים בזכויות היצירה המוסיקלית. מסתבר שכאשר עבד סטראווינסקי, לפני 60 שנה ומעלה, בשרות להקת הבלט הרוסית של **דיאגילף,** וכתב את המוסיקה **לפולחן האביב,** הסכים עם ניז'ינסקי, שהכין כוריאוגרפיה לבלט, ועם סווטוסלאב רוריך, שכתב את נושאו, שיפריש להם שליש מזכויות היוצרים. מאז, תפח חשבונו של סטראווינסקי מתמלוגי יצירה זו בלבד בכ־2 מיליון דולר, ואילו השניים האחרים זכו רק לפרורים,

(המשך בעמוד 12)

סיקורת

(המשך מעמוד 11)

שהגיעו להם מן הזכויות הצרפתיות של **הפולחן.** רומולה, האלמנה שכתבה כבר פעם אחת את הביוגרפיה של הרקדן ה־מהולל ומתכוננת להוציא עתה לאור גירסה מעודכנת, דורשת שהמעוות יתוקן. בינתיים, אם לא מיורשי סטראווינסקי יבואו המיליונים, אולי יגיעו מהארי זאלצ־מן, המפיק היהודי של סרטי בונד. זאלצמן מנסה עתה לרכוש את זכויות ההסרטה של חיי ניז'ינסקי.

■ ■ ■

נסיך התיאטרון היהודי

„שירים ומחזות" — מאת אברהם גולדפאדן; עם מבוא מאת ראו־בן גולדברג; 217 עמודים; ספ־רית „דורות" — הוצאת „מוסד ביאליק".

ספרון זה הוא נסיון להתמודד עם ה־בלתי אפשרי, לקחת ענק ולטמון אותו ב־צנצנת. על כן אין זו יותר מתיזכורת, צנועה ופושרת, מהסוג שאינה מוסיפה ו־אינה גורעת, מצוות אנשים מלומדה ש־במרוצת השנים תתווסף לאותן תהומות של נשיה ושיכחה, עד יבוא מלומד אחר שיעשה פחות או יותר כמעשה קודמו, ו־ספרו של ראובן גולדברג יהיה מיסמך נוסף שיצויין בשורה אחת ברשימה ה־ביבליוגרפית של אותו ספר.

זו טבעה של ספרות מסויימת המערימה תילי תילים של גיבובים ופרטים שנועדו לחוג מצומצם ביותר של נברנים ואין לה דבר עם המציאות עצמה. לו היה גולד־פאדן חי והיה רואה זאת ייתכן והיה כותב על כך מחזה קורע־לב עם פזמונים משוב־בים שהטקסט שלו היה נשמע בערך כך: „אוי לי ואבוי לי ראו נא מה היה עלי על גולדפאדן המסכן, מה עשו ומה עוללו לו, במקום להציג את מחזותיו על במה, עושים עליו דוקטורטים, יהודים רחמו רחמו וכו'..." ובצדק, משום שאת גולד־פאדן צריך לראות ולא לקרוא.

ספרו של ראובן גולדברג על גולדפאדן מכיל כמה צימוקים ושקדים, מבוא קצר ובהיר הסוקר את חייו ופועלו התיאטרוני של גולדפאדן, את אסופת שיריו העב־ריים שהם פרי ביכורי יצירתו ציצים ופר־חים ומחזה שלם: שולמית.

הופעתו של גולדפאדן חלה בתקופת התנערותה של יהדות מזרח אירופה ב־מאה התשע־עשרה, כאשר בדק בית יסודי וקדחת בדיקת ערכים אחזה ביהודים ו־ביהדות: תקופת ההשכלה.

שלא כרבים מבין המשכילים המתוסכלים אשר פנו להתבוללות בתוך תרבויות אירו־פה, ושלא כאברהם מאפו ומנדלי אשר ביקשו את התחיה עברית, אחז גולדפאדן בנכסי העממיות היהודית הפשוטה, הלבבית והמקסימה.

הוא היה איש ההמון הפשוט ולא מטיף וממצמץ שפתיים אינטיליגנטי. להמון זה כתב את מחזותיו, חיבר את פזמוניו ו־מנגינותיו. את שיריו שרו מקטן ועד גדול עניים כעשירים, זקנים כילדים. שירים אלו נטמעו בנפש העם עד כדי כך שכמעט ולא זכרו מי היה מחברם או כאילו קיימים הם מאז ומתמיד. התיאטרון של גולדפאדן היה תיאטרון חי וגורף שידע לחלום את חלום קהלו, ושקהלו אהבו מעבר לכל דמיון.

לא מתאים לטעם הישראלי. תי־אטרונו היה המשכו של הפורים־שפיל ו־אותו הווי חסידי שצמח מתוך היאוש ה־יהודי, התפתח והתעלה לעולם רוחני מופ־לא. זהו תיאטרון של זמרה וצבע, תנועה ועלילה תמימה, שהצער והשמחה מהולים בה; של עין נוטפת דמעות ושניה קורצת וצוחקת; כובד־ראש ועליזות, גסות ו־עדינות משמשים בעירבוביה.

דמות מופלאה זו הודחה ונשכחה ב־ישראל וכעת היא ממתינה לרסטורציה חדשה בתיאטרון האנגלי. מפני שבישר־אל, בחנוכת עוגת השיש והזכוכית, ביתו המחודש והמשופץ של תיאטרון הבימה שמראהו כסופר־סטקיה, מעלים מחזות שממון מפני שגולדפאדן אינו מספיק אנין, אבסורדי, פסיכואנליטי ובינלאומי כמחז־אים אחרים. לטעמה של הבמה העברית גולדפאדן הוא פרובינציאלי מדי ומיושן מדי.

עצם פרשת חייו של קוסם תיאטרון גאוני יהודי זה, מסכת מרתקת של כשלון והצלחה, של שמחה וצער, של יגון ותקווה — עודנה מצפה לביוגרף שיעניק לו את הספר שהוא ראוי לו.

פרסום ד"ר יעקבסון

הסיגריה המעודנת למעשן המפונק · באריזה השטוחה האלגנטית... לראשונה בישראל

ESQUIRE

תערובת אמריקאית · פילטר · empire size · תוצרת דובק · ערבות לטיב

המערח"ל

לפני כ־2500 שנה שאל הנביא עמוס:

"היילכו שניים יחדיו, בלתי אם נועדו?"

זוהי חוכמת־חיים עתיקה. היא מצאה ביטוי בפיתגמים של עמים רבים.

כאשר שניים משתפים פעולה במעשה מסויים, יש להניח שיש להם מטרה משותפת.

איזו מטרה?

מעניין שהנביא ממשיך מייד בפסוק שיש בו, אולי, כדי לספק את התשובה לשאלה זו:

"היישאג אריה ביער, וטרף אין לו?

"הייתן כפיר קולו ממעונתו, בלתי אם לכד?"

כאשר שניים הולכים יחדיו, המטרה היא לעיתים קרובות לטרוף שלישי.

ולכן:

"התיפול ציפור על פח הארץ, ומוקש אין לה?

"היעלה פח מן האדמה, ולכוד לא ילכוד?"

הדימויים מצטרפים למסכת אחת: "הולכים יחדיו", "טרף", "מלכודת".

■ ■ ■

השניים הולכים יחדיו. המערך וגח"ל. כדי לטרוף את הסיעות האחרות בכנסת, ולהטמין להם פח.

האם לא נועדו? מובן מאליו שהם נועדו. על כך אין ויכוח.

ברור שאין זה עוד עניין פרטי של ח"כ אברהם עופר וח"כ יוחנן באדר. שתי הסיעות התייצבו בפה מלא מאחורי שני החכ"ים שלהן.

ועל כן אין עוד מנוס מהצגת השאלה לגבי שתי הסיעות עצמן:

התלכנה שתיים יחדיו, בלתי אם נועדו?

■ ■ ■

לכאורה, הייעד של המערך וגח"ל הוא פשוט — מסע־שוד קטן וחלק. לוכדים את הסיעות הקטנות, מורידים להם כמה מנדאטים, מחלקים אותם בין שתי הסיעות הגדולות.

שני אריות שואגים ביער, וטרף יש להם.

שני כפירים נותנים קולם ממעונתם, והם לוכדים.

כמה וכמה ציפורים תיפולנה על פח הארץ, ויש מוקש בצורת חוק עופר—באדר.

למראית־עין — פשוט. אין צורך בהסבר נוסף.

אבל אין זה פשוט כלל וכלל.

כי השאלה הגדולה, האמיתית, נשארה ללא מענה:

איך יכולים בכלל שניים אלה להיוועד?

איך ייתכן בכלל שגח"ל ישתף פעולה עם המערך בעניין כזה?

■ ■ ■

מי שמקשיב לנאומי גח"ל, יודע כי אין אסון גדול יותר "לעמנו ולארצנו", מאשר שילטון מוחלט של המערך במדינה.

זהו סוף העולם. מבחינה לאומית וסוציאלית כאחד.

חלוקתה מחדש של ארץ־ישראל, רחמנא־ליצלן, ובגידה במולדת.

השלטת מישטר סוציאליסטי נוכרי ודורסני, הנפת הדגל האדום הטמא על אדמת הקודש.

כל זה יקרה, כאשר יהיה למערך רוב מוחלט.

מפיצי עלילת הדם של רצח ארלוזורוב, אנשי הסיזון, בעלי התותח הקדוש שהטביע את אלטלינה, מדפיסי החוברת על הפלמ"ח, ישלטו בארץ שילטון ללא מצרים.

והנה, חוק עופר־באדר יכול לתת לאלה רוב מוחלט בכנסת, למרות שיישארו מיעוט בעם.

ובכל מיקרה — הוא יקרב אותם מאוד־מאוד לייעד זה, אפילו יפסיד המערך כמה רבבות קולות בבחירות.

אלה הן עובדות.

איך ייתכן שהאופוזיציה הראשית, העיקרית, העקרונית, תעניק מתנה כזאת למיפלגת־השילטון הניצחית, אשר במשך שני דורות נשלל ממנה הרוב המוחלט במוסדות היישוב והמדינה?

עופר ובאדר: היילכו שניים יחדיו, בלתי אם נועדו?

איך זה נועדו השניים, כדי ללכת יחדיו בדרך זו?

■ ■ ■

ההיגיון הפשוט מוביל באופן עיקבי למסקנה מרחיקת־לכת:

זה יכול לקרות, וזה קורה לנגד עינינו, מפני שגח"ל איננו אופוזיציה למערך.

גח"ל שייך לקואליציה — הקואליציה הסמוייה של המישטר הקיים.

הן מבחינה רעיונית, הן מבחינה מעשית.

אילו האמין גח"ל באמת ובתמים, כי יש בכוונת המערך להחזיר לערבים חלק כלשהו של ארץ־ישראל המערבית — לא יכול היה לתת יד למעשה שייתן לבוגדים כאלה את הכוח לבצע את זממם.

שהרי שניים—שלושה המנדאטים, שיועברו למערך מידי הרשימה הממלכתית, המרכז החופשי ואולי גם מצעירי המפד"ל, יכולים להכריע ברגע מסויים.

ומכיוון שמנחם בגין רחוק מלהיות כסיל, וגם אינו אדם ציני, אין מנוס מן המסקנה: בגין משוכנע כי אין הבדל אמיתי בין עמדות המערך וגח"ל בענייני סיפוח.

יש, כמובן, הבדל טכסיסי. בגין רוצה לספח עכשיו, בגלוי. ראשי המערך סבורים שיש להם שיטה יעילה ומחוכמת יותר: לספח למעשה, לאט־לאט, בלי הצהרות ומילים מפוצצות, תוך משיכת העולם והעם באף.

יש, כמובן, הבדל בין שתי השיטות. אבל זהו הבדל בלתי־מהותי.

לכן אין בגין מהסס להעניק למערך מנדאטים נוספים, ואפילו רוב מוחלט.

■ ■ ■

הוא הדין לגבי העניינים הסוציאליים. הם מעניינים פחות את בגין, אבל הם חשובים לשותפיו הליברליים.

איך ייתכן שראשי הליברלים מצביעים בהתלהבות, תוך הבעת תמיכה מופלגת, בעד הצעת־חוק העלולה להעניק רוב מוחלט לאבירי הדגל האדום, סוציאליסטים, חסידי ההסתדרות, שודדי המעמד הבינוני, מפקיעי־רכוש־המפקיעים, פרולטרים־מכל־הארצות־התאחדו?

גם כאן תיתכן רק תשובה אחת פשוטה: הליברלים אינם מאמינים לדברי עצמם.

הם יודעים היטב כי כל מנדאט נוסף הניתן לפינחס ספיר, הוא מנדאט למדיניות כלכלית המעשירה את העשירים, המוסיפה הקלות והטבות לבנקים ולחברות־ביטוח, לבעלים המאושרים של מיפעלים מאושרים.

לולא היו בטוחים בכך, פשוט לא יכלו לתת יד למזימה.

כשם שקיימת קואליציה סמוייה של בגין—דיין—גולדה בענייני סיפוח, כן קיימת קואליציה סמוייה מושביץ—ספיר—ריקנאטי—מרידור בעניינים כלכליים וסוציאליים.

כל אלה הולכים יחדיו, מפני שנועדו.

■ ■ ■

בשטח המעשי, פועלת הקואליציה המערך—גח"ל כימעט מאז קום המדינה.

בסוכנות היהודית, שהיא אחד הצינורות העיקריים להזרמת כספים מכיסי התורם היהודי־האמריקאי לקופות המיפלגות הגדולות בישראל, מתחלקים המיליונים בין מיפלגות־המערך ומיפלגות־גח"ל מזה שנים רבות. יש הקצבות רשמיות (אך חשאיות) לחרות ולליברלים, ויש מאה ואחד סעיפים מוסווים לחלוקת סכומי־עתק למיפעלים ולמוסדות מיפלגתיים.

מצב דומה נוצר בשנים האחרונות בהסתדרות, ועכשיו יתווסף לכך המימון הממלכתי למיפלגות, שיעביר מדי שנה מיליונים לידי המיפלגות הגדולות, תוך זריקת כמה פירורים לקטנים.

המיליונים זורמים, ושני הצדדים נהנים.

המצב ברשויות המקומיות משלים את התמונה. מעולם לא היתה מניעה לקואליציה בין המערך וגח"ל בעירייה כלשהי, במועצה מקומית, במועצה דתית, או בכל מוסד אחר שבו מחלקים כסף ומישרות.

יד רוחצת יד — ושתי הידיים זקוקות לכך.

השניים הולכים יחדיו, ולאורך כל הדרך.

■ ■ ■

יש הסבורים כי הם נועדו רק לאחרונה. זוהי טעות גמורה.

הצמד באדר—עופר הוא חדש יחסית, מפני שעופר הוא חדש יחסית. אבל קדמו לו צמדים אחרים. למשל: הצמד־חמד באדר—אזניה.

הסיסמה "דרושה אלטרנטיבה לאופוזיציה" אינה המצאה חדשה, הברקה של עיתונאי שנון. "העולם הזה" זרק אותה לחלל לפני שבע שנים, במערכת־הבחירות הראשונה של הכוח החדש.

כשבאתי לכנסת, עוד לפני הישיבה הראשונה של המליאה, קיבלתי אישור חי לסיסמה זו. נוכחתי לדעת כי חברי־הכנסת יוחנן באדר וברוך אזניה, נציג מיפלגת־השילטון ונציג "האופוזיציה הראשית", חילקו מראש, בהסכמה הדדית את כל עמדות־המפתח בכנסת. הם עשו יד אחת כדי לשלול מן הסיעות הקטנות, ובעיקר מסיעת הכוח החדש, את הייצוג בכל המוסדות החשובים של הכנסת — הנשיאות, ועדת־הכספים וועדת־החוץ־והביטחון.

חוק שוד־הקולות, כמו היוזמה להעלות את אחוז־החסימה, אינם אלא המשך מציאות נסתרת זו, הקיימת בכנסת מזה שנים רבות, ואשר נולדה לפני שמישהו העז אף לחלום על ממשלת־ליכוד־לאומי.

השניים לא נועדו היום. הם יצאו לדרך לפני זמן רב.

■ ■ ■

הצעת עופר—באדר באה, לדברי יוזמיה, כדי לעודד ליכוד־כוחות ולהילחם בפיצול.

אם כן, למה לעסוק בקטנות? למה לא לעשות את הליכוד הגדול, האמיתי?

מבחינה רעיונית ומעשית, יש מקום לגח"ל, על שני פלגיו, בתוך המערך. כשם שרק מרחק קטן מפריד בין יערי—חזן ובין דיין—פרס, כך מפריד מרחק קטן מאוד בין דיין—פרס ובין בגין—רימלט.

נכון, אישיותו הבולטת של מנחם בגין מפריעה קצת. אבל האם יש לתת לעניינים אישיים לעמוד בדרכה של רפורמה כה מבורכת?

אל ניתן לסנטימנטים מן העבר לחסום את הדרך אל העתיד הנכסף.

אבסורד הוא לעסוק בקטנות, כגון גזילת כמה מנדאטים מן הסיעות הקטנות.

יוקם־נא המערך הגדול החדש: גוש עבודה—מפ"ם—חרות—ליברלים, בקיצור — המערח"ל.

קארטל אחד של המישטר, שיאפשר חלוקה של כל הנאות השילטון, בלי ביזבוז ומריבות מיותרות, בלי תהליכים דמוקרטיים מסורבלים, בלי ויכוחי־סרק ואידיאולוגיות מיושנות.

ספיר—מושביץ יקבעו את הקו הסוציאלי, דיין—בגין את הקו הלאומי, עופר—באדר את חלוקת הכספים והמישרות.

אז אפשר לשים סוף־סוף קץ לפיצול המעציב של העם למיפלגות רבות, לחסל את הסיעות הקטנות והבינוניות על־ידי העלאת אחוז־החסימה ל־20%, ולקיים בחירות על פי רשימה יחידה אחת.

■ ■ ■

כדברי הנביא, באותו פרק:

"אריה שאג, מי לא יירא?"

במדינה

העם

שי לחג העשרים וחמש

ההחלטה על ביטול הצנזורה על מחזות, הוכיחה שוב את עוצמת דעת־הקהל

ההחלטה שהתקבלה השבוע בישיבת ה־ממשלה, על ביטול הצנזורה לגבי הצגות תיאטרון בישראל, היתה כמו קרן אור, שבקעה מבעד למסך של עבים קודרים וחשוכים.

במדינה בה הלאומנות, צרות־המוחין, והתערבות השלטון בחיי הפרט, גוברים משנה לשנה, ניתן היה לראות בהחלטה לבטל תקנה מנדטורית משנת 1927, (ש־הועתקה מבריטניה, שם בוטלה כבר לפני שנים,) ניצוץ של תקווה, שביב של סיכוי ליכולתה של התבונה לנצח גם בישראל.

חשיבותה המעשית של החלטת הממ־שלה היא פחותה ביותר. במשך 25 שנות קיום המדינה נאסרו להצגה רק שני מח־זות. אי אפשר להאשים את הצנזורה התי־אטרונית, שעל ביצועה היה מופקד מש־רד־הפנים, בדעיכתו ובשקיעתו של התיא־טרון בישראל.

מבחינה מעשית היתה הצנזורה לגבי התיאטרון רק מעין מיטרד פורמאלי, שלא הוסיף ולא גרע דבר. אבל די היה בפעם היחידה בו הופעלה הצנזורה לשם הסרת הצגה שכללה בתוכה ביקורת חריפה על המימסד, כדי לגרום לביטול החוק המיותר.

כניעה לביקורת ציבורית. היה זה מחזהו של עמוס קינן, חברים מספרים על ישו, שעורר את הסערה הציבורית. משרד־הפנים התיאוקרטי נאחז בשמו של ישו המופיע בשם המחזה, כדי לטעון שפסילת המחזה נובעת מהרצון להגן על רגשות הנוצרים במדינה. היתה זו טענה מחוסרת שחר, שכן המחזה לא הכיל אפילו מילת ביקורת אחת על הנצרות או הנוצ־רים, וישו היהודי המופיע בו לא היה אלא נמשל לעם בישראל.

שר־הפנים בורג
כניעה לביקורת מוצדקת

פסילתו של המחזה על־ידי הצנזורה, שאושרה גם על־ידי בית־המשפט העליון, לא הולידה סערה ציבורית. להיפך: יריי־בין של עמוס קינן, אליהם הצטרפו כל שונאי הליברליזם במדינה, סמכו ידיהם על הפסילה, ענו אמן אחרי הנימוקים המגוחכים של הצנזורה.

רק קבוצה של אנשי־רוח מחתה וזעקה נגד הפסילה. לא היו להם הרבה דביזיות, וגם לא קהל בוחרים גדול מאחוריהם. אבל נראה שאפילו צמרת השלטון היש־ראלית, הקהה לתגובות דעת־הקהל בעני־נים שונים, נכנעה הפעם לביקורת הצי־בורית המוצדקת.

מלחמה אבודה. ההחלטה שהתקב־לה בממשלה ברוב קולות, נגד קולותיהם של השרים הדתיים ושל ראש־הממשלה, היתה סטירת־לחי מהדהדת לגולדה מאיר. התנגדותה של גולדה לביטול הצנזורה על התיאטרון, הוכיחה שוב לאיזו מידת חוסר סובלנות הידרדרה אשה זו. נראה שהשלטון היקהה את חושיה ודוחף אותה לקראת עיוורון מוחלט, כמו בפרשת ביר־עם־ואיקרית, שם לא העזו שרי הממשלה החולקים על דעתה, להתייצב נגדה.

החלטת הממשלה אינה אומנם סוף פסוק. השרים הדתיים, ובראשם הד"ר יוסף בורג, שר־הפנים, שאינו משלים עם הנסיון להו־ציא מידיו את הפיקוח על תחום זה של חיי התרבות במדינה, ינסו לנהל מלחמת מאסף נגד ביטול החוק.

אלא שהיתה זו מלחמה אבודה.

החלטת הממשלה על ביטול הצנזורה לתיאטרון היתה שי הולם לתחילת שנת ה־25 של המדינה, שהעיד על ראשית תהליך ההתבגרות של המדינה ושליטיה.

ראש־הממשלה

מסע הצלב של גולדה

גילוייה של גולדה מפגישתה עם האפיפיור פגעו בדמותה כראש־ממשלה

הפגישה תוכננה במסגרת המאמצים ל־הגביר את יוקרתה של גולדה מאיר, למק־רה שתרצה לחזור בה ולהתיצב שוב בראש ממשלת־ישראל. אין ספק כי פגישה ראשונה של ראש־ממשלה ישראלי עם ראש הכנסיה הקתולית בקרית הוותיקן, יכולה היתה לתרום להרמת קרנה של גולדה, כמנהיגה שאין לה תחליף, אפילו לא ביחסי־חוץ.

אלא שהיתה זו גולדה עצמה, שבמו ידיה הרסה את כל היתרונות שיכלו לצ־מוח לה, למפלגתה, ולממשלת־ישראל, כ־תוצאה מהפגישה ההיסטורית עם האפי־פיור. גולדה, שפגישה זו כנראה השפיעה עליה באופן נפשי כשם שלא השפיעה עליה כל פגישה אחרת בשנים האחרונות, איבדה את עשתונותיה. אחוזת־התרגשות, כילדה כפרית שניתן לה לחזות מקרוב בהדר מלכות, מיהרה לספר את חוויותיה ולהפכם לנחלת הציבור, עוד לפני שמסרה אותן לממשלה. בלי כל ביקורת עצמית, בכנות הראויה להערכה כשלעצמה, פירסמה גולדה את תוכן פגישתה עם האפיפיור בצורה חסרת־תקדים בחיים הדי־פלומטיים המקובלים.

ענין מרגש מאוד. בראיון שהעניקה למעריב מייד עם שובה לארץ (ושעורר את זעמם של העתונים האחרים במדינה) נכנסה גולדה לפרטי פרטים של פגישתה עם האפיפיור, עד לצורה בו הוטס אליה הכובע אותו חבשה בעת הפגישה.

כמה גילויים מאלפים:

● בשבילי הענין הזה היה מרגש מאוד. אני ככה, ישבתי וחשבתי לי, והר־גשתי את זה, שהנה ראש הכנסיה יושב מול היהודיה מישראל, והוא שומע, מא־זין מה שאני אומרת לו.

● היו רגעים מתוחים בשיחה. אני הרגשתי שאני אומרת את הדברים האלה לאיש הצלב, למי שעומד בראש הכנסיה, שהצלב הוא סימלה, שתחת הצלב הזה

נהרגו יהודים בכל הדורות.

● הכל התנהל בשקט, למופת, בקדושה. אבל הסתכלנו זה בזה בעיניים נוקבות. הוא תקע בתוך עיני את המבט שלו, עמוק עמוק. ואני החזרתי לו מבט, גלוי, ישר, חזק. והיתה אצלי החלטה, שאני לא אוריד את העיניים! אני לא אוריד אותן בשום פנים ואופן. ולא הורדתי!

● לפני שהלכנו לפגישה עם האפיפיור אני אומרת לאנשינו כך: „תשמעו, מה זה פה? אני בתו של משה מובוביץ' הנגר, הולכת להפגש עם הכס הקדוש, עם האפיפיור של הקתולים.״ אז מישהו מאנשינו אומר לי: „רגע, רגע גולדה, נגר זה מקצוע מכובד מאוד במקום הזה.״

עם כל הכנות שבו, היה וידויה של גולדה מיפגן של התבטלות עצמית, של התרפסות בפני פריץ בנוסח גלותי ושל חוסר טעם טוב מצד ראש מדינה כלפי מי שאירח אותה, גם אם לא בצורה לה קיוותה.

את מה שהחסירה גולדה בראיון העיתונאי, השלימה בהופעתה בראיון הטלוויזיוני בערב שבת. מאות אלפי צופים יכלו לראות את ראש־ממשלתם באחת מהופעותיה הבלתי ממלכתיות והמביכות ביותר.

מסע־הצלב של גולדה משיג מטרה הפוכה מזו שנועד לה. הוא הוכיח סופית, שבגילה, אין עוד גולדה יכולה להמשיך ולשת בתפקיד ראש־הממשלה.

„אתם מוצצי־דמי ומבקשי נפשי!״ צעק מנהיג חרות

בהיסטריה לעבר האורחים במסיבה פרטית

„בוועידה הזאת אני הולך לדפוק את בגין!״ גילה לא מכבר אלוף (מיל.) עזר וייצמן לשר־האוצר פנחס ספיר. כאשר נודע הדבר לבגין הוא נדהם. הוא לא העז לחזור על המינוח של וייצמן הצבר, האשים את עזר כי אמר לספיר ש„אני הולך לסדר את בגין.״

עזר אומנם לא הצליח, לא לדפוק ולא לסדר את מנחם בגין מבחינה פוליטית, גם לא לערער את מעמדו כמנהיג חרות. אבל מה שעשה עזר לבגין, היה חמור אולי הרבה יותר. הוא פגע בו בצורה אישית כה חמורה, עד שאפילו מכריו הקרובים של בגין ומעריציו, נדהמים מהתנהגותו מאז הסתיימה ועידת חרות.

כך, למשל, התקשר בגין טלפונית עם עורך ידיעות אחרונות הד״ר הרצל רוזנבלום, נזף בו בצורה קשה ומעליבה על שהעז להשמיט כמה מילים מדיווחו של הכתב לענייני מפלגות של עתונו, על נאומו של בגין בסיכום הועידה.

מה קרה למנחם בגין?

אולם לשיא התפרצותו הגיע בגין בסוף השבוע שעבר, כאשר הוזמן למסיבה פרטית בביתו של משה ז'ק, מעורכי מעריב, שנערכה לרגל הבת־מיצווה של בתו.

לפתע התקרבו אל מנחם בגין ואשתו עליזה, המראיין הראשי של מעריב, דב גולדשטיין ואשתו. גולדשטיין הנמנה על ידידיו של יריבו של בגין — עזר וייצמן, ואף כתב עימו בימים אלה את הביאוגרפיה שלו, שאל את בגין ללא כל כוונה רעה: „האם ידוע לך ששאול, בנו של עזר וייצמן, נפצע שוב?״

בשבוע האחרון, שעה שניצב ליד דלת מכוניתו, איבד שאול את הכרתו. הוא צנח על המדרכה, נחבט בראשו.

גולדשטיין סיפר לבגין את פרטי פציעתו של שאול לתומו. אבל בגין ייחס לו כוונות אחרות, סבר אולי שמנסים להקניטו. הוא הסמיק כולו. לרגע נראה היה שהוא מנסה לכלוא את זעמו. אבל מעצוריו לא פעלו עוד. כל הכעס העצור בו פרץ החוצה, הוטח כלפי דב גולדשטיין.

„מי אתה ומה אתה?״ פתח בגין את התפרצותו ההיסטרית. „אינני רוצה יותר לשמוע מהאיש הזה. מה אתה חושב לעצמך שאתה בא לספר לי סיפורים כאלה?״

קשה היה לעקוב אחרי שטף דברי הזעם והתוכחה של בגין, שהשביתו את שמחת המסיבה, והדהימו את כל האורחים. אל בגין הצטרפה גם אשתו, עליזה, שפתחה אף היא בדברי תוכחה מרים וחריפים נגד גולדשטיין. „אפילו הוא היה יודע ששאול וייצמן נפצע,״ אמרה, „הוא היה כותב מה שכתב.״

גולדשטיין ניצב נבוך ונדהם מול ההתנפלות הבלתי צפויה עליו. אשתו ניסתה למשוך אותו אחורנית ולחלץ אותו מזעמו של בגין. אבל בגין הבחין בכך, נזף אף בה: „גבירתי, מוטב לגברות שלא תתערבנה בעניינים אלה!״

גולדשטיין ואשתו הצליחו להיחלץ מחברתו הסוערת של מנהיג חרות. אבל בגין לא נרגע. הוא המשיך לצעוק, כאילו הוא ניצב על דוכן הנואמים בכנסת. „אתם מוצצי־דמי ומבקשי נפשי!״ צווח בגין לעבר אלה שהתקבצו סביבו וניסו להרגיעו. „והדב גולדשטיין הזה, מה הוא חושב לעצמו, אם הוא המראיין של מעריב — הסמרקץ' הזה!״

בגין נרגע לבסוף. אבל קרואי המסיבה לא יכלו להירגע. „התביישנו בשבילו,״ אמר אחד מהם.

ההסתדרות

הוועד המקפח

מחליט ומצרף

קופת־חולים האדירה נאלצת לסגת צעד אחרי צעד, בקרב המישפטי עם סיעת העולם הזה — כוח חדש הזעירה

בשבוע שעבר, החל הסיבוב השלישי והאחרון במשפט סיעת העולם הזה — כוח חדש נגד מרכז קופת־חולים. וכמו בסיבובים הקודמים, נראתה עמדתה של קופת־חולים עגומה.

ראשי קופת־חולים הכללית לא ידעו כיצד לצאת מתוך המבוך אליו נקלעו. כשפנתה אליהם הסיעה, ערב בחירתו של אשר ידלין ליושב־ראש הקופה, וביקשה לדעת מדוע לא ניתנה נציגות לסיעה בוועד המפקח — לא טרחו הבוסים המפלגתיים של הארגון הרפואי הגדול לענות כלל. הם סמכו על נסיון העבר שלהם, כי שלטונם בתקציב 700 מיליון הל״י ובגורלם של מיליון ורבע מבוטחי הקופה, הוא בלתי מעורער.

מאבק משפטי. בעקבות כך, הגישה הסיעה תביעה משפטית, לבטל את בחירתו של אשר ידלין למנכ״ל הקופה. השופט המחוזי אליהו מני ציווה לעכב את כניסתו לתפקיד של ידלין. השופט המחוזי שלמה לוונברג ביטל את הצו הזמני, אך דחה מכל וכל את הצהרותיהם של יצחק בן־אהרון וראשי קופת־חולים כאילו הסיעה הוליכה שולל את בית־המשפט.

השופט המחוזי חיים דבורין, השופט השלישי השומע את הבקשות בתיק זה, דחה את טענותיו של פרקליט קופת־חולים, אהרון פולונסקי, כאילו החלטתו של השופט לוונברג היתה סופית. דבורין קבע את ההיפך, בהדגישו שוב: המבקשים אינם משתמשים לרעה בהליכי בית־המשפט, התביעה איננה טורדנית.

שוב הגישו הנתבעים תצהיר של עורך־הדין יוסף חלד, ראש המחלקה המשפטית של הקופה. שוב כתבה הכתבנית עשרות פעמים „הוועד המקפח״, במקום הוועד המפקח של קופת־חולים. שוב עלה חלד על הדוכן, הסביר כי מוסדות הקופה לא נבחרו מחדש משום „שחיכינו להצעת חוק הביטוח הרפואי הממלכתי.״

בתשובה, שוב הוכיח לו עורך־הדין אמנון זכרוני, פרקליט הסיעה, כי בפרטיכל הישיבה, בה הוחלט לדחות, ללא תאריך, את כינוס הוועידה — אין כל זכר להנמקה זו, שהומצאה כנראה רק לצורך המשפט.

כנראה, אולי אם לא. תוך כדי המשפט עצמו, החלה הנסיגה הגדולה של שליטי המוסד רב־העוצמה הכלכלית וה־

(המשך בעמוד 19)

התמונה הרשמית של הוותיקן מפגישת גולדה עם האפיפיור

חקירה מיוחדת

מנהל „שיכון עובדים" מעניק דירות בחצי־חינם כדי לצבור מוקדי־כוח

מנכ"ל עופר

התוצאה: תחת ניהולו, מידרדרת החברה מדחי־אל־דחי, מאבדת את אונה והונה, ואוכלת את עתידה

המנהל החומס

כאשר נזקק עמוס ספיר, בנו בכורו של שר־האוצר, לדירה חדשה לפני מספר חודשים — היה זה רק טבעי שיפנה לחברת שיכון עובדים, החברה ההסתדרותית הרצינית, ולא לאיזה קבלן פרטי.

בנו של שר־האוצר הוא בכל זאת לא אזרח סתם, והיה זה רק טבעי שמנכ"ל שיכון עובדים, ח"כ אברהם עופר, יעמוד יותר — רק כ־300 אלף ל"י. אולם אפילו מחיר צנוע זה לא היה ביכולתו של ספיר הבן לשלם. שר־האוצר עצמו, המגלגל את כל אוצר המדינה, ידוע כאדם די צנוע, בנוהגיו ונכסיו האישיים, וגם בני־משפחתו אינם עתירי־הון.

הפיתרון שמצא עופר: הוא מכר לספיר את הווילה ב־127 וחצי אלף ל"י.

היה זה פיתרון בנוסח ביצת קו־רותיה מידלדלים, רווחיה מצטמצמים, ועתידה נאכל.

הסיבות: ניהולו הבזבזני בצורה נוראה של עופר — ומדיניותו לחלק דירות בחצי חינם לאנשים המתאימים. חלוקת הדירות לקרובי־משפחתו, מסתבר (קיסר הדירות, העולם הזה 1844) היתה רק פסיק במיבצע הענק.

לא היה הכרח לחפש רחוק כדי למצוא בקלות דוגמאות נוספות לנדיבות־ליבו של עופר — על חשבון רכוש החברה:

ברחוב מגוריו שלו, רחוב מישמר־הגבול, אפשר היה למצוא כמה וכמה דוגמאות טובות.

רחוב מישמר־הגבול מכונה באפקה גם רחוב האמנים. הסיבה: כאשר ניגשה שיכון־עובדים לבנות, יעדה אותו לאמנים. ברחוב, הכולל תריסר קוטג'ים מקסימים, מתגוררים רבקה'לה מיכאלי, יוסי בנאי, נועם שריף, יואל זילברג, דן אלמגור. כולם קיבלו את הקוטג'ים שלהם בתנאים נוחים במיוחד.

נוהג זה, לגבי אמנים, מקובל מאז ומתמיד בתל־אביב. וכן בערים אחרות.

מסקנות ועדת עציוני, שחקרה את השחיתות בכדורגל הישראלי.

הח"כ המנכ"ל לא הגביל את עצמו לסביבתו הקרובה. באותה מצח נחושה, בה דרסו הוא וחבריו בכנסת את תקנון הכנסת, בעת הדיון על חוק גזילת העודפים — באותה מצח נחושה המשיך עופר לעשות בנכסי שיכון־עובדים כבתוך שלו, למטרותיו האישיות.

התעשרות מהזקנים

דוגמה נוספת: רמת־אפעל. פעם, היה זה פרדס, לצד כביש גהה. שיכון־עובדים קנתה את הפרדס, ששכן ליד סמינר הקיבוץ־המאוחד אפעל. החברה הגישה תוכנית להקים במקום בתי־אבות ליהודים קשישים מארה"ב, שיבואו לסיים חייהם בישראל. זהו מיבצע שיכניס דולרים למדינה הרעבה — ולכן קיבלה שיכון עובדים אישור להפוך את הקרקע החקלאית לקרקע המותרת לבנייה.

חיבוק לאב ח"כ אברהם עופר ושר־האוצר פנחס ספיר בשיחה ידידותית. כאחד העומדים בראש הפעילות המשקית בארץ, נמצא עופר בקשרים הדוקים עם שר־האוצר, בנוסף לקשריהם הקרובים כחברים בצמרת העבודה. עתה עומד ספיר לגרום למינויו של עופר כראש מטה הבחירות של המערך.

בתוקף על כך כי בנו של השר יקבל דירה משובחת.

משובחת ביותר, לא סתם משובחת: עופר מכר לספיר את הווילה הסמוכה לזו שלו.

כך, הפכו עופר וספיר שכנים, בשתי הווילות הפינתיות המפוארות, ברחוב מישמר־הגבול פינת המתנדב באפקה, העומדות כל אחת על שטח של 600 ממ"ר.

לפני שקיבל ספיר את הווילה, נותרה עדיין שאלה קטנה של המחיר, אולם גם היא נפתרה חיש קל:

לאזרח סתם, היתה שאלת המחיר בעייה נכבדה. כי פרבר הגנים אפקה, צפונית לתל־אביב, נחשב כיום לאחד המקומות היקרים בארץ. השכונה כולה בנוייה ווילות, ואין למצוא בה מגרש ריק לרפואה. מחיר קוטג' בשכונה נע כיום בין רבע לחצי מיליון ל"י, בהתאם לגודל המגרש והבית, ומיקומם.

במאי 1972, כאשר עקר עמוס ספיר לווילה החדשה שלו, היה שווייה זול לומבוס: גאוני בפשטותו, ומשביע את רצון כל הצדדים.

או כמעט כולם: צד אחד — חברת שיכון עובדים — היה צריך להיות לא מרוצה כל־כך, מאחר שהפסיד כ־170 אלף ל"י.

אולם היה זה צד שתקן, שהיה רגיל כבר להפסיד בשקט — ביחוד תחת ניהולו של אברהם עופר.

שכן תרגילים כאלה, של מכירת נכסי החברה בחצי חינם, הפכו לשיגרתיים בשיכון־עובדים מאז הפך עופר למנהלה. עשרות ומאות מקרים דומים הפכו את 170 האלף הצנועים למיליונים כבדים. בעקבות כך, היתה זו שאלה של זמן בלבד עד שחברת הבנייה הענקית, שקיבלה חינם קרקעות מהמדינה, תמצא את עצמה בבוץ רציני.

במחקר שערכה חברת העובדים — שהיא בעלת המניות של שיכון עובדים — נקבע לאחרונה כי תחת ניהולו של עופר, דוהרת שיכון עובדים אל האבדון. אוצ־

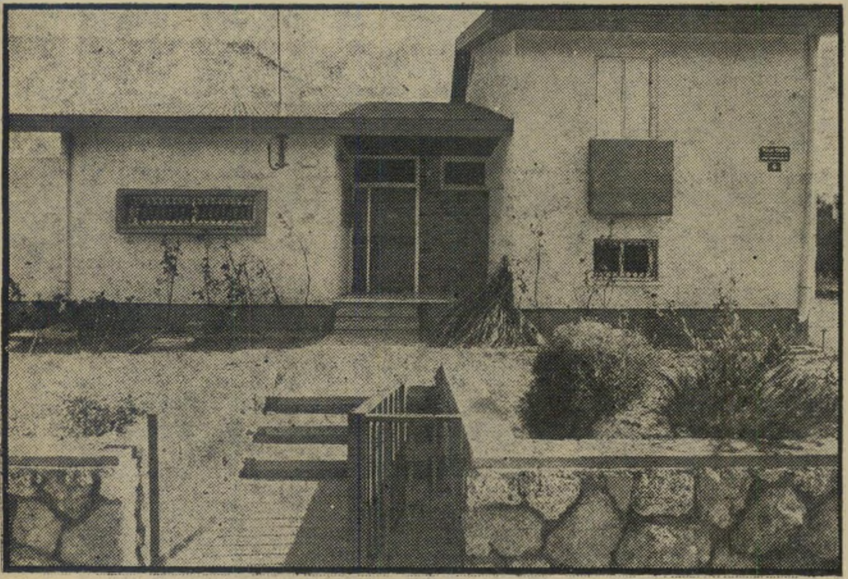

וילה לבן זוהי הווילה המפוארת שמכר עופר לעמוס ספיר, בנו בכורו של שר־האוצר. הווילה, הנמצאת ברחוב מישמר־הגבול 6, באפקה, עומדת על שטח של 600 ממ"ר, בסמוך לווילה של עופר עצמו. עופר מכר אותה לספיר בפחות ממחצית שווייה בשוק באותו זמן, באיזור שנועד לשיכון אמנים ואנשי־רוח.

אלא שלצד האמנים האלה, מתגוררים ברחוב האמנים, נוסף לעופר עצמו וספיר, גם אמנים מסוג אחר: כמו למשל משפחתו של מהנדס בעיריית תל־אביב, שנפטר בינתיים. או זאב שחר, ממנהלי קונצרן שמן ההסתדרותי. או צבי („בעל הצלקת") ברים, בעל בית־קולנוע ובית־דפוס, שבמשך שנים רבות ייצג את הפועל בהתאחדות הישראלית לכדורגל, עד שסולק משם בעקבות

התוכנית דיברה על מספר רב של בתים־בודדים לקשישים. רק בגלל זאת הסכים מנהל מקרקעי ישראל לשנות את יעוד הקרקע.

שינוי זה כשלעצמו היה שווה הון־עתק, הכפיל ושילש וריבע את שווי הקרקע.

אך המבקר כיום במקום, ימצא כמה רבי־קומות — תשע קומות כל אחד — בהם שוכנו אותם עשרות קשישים שהגיעו

וילות לאצולה

זהו איזור־הווילות של **רמת־אפעל**, ליד כביש גהה. השטח, שהיה בעבר פרדס, ניתן **לשיכון־עובדים** למטרות־בנייה, כאשר זו הבטיחה להקים עליו בתי־זקנים ליהודים אמריקאים, שיזרימו דולרים לארץ. הזקנים מאמריקה הוכנסו לכמה בתי־דירות אדירים, ואילו הווילות שניבנו על רוב השטח נמכרו ברובן לאצולת ישראל העובדת, במחירים שווים לכל נפש, ואפילו פחות מכך. הדיירים אסירי־התודה לא שכחו כמובן לאברהם עופר את חסדו.

מארה״ב. כל יתר השטח, מכוסה קוטג׳ים לצעירים מישראל, הרוצים דווקא לחיות שם, לא למות. עד כה, נבנו ונמכרו 220 קוטג׳ים במחיר ממוצע של 70 אלף ל״י האחד. עתה, בונים במקום עוד 88 קוטג׳ים, מהם שמונה לפקידים בכירים של שיכון־עובדים והיתר לנבחרים שונים אחרים.

המחיר שבו נמכר כל קוטג׳ כזה, היה לפחות מחצית משוויו האמיתי בשוק. כך הצליח עופר לקנות לעצמו, בעזרת קוטג׳י רמת־אפעל, השפעה וקשרים. שיכון־עובדים אמנם הפסידה הון, אבל מה זה משנה.

דוגמה נוספת: היה זה לפני כמה חודשים, כאשר עיתונאי בכיר פנה לעופר, ביקש דירה לבנו. עופר השיב מייד כי במקרה אכן יש לו דירה מוכנה, של קונה שרכש אותה לפני שלוש שנים — וויתר עליה. לכן, גם המחיר יישאר אותו מחיר של לפני שלוש שנים.

אילו רצה אותו עיתונאי לקנות לבנו דירה במקום דומה, היה מתקשה להשיגה: ההפרש במחיר היה 30 אלף ל״י.

במקרה זה, השתלמה הנדיבות לעופר דווקא תוך זמן קצר: לפני כשבועיים, כאשר התגלתה פרשת הדירות בחיפה, סירב העיתון בו עבד אותו עיתונאי לפרסם את הפרשה — עד שעיתונים אחרים עלו עליה.

★ „אני מנהל מוצלח"

פרשה זו של הדירות בחיפה מעמידה בקוטביות חריפה את הודעותיהם של עופר ושל שר־החקלאות בכנסת. בתשובה לשאילתות של הח״כים אורי אבנרי ושמואל תמיר השיב השר גבתי בכנסת כי הדירות נועדו במפורש לזוגות צעירים, עולים ומפוני שכונות־עוני.

העובדות היו שונות: הדירות ניתנו לבני אישי־צמרת בחיפה. גם המחירים ששולמו עבורן היו מחירי זוגות צעירים, ולא מחירי קנייה רגילה. שוב, חזרה הפרשה: עופר רכש לעצמו יוקרה וקשרים מתאימים, שיכ.ן־עובדים הפסידה.

לא תמיד פועל עופר למען יחסי־ציבור תקינים. לעיתים, אין הוא נבהל אפילו מקילקול שמה של חברתו. כמו בפרשה הבאה:

ברחוב האוניברסיטה 79 ברמת־אביב, הקימה שיכון־עובדים בית־דירות אדירממדים, הכולל 96 דירות. הדיירים חתמו על החוזה כחוק, שילמו את כספם — ואז גילו שאין הם יכולים לקבל את המפתח לדירה שרכשו זה עתה. היה עליהם, מסתבר, לחתום על חוזה נוסף, לפני שיזכו להיכנס לביתם.

היה זה חוזה, למשך שלוש שנים, עם מנהל־האחזקה של הבניין, בו התחייב כל דייר לשלם במשך תקופת החוזה 57 ל״י לחודש תמורת שירותי־הבית.

קבלן־האחזקה היה שלומי טל — לא אחר מאשר אחיינו של אברהם עופר.

לשכנים לא הפריעה עובדת קירבתו המשפחתית של טל. יותר מכך הפריעה להם רמת השירות שהעניק להם.

נזכר השבוע שכן: „הבחור הזה, שהיה לפני כן פקיד בחברת אי.בי.מ., קיבל כ־5,500 ל״י לחודש מדיירי הבית, כדי לבצע את עבודות האחזקה והנקיון. אבל לא היה לו כל מושג על העבודה. הוא היה סוגר לנו את המים החמים כשהיה הולך לסרט, כדי לחסוך בדלק. לא ידענו איך להיפטר ממנו. הוא הפך את חיינו לגיהנום בבית הזה. רק אחרי שנתיים הצלחנו להיפטר ממנו.

כיום, עובד קבלן־האחזקה מרחוב האוניברסיטה 79 — בשגרירות ישראל בפאריס.

ללא כל קשר לדודו, יש להניח.

באמצעות דירות לבעלי השפעה ועיתונאים, ובעזרת תקציבי־פירסום ענקיים (חצי מיליון ל״י לשנה) יצר לעצמו עופר דימוי בנוסח „אולי מעשי לא כשרים תמיד, אבל אני מנהל מוצלח, שיכון־עובדים הינה חברה דינמית ומרוויחה, בונה המון ועושה הרבה כסף."

דימוי זה התמוטט בימים אלה כאשר חברת־העובדים סיימה את המחקר שהכינה המחלקה הכלכלית שלה על שיכון־עובדים.

מחקר זה מוכיח עובדה מזעזעת: הרבה שנים, היתה שיכון־עובדים תרנגולת שהטילה ביצי־זהב, אך מאז החל עופר מנהל אותה — הוא שוחט את התרנגולת, במקום להסתפק בביצים.

עופר הצליח להוציא לעצמו שם כמנהל מוכשר ומארגן טוב — עד כדי כך, שעתה הוא מוצע על־ידי „הגוש" התל־אביבי לתפקיד ראש מטה הבחירות של העבודה, בבחירות לכנסת ולהסתדרות.

בשיכון־עובדים הוא משמש גם כמנכ״ל וגם כיו״ר מועצת־המנהלים. כלומר — הוא מרכז בידיו באופן בלעדי גם את סמכויות קביעת מדיניות החברה, וגם את ביצועה. כפי שגילה המחקר הסודי, גרמו פעולותיו, בשני המישורים גם יחד. לבעיות חמורות בחברה:

מסתבר כי בשיכון־עובדים משך הבנייה ארוך יותר, בהשוואה למשך הבנייה הממוצע בארץ. מכאן, שההשקעה בכל דירה גדולה יותר מאשר בחברות אחרות. וזאת, כאשר ידוע שניהול יעיל תפקידו להקטין את משך הזמן של בניית בית.

★ חריג — אפילו אצל עופר

דו״חות הרווח וההפסד של החברה, מראים כי בתקופתו של עופר ירד הרווח, יחסית, והגיע ל־8.6% על המחזור — לעומת 12.5% בשנה קודמת.

ירידה זו ברווח חלה, למרבית הדאגה, דווקא בתקופת השיא הגדולה ביותר לבנייה בישראל, בתקופת השתוללות מחירים.

אחד הגורמים לירידה ברווח, הוא הגידול בהוצאות ההנהלה — גידול ענק של 55% לשנה. והן היו בשנת 1971, הגיעו ההוצאות ל־8.4 מיליון ל״י. בשנת 1972, הם יגדלו שוב ב־60%, יסתכמו ב־13.5 מיליון.

הוצאות אלו מדהימות ממש. שכן יש לזכור כי שיכון־עובדים אינה בונה ממש את הדירות — היא רק מתווכת. מה שיש לשיכון־עובדים, שאין לחברות תיווך אחרות, הם קשרים בצמרת השלטון הישראלי, כדי לקבל קרקעות במחירים זולים, בתנאים ובמקומות, שסוחרים אחרים אינם יכולים להשיגם בתנאים דומים. כל זה, כביכול, כדי שהחברה תיבנה דירות לעובדים. אבל שיכון־עובדים אינה עושה זאת. היא מזמינה בנייה אצל קבלנים, ומוכרת דירות לקונים. הוצאות בזבזניות בגודל כזה הן חריג אפילו אצל עופר, שביזבוזיו עת היה יו״ר מועצת הלול גרמו להרחקתו משם על־ידי משה דיין.

בדיקה עניינית של הרווח, מגלה תמונה עגומה ביותר: כלל הרווח נטו היה 4.2 מיליון ל״י — אולם למעשה הוא כולל רווח של 3.6 מיליון ל״י ממכירות קרקע. כלומר: כדי להרוויח, נאלצה שיכון־עובדים למכור קרקע — את הנכס היקר ביותר שלה — במקום לבנות עליה דירות.

למעשה, מגלה המחקר כי החברה הפסידה, שכן היא דחתה לשנים הבאות תשלומי־הצמדה (למדד־ומחיה) בסך 6.6 מיליון ל״י. למעשה, היה עליה לשלם תשלומים אלו מייד. אולם אם היתה עושה זאת, היה ההפסד, בשנת הניהול של עופר, בולט עוד יותן לעין.

רווח מזוייף זה הופך לפיקטיבי בכלל, כאשר קוראים את הערות רואי־החשבון למאזן: מסתבר כי שיכון־עובדים גבתה מן המשתכנים 3.1 מיליון ל״י, כדי לרשום את דירותיהם בטאבו — אולם לא עשתה כן.

המדובר ב־20 אלף דירות — כשאין כל בטחון כי הוצאות הרישום לא תגדלנה בעתיד.

פרט נוסף: על־ידי אי־רישום הדירות, מחזיקה החברה אצלה בניגוד לחוק את הכספים, מרוויחה עליהם ריבית של לפחות 20% לשנה — דהיינו, 600 אלף ל״י. מה היו המשתכנים אומרים לוא קבלן פרטי היה גובה מהם כספים כדי לרשום את דירותיהם — ומשאיר את הכסף בכיסו?

אולם עיקר מימצאי המחקר הם בחיסול העצמי של שיכון־עובדים על־ידי עופר. מסתבר כי מלאי הקרקע של החברה יורד בהתמדה: רכישות הקרקע ב־1971 לא היה בהן אפילו כדי להחזיר לחברה את כמות הקרקע שהיתה ברשותה בתחילת השנה. קובע המחקר: „חלה ירידה איכותית וכמותית ברזרבה הקרקעית."

המסקנה הפשוטה: עופר מנצל רזרבה קרקעית שנרכשה בשעתו על־ידי קודמיו. במקום למכור דירות על קרקע זו במחירן הריאלי, וכך להרוויח יותר כסף ולחדש את מלאי הקרקעות — הוא מחלק דירות וקוטג׳ים כדי לקנות לעצמו השפעה. בעוד שנתיים, עלולה שיכון־עובדים לעמוד בפני שוקת שבורה.

אולם אז, יהיה כבר אברהם עופר שר־השיכון, בהתאם לתוכניותיו — בעזרת ההשפעה שרכש על חשבון שיכון־עובדים.

קובע המחקר עוד: „נראה כי בהתחשב בצורך בחידוש הרזרבה הקרקעית במחירים שוטפים — אין ברווח הנתון כדי לספק רווח כלכלי ריאלי מפעולותיה של החברה." או בעברית פשוטה: שיכון־עובדים אינה מרוויחה, למען האמת.

★ לטשטש את האמת

מחקר זה ודאי היה על שולחנו של מזכיר ההסתדרות, כאשר פירסם ב־11 לינואר הודעה לעיתונות, בה טען כי שיכון־עובדים היא חברה מצליחה מבחינה כלכלית וחברתית; המקפידה על קבלת תמורה כלכלית סבירה על ההון המושקע."

קשה להבין כיצד פירסם בן־אהרון הודעה שכולה שקר, כאשר חברת־העובדים עצמה קבעה את ההיפך. מסתבר כי שיטת חלוקת טובות־ההנאה על־ידי שיכון־עובדים מצליחה לטשטש את האמת כמעט לחלוטין.

למען האמת ההיסטורית, חובה לציין, כי שיטות אלו לא התחילו על־ידי עופר עצמו. אולם הוא הראשון המפעיל אותן ללא היסוס ובושה, בשיטתיות מחרידה, תוך הרס החברה.

כדברי האימרה: פעם, שררו שחיתות וצביעות. היום, הצביעות נעלמה.

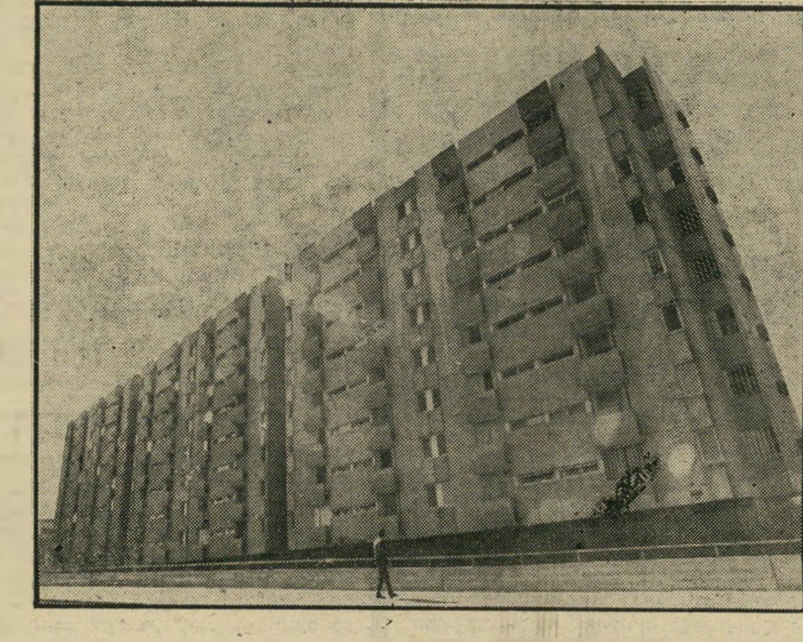

פרנסה לקרוב

זהו בית־המגורים הענק ברחוב האוניברסיטה ברמת־אביב, אשר את ניהול אחזקתו העניק עופר לבן־אחותו. כתוצאה, זכה האחיין בהכנסה חודשית של למעלה מ־5,000 ל״י. אולם לטענת הדיירים, לא ביצע את משימתו כיאות, גרם להם צרות עד שהצליחו להיפטר ממנו.

הבורסה:

לייזר טוב יותר מעייזר

כאשר המליץ השבועון האמריקאי ניוז־וויק, בתחילת ינואר, על מניית עץ־לבוד (המפעל הישראלי של משפחות קרמרמן — יהודאי, שמניותיו נסחרות בבורסה של וול־סטריט) כאחת מ־עשר המניות הכדאיות ביותר לרכישה בשנת 1973, כיוון ודאי לדעת ישראלים מיספר, שצילבו אצבעות בתקווה שח"כ חרות יוסף קרמרמן יצליח עם הלייזר יותר מאשר עם עייזר.

הלייזר האמור הוא פיתוח מקורי של מיתקן קרני־לייזר, שניתן יהיה להשתמש בו בביטחון מוחלט בניתוחים. לפני כ־חודשיים הודיעה חברת עץ־לבוד כי רכשה שליש ממניות חברה בשם פאן־אינג'ניירינג (שליש שני ממניות חברה זו נמצא בידי פאן־מריטיים, שהיא בעלת החברה הימית להובלת פרי של יעקב מרידור ושליש נוסף מוחזק בידי המהנדסים הממציאים). חברה זו עובדת על תהליך של פיתוח המצאה זו. ההודעה הדגישה כי הדרך להצלחת ההמצאה ולשימוש מעשי בה, עדיין רחוקה כמו הדרך לשילטון בחרות.

אולם עצם ההודעה על התחלת הניסויים, הביאה לקפיצת שערי המניות של עץ־לבוד משבעה דולר ל־14 דולר ומעלה, כיום.*

בימים אלה נוסע יוסף קרמרמן לארה"ב, ובכיסו בשורות טובות לבעלי המניות בארה"ב.

ראשית, יוכל לבשר להם על רכישת מיפעל לבידי אשקלון, וכן על גמר ההסכם לפיתוח נמל יפו, לאיזור ספורט ושיט. קבוצה רצינית של בעלי־הון מארה"ב הציעה להשקיע 30 מיליון דולר תמורת חלק מן הבעלות על המארינה שתיבנה שם.

אולם העיקר הוא פיתוח המצאת הלייזר: כיום, המכשיר כבר עובד — ועובד טוב. הבעיה עתה היא לבחור את רשת ההפצה הטובה ביותר לשיווקו.

למעשה מעוניינים גם הצבא האמריקאי וגם צה"ל במכשיר, ונראה כי לא יהיה בית־חולים בעולם שלא ירכוש אותו. הוא עשוי להביא למהפכה בתחום ניתוחי הסרטן, וייתכן גם שב־שטחים נוספים.

אין ספק כי בשורות אלו תגרומנה שוב להקפצת שערי מניות עץ־לבוד מעבר לשער הנוכחי של 14 דולר. עד לאן? השמיים הם הגבול.

---

* כל אזרח ישראלי יכול לרכוש מניות בבורסות חו"ל: הבנק־אי שלו קונה עבורו דולרים נת"ד בלירות ישראליות, ואת ניירות־הערך — בדולרים.

מחירי הבשר

הקפוא - יתייקרו

הממשלה תייקר שוב את מחירי הבשר הקפוא. התירוץ לכך: התייקרות בחוד־שים אלו בדרום־אמריקה, ספקית־הבשר העיקרית של ישראל.

בברזיל ממתינים כל יום להודעת הממ־שלה על היטל מיוחד על היצוא, בשיעור של 15%. בארגנטינה, המקור העיקרי, צפויות בקרוב בחירות, ובגללן בוטלו ההגבלות על אכילת בשר במסעדות. עד כה, אסור היה שם לאכול בשר במסעדות ולמכור בחנויות יומיים בשבוע, כדי ל־השאיר בשר ליצוא. עתה, משבוטלה ההג־בלה, יצומצמו כמויות הבשר ליצוא.

במכרז אחרון לאספקת בשר לישראל (באמצעות חברת **ארפלסה**) שילמה הממ־שלה מעל אלף דולר לטונה — לעומת 900 דולר בחוזה קודם.

כיום מוכרת הממשלה בשר קפוא עם עצמות לסיטונאים במחיר 4.85 ל"י הקילו. עד יוני 1969, היה המחיר הממשלתי 3.15 ל"י. המחיר הממשלתי כולל 1.15 ל"י מכס וכן 20% היטל־בטחון.

אולם הממשלה אינה מגבילה את המ־חיר לצרכן של בשר זה. התוצאה: המחיר כיום נע בין שבע ל־12 ל"י לקילו.

משום מה, לא ממשיכה הממשלה בי־בוא נרחב של בשר ללא־עצמות, העולה אמנם יותר במטבע זר (1,400 דולר הטון) — אולם בגלל שאין בו עצמות, המחיר לקילו בשר נטו הוא ללא שינוי.

בשר זה נהגה הממשלה למכור לסיטו־נאים בתנאי שימכרוהו לצרכן במחיר 8.80 ל"י. היא עצמה מכרה אותו ב־7.25 ל"י הקילו. למעשה אין כל אפשרות להבדיל בין שני סוגי הבשר. אולם למרות שווע־דת־הכלכלה של הכנסת המליצה בשעתו על הרחבת השימוש בבשר ללא עצמות, כדי לפקח על מחירי הבשר לצרכן — לא מצאה הממשלה לנכון לעשות זאת.

אל־על

תקרקע מטוסים

לאחר הכחשות רבות נאלצה אל־על להודות במשבר החמור של מחסור בנוס־עים מסיבות אובייקטיביות, (בעוד שתחי־לה ניסה מנכ"ל החברה מרדכי בן־ארי להאשים את העובדים ושביתותיהם במצב.)

אל־על הפסיקה כמעט לחלוטין את טי־סות מטוסי הג'מבו, החליפה אותם במטוסי בואינג 707 רגילים. בואינג אחד הועבר מנוסעים למטעני־אוויר, במקום מטוס חכור של החברה האירית. מטוסי אל־על ממשיכים לטוס כמעט ריקים, והחברה מת־כוונת לקרקע לחלוטין שלושה בואינגים.

דאגה חמורה גורם מטוס הג'מבו השלי־שי העומד להגיע באפריל. בחוגי החברה מעריכים כי ההפסד הריאלי השנה יהיה עד 40 מיליון ל"י.

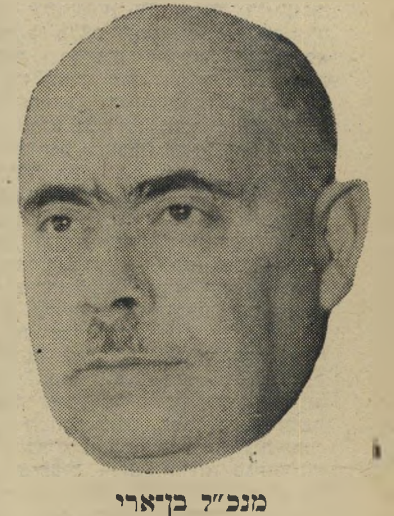

מנכ"ל בן־ארי

מדוע התפטר וחזר מנכ"ל „אלדא"?

עד לפני שנתיים, היה משה אלפן המנכ"ל של חברת אלדא, שניהלה עסקי־יצוא רחבים מישראל לאפריקה. כאשר נקנתה אלדא על־ידי כור, עלה אלפן בדרגה, נתמנה לחבר הנהלת כור, האח־ראי על כל סחר־החוץ של הקונצרן־הענק.

כמנהלה של אלדא במסגרת כור נתמנה שלמה שטיינפלד, שהצטיין לפני כן כמ־נהלה המוכשר של חברת צינורות עכו וצריפין (השייכת גם היא לכור.) עם התמנותו החל שטיינפלד מפעיל את אלדא גם כחברת־יבוא, ריכז את כל היבוא של קבוצת כור באמצעותה.

כבר בשלב ראשון, התפתח סיכסוך בהנ־הלת אלדא, כאשר התברר כי אין שפה משותפת בין המנהל החדש לבין שלושה פקידים בכירים של החברה, שעבדו בה בזמנו יחד עם אלפן: אהרן שעשוע, אב־רהם רוזיצקי ויהושע ארבל. התוצאה: שעשוע ורוזיצקי התפטרו מכור.

אולם לא מקשריהם עם כור. רוזיצקי, מסתבר, נכנס לעסקי יבוא, בעיקר של ברזל. הלקוח העיקרי שלו: כור, באמצ־עות חטיבת סחר־חוץ של משה אלפן — לשעבר הבוס שלו באלדא.

יחד עם זה, המשיכה כור לייבא ברזל גם באמצעות חברת־הבת שלה, אלדא.

הדו־קיום בשלום לא מצא־חן בעיני מישהו. לפני כחודש ימים, העביר אלפן החלטה בהנהלת כור על חיסול עסקי־היבוא של אלדא, החזרתה למעמד של חברת־יצוא בלבד.

מי יעסוק אם כן בענייני היבוא הענ־קיים של כור? חברת־יבוא חדשה, שבע־ליה יהיו חטיבת סחר־החוץ וחברת־צים. מה היה ההגיון העסקי, מבחינת כור,

עמית

להעביר חצי מרווחי עסקי היבוא שלה ל־צים — לא ברור. מי שכן הרוויח מהסידור החדש: אהרן שעשוע, שנתמנה כמנהל החברה החדשה — על בסיס של משכורת וחלק מהרווחים.

שטיינפלד, שלא ראה כל סיבה לקיצוץ חברתו, והעברת הרווחים מידי כור לידי שני פקידיו לשעבר — התפטר במחאה. בלחץ מנהלי הסניפים, חזר בו. סיבה נוספת לשיבתו: בפגישה חשאית בין אשר ידלין, מזכיר חברת העובדים (שהיא בעלת המניות של כור), מנכ"ל כור מאיר עמית ומשה אלפן עצמו, סוכם כי אלפן יפרוש מתפקידו בסוף השנה. ומה קרה לפקיד הבכיר השלישי, יהושע ארבל?

שום דבר, תודה לאל. ארבל לא הת־פטר. מסתבר כי אין לו גם כל סיבה להתפטר: שכן במקביל למישרתו באלדא, הוא עוסק גם בעסקי יבוא־יצוא פרטיים משלו. הוכחות על כך אמנם נמסרו כבר מזמן לידי הנהלת כור, אולם עד היום לא נראה שמישהו שם התייחס אליהן.

חלף המחסור

בכבד קפוא

המחסור הזמני בכבד קפוא, שנוצר בג־לל שהפקקים בנמלים לא איפשרו לפרוק מטעני כבד שהגיעו ארצה, יסתיים בסוף השבוע: בימים אלו מסיימים את פריקת המנגו־קור, ומייד אחריה יפרקו את **לימון־קור** ואת **אשכול**. בשלוש ספינות אלה יש 150 טון כבד — כמות מספקת לשלושה שבועות. אניות נוספות עם כבד קפוא נמצאות כבר בדרך.

שכר עובדי השטחים:

מחצית שכר של ישראלי

שכרו של עובד מן השטחים המועסק בישראל הוא כמחצית השכר הממוצע של ישראלי, מגלה סקר חדש של בנק־ישר־אל על כלכלת השטחים המוחזקים: 400 ל"י ברוטו — לעומת ממוצע של 800 ל"י של ישראלי.

הסקר קובע כי החלטת הממשלה על השוואת השכר לא התבצעה, אפילו במס־גרת העבודה המאורגנת של שירות התע־סוקה — וודאי שלא לגבי עובדים לא מאורגנים. (המספרים: 40 אלף עובדים בצורה מאורגנת, 12 אלף בצורה לא מאורגנת).

ייתכן כי סקר זה עמד לעיני שר־הב־טחון, כאשר טען כי אחד ממיפגעי השלום יהיה הפסקת העבודה של עובדי השטחים בישראל.

סוכנות ב.מ.ו. בישראל -

ל„רכב ניר"

חברת ב.מ.ו. הגרמנית העבירה את ה־סוכנות שלה בישראל, החל מן האחד בינואר, מחברת ש. בגלייבטר בע"מ ל־חברת **רכב ניר** בבעלות רודי גילאור.

עד כה היה **רכב ניר**, המפיץ הבלעדי של מכוניות ב.מ.ו. בארץ ואילו בגלייבטר היה הסוכן הראשי, קיבל עמלה על כל מכירותיה של **רכב ניר**.

ב־1972 נמכרו בארץ 600 מכוניות ב. מ.ו., והסוכנים מקווים למכור כמות דו־מה גם השנה.

שמואל שפירא

יוסגר לישראל?

לאחר ששופטת בית־המשפט המחוזי בתל־אביב חנה אבנור נזפה בפרקליטות המדינה ומשטרת ישראל, על שלא נקטו שום צעד לבקש את הסגרת שמואל שפי־רא, התעוררה הפרקליטות לפעולה.

שפירא, בן־אחיו של שר־הפנים המנוח, ניהל חברות־למימון יחד עם שלום בלומ־ברג. החברות נסגרו על־ידי היועץ המש־פטי, שהעמיד את השניים לדין. בלומברג נידון לשלוש שנות מאסר. שפירא נמלט מן הארץ בדרך מיסתורית — למרות שב־לוד היה צו עיכוב־יציאה נגדו. עד היום, טרם פוענח המיסתורין.

לאחר ששפירא נמלט, פנה כונס־הנכ־סים, עורך־הדין דן בר־חיים, מספר פע־מים למשטרה, הודיע על כתובתו של שפירא בארה"ב, וביקש כי יבקשו את הסגרתו.

אולם משטרת־ישראל לא עשתה דבר — בדיוק כשם שנמנעה לחקור את עורך־הדין צבי טמיר, המעורב עמוקות בכל הפרשה, או את זבולון המר, סגן שר־החינוך החדש.

לפני שבוע, יכלה פרקליטות המדינה לספר סוף־סוף בגאווה כי ביקשה את הסגרת שפירא. הוא נעצר בארצות־הב־רית, שוחרר בערבות של 30 אלף דולר עד למשפט.

שפירא

עתה, כמעט ודאי כי משפטו ייפתח לפני הבחירות. השאלה הגדולה: האם ינ־סה שפירא לגרור עימו את מנהיגי צעירי המפד"ל — או ישמור על שתיקה? ומה שלא פחות מעניין: אם יבחר בשתיקה — באיזה מחיר?

במדינה

(המשך מעמוד 15)

חברתית: פרקליט קופ״ח הודיע לבית־המשפט, כי הקופה מסכימה לצרף את נציגי סיעת העולם הזה — כוח חדש לוועד־המפקח. בהודעה אחרת, מסר הפרקליט כי הוועד־המפקח כבר החליט לקבוע מועד לוועידה — בניגוד לדיונים הקודמים, בהם עמדו על דעתם שאין מקום לקביעת המועד.

התעניין השופט חיים דבורין בנוהלים לפיהם פועלים מוסדות קופת־חולים: „מה פירוש תצרפו חבר שלהם? התפנה מקום?"

ענה חלד: „כנראה שהתפנה. אם לא, יהיה צורך לשנות את התקנות, כדי להגדיל את מספר החברים..."

מנגנון

חייץ בין עמים

כסמל לשלום

האלוף אברהם יפה מנצל רשות ממלכתית לתעמולה פוליטית

אלוף (מיל.) אברהם יפה הוא מנכ״ל רשות שמורות הטבע. בתוקף תפקידו זה הוא ממונה גם על שמירת נופי ישראל. לרוע המזל, סבור יפה כי תפקידו כולל גם התערבות בנוף הפוליטי של ישראל.

שומר־טבע יפה
בכל נימי הנפש

היותו של האלוף מוצק־הגוף ונעים הסבר אחד ממנהיגי תנועת ארץ־ישראל השלימה, אינה צריכה לפגוע כהוא זה בהערכה להישגיו ברשות שמורות הטבע. אבל ברגע בו מנסה האלוף לנצל את הרשות הממלכתית שהוא עומד בראשה למסע תעמולה פוליטי, יש בכך כבר טעם לפגם.

זה בדיוק מה שעשה יפה בשבועות האחרונים. לרגל הופעתו של אלבום סיני, צירף יפה לאלבום מכתב חתום על ידו, על נייר רשמי של רשות שמורות הטבע, בו הוא קורא בגלוי לסיפוח סיני.

כותב יפה במכתבו: „סיני, חבל־ארץ, שלא נכנע לשלטון זרים עד ימינו אלה, יישאר בידי העם, שקשור בכל נימי נפשו בו, ישאר כאיזור אשר יבטיח את השלום בתחומו עד עולם. יישאר בידי צאצאי הנודדים אשר נדדו בו ארבעים שנה, פתוח לכל הרוצה לראותו ולחפש בו את האלוהים שלו. סיני, שלנו יהיה, כסמל לשקט, לבטחון, להשראה, כחייץ בין עמים וכבסיס ליחסי שלום בעתיד."

קל לתאר איזו סערת רוחות היתה קמה במדינה, לוא, למשל, היה מנכ״ל רשות הספורט, קורא להקמת מדינה פלסטינית בגדה. אבל כשמנכ״ל רשות שמורות הטבע, משתמש בכספי המדינה לניהול תעמולת סיפוח, אין הדבר מטריד איש במנגנון המימשל.

עסקים

ידידות

שכזו

האיש שעמד למכור מלון למיליונר היהודי הפך עתה ליועצו האישי

כשיוסלה בוכמן, מלך הבארים של פרנקפורט, עמד לרכוש בשעתו את מלון הילטון בתל־אביב, במחיר הצנוע והשווה לכל נפש של 12 מיליון דולר, תמהו רבים על פרטי העיסקה.

אותה תקופה היה המלון, ששוויו הנכסי הוערך ב־16 מיליון דולר, בנהולה של חברת נכסים בראשותו של נחום שמיר. שמיר, מי שהתגלה כאחד מנערי אשכול, היה בשעתו ראש משלחת השילומים בגרמניה, יזם את הקמת מספנות ישראל והיה מנהלן, ניהל את חברת הביטוח הסנה, לפני שנאלץ לעזוב בגלל מרד העובדים נגדו. אחר־כך היה ציר כלכלי בארצות־הברית. כשיזם לוי אשכול את הקמת החברה לישראל ב־1968, מונה שמיר כמנהלה. כעבור שנה תבע שר־האוצר זאב שרף את פיטוריו. שמיר עבר אז לנהל את חברת רסקו, כיושב־ראש מועצת המנהלים שלה, נאלץ להתפטר גם כאן, אחרי שהסתכסך עם המנכ״ל ישראל קרוא.

כאשר מצא שמיר את בוכמן כקונה פוטנציאלי למלון הילטון, שעבר לבעלותה של הממשלה בתקופת המיתון, התלהבו מכך רבים. התלהבותו הצטננה כאשר התגלו פרטי העיסקה. שמיר נתן לבוכמן לשלם עבור המלון רק 7 מיליון דולר במזומן, ואת היתרה בתשלומים ל־12 שנה. את הכסף המזומן רצה בוכמן לגייס בעזרת הלוואות מהממשלה הגרמנית ושעבוד אג־

נחום שמיר
רק מתוך כנות

רות־חוב נושאות ריבית של ממשלת ישראל שעמד לרכוש כחלק מקניית המלון.

עיסקה גאונית זו, שהיתה מקנה לבוכמן גם מלון וגם הפרשי ריבית על הסכום שילווה מהממשלה הגרמנית, נתקלה רק בבעיה אחת: הממשלה סרבה להעביר על שמו של בוכמן את מניות המלון לפני שישלם בעדן. בלי המניות לא יכול היה בוכמן לקבל את ההלוואות. כך התפוצצה העיסקה באלגנטיות. כעבור כמה חודשים נמכר המלון ב־16 מיליון דולר לקבוצת רוקן־טייג.

בלי משכורת. אבל הידידות בין שמיר לבין בוכמן לא התפוצצה. שמיר החליף במרוצת הזמן כמה תפקידים. כיום הוא יושב־ראש מכון בית־ברל, המדרשה הרעיונית של מפלגת העבודה. בוכמן רכש בינתיים שטח נרחב ברחוב הירקון בתל־אביב, שם הוא מתעתד להקים מלון ענק.

והנה, מסתבר כי בשעות הפנאי שלו, משמש יושב־ראש בית ברל, מנאמניו של פנחס ספיר, כיועצו האישי של בוכמן בישראל. הוא נפגש עימו תכופות, מפגישו עם אישי מדינה חשובים ואף משתתף לצידו בפגישות רשמיות. כך, למשל, היה זה שמיר שהלך עם בוכמן לראש־עיריית תל־אביב, יהושע רבינוביץ׳ כדי להסדיר עבור בוכמן את ענייני אחוזי הבניה וההטבות השונות למלונו.

אין להתפלא על קשרים הדוקים אלה. המיליונר היהודי מפרנקפורט, שעשה את הונו בעסקי שוק שחור, הגיע למסקנה כי שמיר, שעמד למכור לו מלון בתנאים כה נוחים, הוא ודאי מוח כלכלי מזהיר.

כאשר נשאל השבוע שמיר אם הוא מקבל משכורת מבוכמן, השיב: „אני עושה זאת בלי שכר, סתם מתוך ידידות. מתוך זה שלא מכרתי לבוכמן את המלון, הוא מעריך לפחות את זה שעשיתי לו אז בכנות."

מגבוני נייר בחנויות בישראל
צץ־רץ נגד לילי ולוטוס נגד ליידי פופ

מלחמת

המגבונים

על המלחמה העזה בין ייצרני מוצרי־הנייר — ממנה יוצא הצרכן נשכר

אלה מבין המאזינים שהבחינו בכך, סברו לתומם כי היתה זו טעותו של הקריין, שהשמיע אותו שם כל פעם בצורה שונה. המאזינים לא יכלו לדעת שהקריין היה דווקא בסדר, והשינויים היו תוצאת מאבק מאחורי הקלעים.

בתחילה, דיבר קריין הגל־הקל, בשידורי־הפירסומת לחיתולי־נייר, על פיפון — בשני פאיים מודגשים. אלא שאז, גילה מישהו ברשות השידור כי הרעיון שמאחורי הפיפון הוא שהוא סופג פיפי — כפי שאמורים חיתולים בעצם לעשות מקידמת־דנא. המישהו נחרד, הודיע למפרסם כי אין להשמיע מילים גסות במדיום. המפרסם נכנע לטוהר־המידות, והקריין החל מדבר על פיפון חדש — בשני פאיים רפויים.

לא חלפו הימים, וצרה חדשה נתרגשה על הפיפון. הפעם, התלבשו עליו שומרי טוהר־המידות של השפה העברית, שהדגישו כי כללי הדקדוק מחייבים דווקא כן להשתמש בשני הדגשים.

כך, הגיעו עתה כל הצדדים הנרגשים אל הפשרה האחרונה — דגש בפא הראשונה בלבד — ותינוקות עם־ישראל יכולים לעשות פיפי (פא ראשונה דגושה, שנייה רפוייה) בנחת.

תחרות עזה. מלחמת הדגשים היתה אחת הקלות שעמדו בפני יצרני פיפון, חברת חגלה (שהיא חברת־בת של מפעלי נייר חדרה). בחמש השנים מאז החלה חגלה להחדיר מוצרי־נייר לשוק הישראלי, נאלצה החברה לעמוד בתחרות עזה עם הייצרנים האחרים, במאבק על השוק הישראלי. באותם ימים, היתה הצריכה של מוצרי־נייר בישראל פחות מקילו לנפש לשנה. כיום, היא מעל שני קילו — ועוד היד נטוייה.

כאשר שולחת עקרת־הבית את ידה אל המדף בסופרמרקט, כדי להטיל לתוך סלה גליל נייר־טואלט — ספק אם היא יודעת איזה מאבק־איתנים מתחולל מאחורי גבה על נפשה, כדי להניאה לבחור דווקא בגליל זה ולא אחר.

שח בבית־שימוש. שכן בשנת 1972 בלבד, השתמשה היא — יחד עם שאר אזרחי המדינה — בלמעלה מ־מיליון קילומטר נייר טואלט. משוק כבד זה, הצליחה חגלה לכבוש 45 אחוז, כשהשאר מתחלק בין מונטנה, רקס, ומספר יצרנים קטנים. במסגרת מאמצי המכירה שלהם, מעניקים למשל יצרני רקס, על כל ארבעה גלילים, מערכת שח. כדי שלא יהיה משעמם בשעת־השימוש, כפי הנראה.

אחד מושך עשרה. אחרי נייר הטואלט, המוצר החשוב ביותר בשוק זה הם המגבונים (tissues).

לפני 1967 היה יבוא המגבונים תענוג יקר (13 לירות לדולר). רק אינטיליגנטים קינחו את אפם במימחטות־נייר. כיום, מרגיש כל בעל מכונית חובה לעצמו להטיל, ברשלנות אלגנטית, קופסת מגבונים מעל מדף לוח המכשירים של המכונית.

בעבר, היה היבוא בעיקר מתוצרת קלינקס, חברה אמריקנית עם שלוחות בכל העולם. הציוד של חגלה פעל בשיטה שונה משל קלינקס. שיטת חגלה, הנמכרת בשם המסחרי לילי, חדישה יותר. בשיטה זו אין מימחטה אחת מושכת את חברתה (ולרוב מושכת עשר, במקום אחת) אלא כל נייר מקופל לחוד ויוצא לחוד.

מהתחרות בין הייצרנים, מרוויח הצרכן: לילי מוכרת חבילה של 100 מגבונים כפולים במחיר של 1.8—2 ל״י. צץ־רץ של מפעל מונטנה בנהריה — הפועל בשיטת קלינקס — עולה רק 1.6—1.7 ל״י. אולם השוואת המגבונים מגלה כי מגבון של לילי מכיל 25% יותר נייר מאשר זה של צץ־רץ.

לפני כמה חודשים הציע מונטנה לחגלה הסדר שיווק, ונדחה. הצרכן יכול רק לברך על כך, שכן הסדרי־שיווק מנטרלים את התחרות — ואת הצורך למצוא־חן בעיני הצרכן.

בנוסף לשני הגדולים, ישנם בשוק עוד מספר יצרנים קטנים, המשתמשים בשיטות קצת שונות כדי לתפוס קליינטים. כמו למשל מפעל בשם הילוטקס, המשתמש בשמות כגון דרבי, ליידי פופ־אפ, וכדומה, כשכל הטקסט על האריזות הוא באנגלית, ורק באותיות זעירות כתוב כי המפעל הוא רמת־גני. כך, מקבל הקונה השטחי את הרושם כי הוא קונה תוצרת־חוץ.

מה שדי מדוייק, למעשה: כי המפעל הרמת־גני אינו מייצר את הסחורה בעצמו — אלא קונה אותה ברמאללה.

7000 ישראלים הסתערו על אתר החר

היום השחיר ה

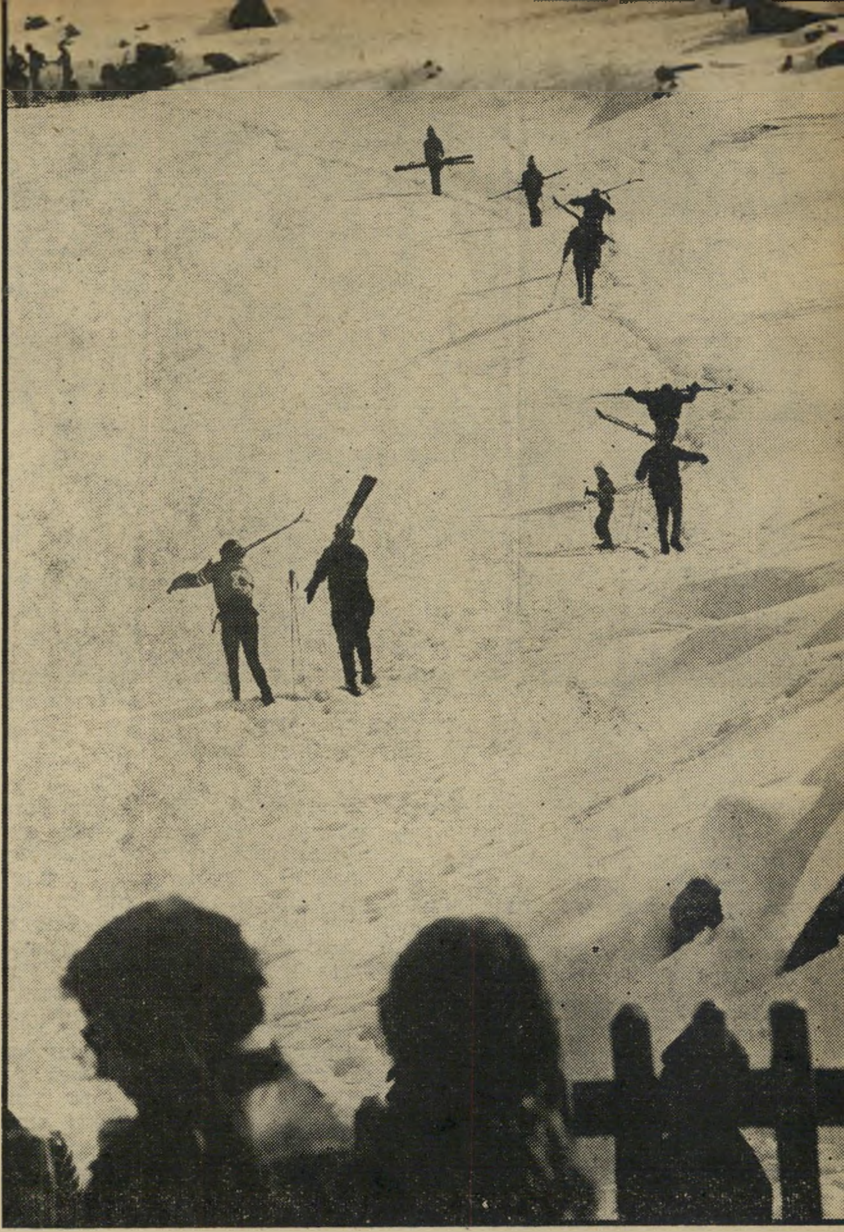

כמו נמלים סביב טיפת דבש, נראו אלפי ה

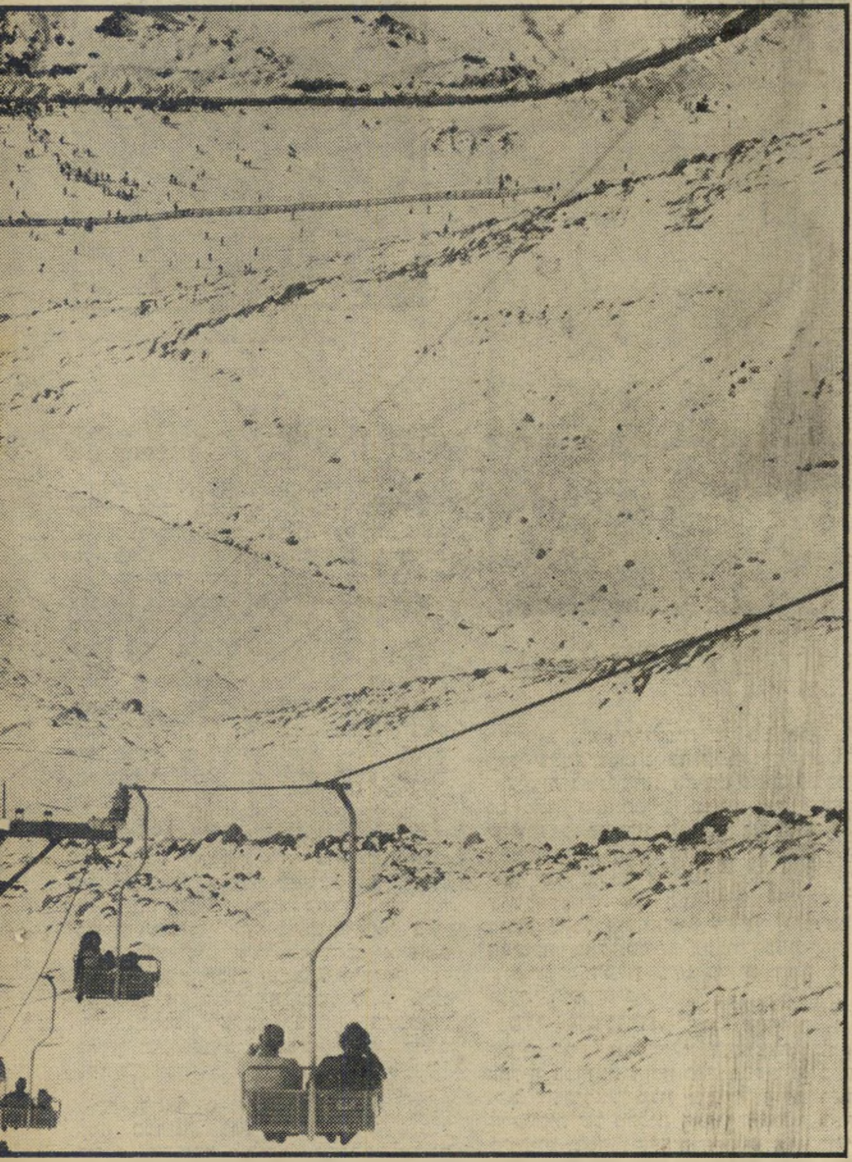

בדרך לפיסגה שורה של מחליקים מטפסת בדרך לרכס שממנו ניתן להחליק בשיטת **הסלאלום**. בשיטה זו מבצעים המח־ליקים עיקולים דרך שורה של עמודים התקועים בתוך שלג מבלי לפגוע בהם.

ב יום ששי האחרון השכיבה חנה איינהורן את הקטנים מוקדם. „וש־תישנו מהר,” אמרה להם, „בארבע כולם קמים ונוסעים לחרמון.” הרעיון התקבל בתשואות שמנעו את השינה לשעה נו־ספת. מי שהתלהב פחות מרעיון ההשכ־מה היה יוסי הבעל. „לחרמון? נפלת על הראש? עם הטראנטה שלנו? לא תיסחוב אפילו עד הכינרת! וחוץ מזה את יודעת איזה באלאגאן יהיה שם. הרי מחר זה רק נפתח!” „אין דבר, ניסע לאט, נעצור הרבה בדרך,” פתרה הרעיה את הבעיות המיכניות. אשר לבאלאגאן, לא היתה ב־פיה אף מילת תנחומים.

בעיות התחבורה נפתרו בשלום אחרי שתי רתיחות במצנן ותקר אחד. ההפתעה ציפתה לזוג איינהורן מכיוון הבאלאגאן. ולא רק להם.

7000 ישראלים ו־1000 מכוניותיהם נס־עו, הגיעו ושהו למעלה מחצי יום באתר השלג והסקי שבחרמון והדבר הבולט ביו־תר בכל האירוע היה החיוך.

„יותר טוב מטוב!”

ח יוכו של השוטר במיגרש החנייה, כשכיוון כל מכונית ומכונית למקו־מה המיוחד, כדי שלא תחסום את כל היתר. חיוכם של מדריכי־הסקי, שלימדו נפילות ראשונות על ישבן ופרצוף. החיוך, התודה ו„הנסיעה נעימה” של אנשי ה־רכבל.

בלי מהומה, בלי מריבות, בלי דוחק. הכל זרם כמו גלישה חלקה במידרון מכוסה שלג עבה.

אולי החידוש הוא שהביא את החיוך. היתה זו השבת הראשונה לעונה. יום הפתיחה של האתר לקהל המבקרים. עוב־די האתר היו עדיין טריים לגמרי, סוב־לניים לכל שיגעונותיו של הקהל.

אך זו היתה גם השבת הקשה ביותר בעונה כפי שהסביר דן פרי, מנהל האתר בן ה־35: „זה היה יום השיא במכוניות. אינני צופה עוד יום כזה. הסיבות: מזג האוויר הנאה, החידוש והעובדה שלא היו כמעט טיולים מאורגנים. הרוב באו ברכב

מעלית מיתקן זה חוסך עבודת רגליים. במקום לעלות במידרון שממנו החליקו, אוחזים המחלי־קים בכבל, וגלגל מושך אותם למעלה.

ון לראות קצת חו"ל.

בו
השלג

סקי ניילון

על אף האיסור החמור עליו מתריעים שלטים רבים באתר החרמון, מחליקים רבים מן המבקרים על יריעות ניילון שהביאו מביתם. מלבד המיפגע האסטטי שיש בקרעי הניילון שנשארים מפוזרים בשטח, קיימת גם סכנה שמישהו יחליק על קרע כזה, ממש כמו על קליפת בננה, וישבור רגל. בתמונה: בעל ואשה מחליקים.

פרטי. „ובכל זאת יכול היה דן, איש קיבוץ מלכייה, לקבוע בצדק: „המצב כאן הוא יותר טוב מטוב. הלוואי ויימשך כך כל העונה."

שוב, לאחר הרבה זמן ניתן היה לראות את המוני ישראל שרויים ב־עליצות אמיתית. לא זו המטמטמת, הכ־פוייה של ימי־העצמאות ובמות הבידור.

עצירת פתאום

הטיפוס החסון שבתמונה מפגין מלבד בוז לקור, גם עצירה פתאומית בסוף הירידה־החלקה על השלג. התר־גיל מתבצע בעזרת סיבוב פתאומי הצידה והטיית הגוף לאיזון כוח ההתמדה.

לצידם של שני מסלולי ההחלקה — האחד למתחילים והאחר למיתקדמים, היו מאות מבקרים גולשים על יריעות ניילון, מיג־לשות מאולתרות ואוטנטיות, בונים אנשי־שלג, רוגמים אחד את השני בשלג, אוכ־לים שלג ושוקעים בו עד למותניהם.

סיכם דן פרי את היום: „גמרנו את היום בלי אף נפגע. לחמשת החבר'ה של סקי פטרול, האחראיים על בטחון המח־ליקים, לא היתה תעסוקה. קצת חבל שרק שליש ממסלול ההחלקה העליון היה פתוח. אבל זה כבר בידי אלוהים. הוא לא הוריד שם מספיק שלג. ואנשי הסקי פטרול קבעו כי אסור להחליק שם. נקווה שהשלג הבא ימלא את החסר. אך לגבי השטח המותר, אפילו חודש של שמש לא יקלקל את השלג שהצטבר בו."

חסר רק שלג

אשר לרכבל שמשך אל ספסליו המ־עופפים אלפים, נהנה פרי לומר כי: „הוכחנו שניתן לתפעל אותו בצורה חלקה גם בעומס המקסימאלי." למעלה מ־3000 איש ליום אין הרכבל יכול להסיע. „פשוט מבחינת זמן," מסביר דן. „הוא לוקח 500 איש לשעה ועובד מקסימום שש שעות, משמונה עד שלוש." בשבת הפתיחה הסיע הרכבל 3000 מבקרים ללא אף תקלה.

„כל מה שנשאר לנו," אומר דן, „זה להתפלל לעוד שלג על המידרון ואז הכל יהיה פיקס."

סיכום משלה העניקה לאירוע אסנת איינ־הורן, בתם בת החמש של חנה ויוסי: „אמא, נכון שגם בשבת הבאה נוסעים לחרמון?" אבא יוסי לא ענה. רק הסתכל באלכסון על הפיאט 600 שלו.

הזקן ואיש השלג

אחד השעשועים המקובלים באתר על אלה שאינם מבזבזים את זמנם בצניחה על ה־ישבן — בניית אנשי שלג. האמן שעיצב את האיש שבתמונה זכה להערצה כללית.

שראלים שהפכו את שלג החרמון לשחור

ארוסה רונית שלובסקי

צרות בירח הדבש

מה שקרה לששי קשת בסרט „נורית" הוא כאין וכאפס לעומת מה שאירע לו במציאות שבוע אחרי חתונתו

ימים ספורים לאחר נישואיו, נאלץ אליל־הנוער המפורסם לעזוב את אשתו הטרייה בדד, לקלקל לעצמו את כל ירח־הדבש, ולהתייצב בבית־המשפט, לעמוד שם במאבק משפטי מר ומושך־כותרות.

לרבבות המעריצים שטופי־הדמעות שראו את הסרט נורית, היתה זו רק הוכחה נוספת עד כמה היה הסרט אמיתי. בדיוק כמו בסרט, סבלו גיבוריו — ששי קשת ויונה אליאן — גם בחיים.

ובדיוק כמו בסרט, גם בחיים היו שם סצינות של הפתעה: בהגיעו לבית־המשפט, את מי פגש הגיבור — אם לא את האשה שמאחורי כל הפרשה: את ארוסתו לשעבר, אותה נטש, לאחר שלוש שנות רומן, תוך שלושה ימים — כדי להתחתן עם נורית העיוורת. כלומר, סליחה, עם יונה.

„אני כבר לא אוהבת אותו"

יפרה השבוע רונית שלובסקי, ארוסתו של ששי קשת עד נישואיו ליונה אליאן:

„זה לא נכון מה שכתבו בעיתונים, כאילו שוחחנו בינינו, כשנפגשנו בבית־המשפט. לא שוחחנו בינינו — פשוט מפני שלא היה לי מה להגיד לו שום דבר. „הצלחתי להוציא אותו מהראש שלי."

מהראש, מהראש. אבל מה עם הלב?

„לא. אני משוכנעת שאני כבר לא אוהבת אותו עוד," קבעה בהחלטיות.

ימי האושר ששי ורונית, צמודים ושלובי־ידיים, בטקס נישואין — לא שלהם. שלוש שנים נמשך הרומן ביניהם, עבר את כל שלבי החברות, הגיע לשלב המכריע. ימים ספורים לפני שעמדו להירשם לנישואין ברבנות, גילה הזמר הפופולרי שהתאהב להפתעתו באחרת — ביונה אליאן, שותפתו לסרט **נורית**.

האב התובע שלמה שלובסקי, אביה של רונית שהוא בעל מכון לבדק מכוניות, מנהל את המערכה המישפטית נגד הזמר־שחקן ששי קשת. „יש לי מספר שאלות שלא יהיה לו נוח לענות עליהן," הוא אומר.

יוצאת לקרב רוניה בוזצ־לום לפני שנתיים. בגלל החלטתה לשרת קודם בצבא, איבדה את אהובה ששי קשת.

ששי קשת נאלץ להופיע בבית־המשפט, יחד עם אחיו, לאחר שהואשם על־ידי אביה של רונית באי־כיבוד צ׳ק קטן של 25 אלף ל״י. ששי ואחיו, יאיר קוסובסקי, טענו כי שילמו לאבא את תמורת הצ׳ק, אך זה השאיר את הצ׳ק בידיו ולא החזיר אותו. לדברי האח, גם היה נוכח עד במקום: הכלב.

האבא, שלמה שלובסקי, בעל מכון לבדק־מכוניות, טען לעומתם, באמצעות עו״ד חיים אדר, שקיבל רק 5 אלפים ל״י.

לפני הרבנות — נסיגה

ס**יפר השבוע** האבא: „אני אף פעם לא רציתי שרונית תתחתן עם ששי. מאז שהם התחילו לצאת ביחד, לפני יותר משלוש שנים. רונית היתה אז בוגרת שמינית. קו החיים של ששי לא מצא־חן בעיני. הוא היה בא אלינו ב־11 לפני הצהרים, וישן עד ארבע, כשרונית היתה חוזרת הביתה.״

למרות התנגדותו להבר החדש של בתו, לא רצה האב, לדבריו, לגרום למשבר, לא הטיל וטו על החברות. „אמרתי לה רק שמוקדם לדבר על חתונה. שתגמור קודם את הצבא. ששי היה מחזיק אותה קרוב מאוד, ולא נתן לה להכיר בהורים אחרים.

„כשרונית השתחררה, קבענו שיקנו קודם דירה, אחר כך יתחתנו. הדירה היתה צריכה להיות גמורה השנה. שילמתי בשבילם את התשלום הראשון.

„למרות זאת, ציפיתי שלא תהיה חתונה. אשתי לא היתה בדעה שלי. היא תמכה בששי, בגלל שכך רצתה רונית.״

„היה לי קשה מאוד להשלים עם זה,״ מתערבת רונית. „אחרי שלוש וחצי שנים, פתאום כך, תוך כמה ימים — הכל נגמר. קבענו כבר את התאריך לרבנות, ואז הוא התחיל לדחות, ובסוף גילה לי שהוא לא יכול להתחתן איתי, שהתאהב באחרת. אחרי שלושה ימים, ניתקתי את הקשר.

„עכשיו, עברתי כבר את המשבר. יש לי את העולם שלי. אני סטודנטית לכלכלה, שנה שנייה, באוניברסיטת תל־אביב. התחלתי לצאת יותר, לבלות בסופשבוע עם חברים וחברות.

„קודם, לא הייתי יוצא בכלל. ששי היה מחזיק אותי פה בבית.

„סבלתי הרבה, כשניתקנו את היחסים. רזיתי מאוד. אבל עכשיו, הכל עבר.״

„אינני מעוניין להעניש אותו״

ל**מרות השמועות** בעיתונים, מסתבר שאין מאיימת על ששי תביעת הפרת־נישואין: „אני לא מתכוון כרגע להגיש נגד ששי תביעה כזו,״ סיפר אביה של רונית. „בשביל מה אני צריך את זה? אני לא מחפש להוציא ממנו כסף, ולא להעניש אותו. אני לא רוצה להעניש אותו. שיהיה מאושר עם אשתו. אני חושב שהם מתאימים אחד לשנייה. היא באה מהסביבה שלו. הוא שיחק איתה בסרט, והם התאהבו. מה אפשר לעשות?

„למרות מה שקרה, אני לא שוכח שששי ורונית היו חברים תקופה ממושכת. למרות ההתנגדות שלי לששי, טיפלתי בו תמיד כמו בן. נתתי לו לאכול, להתלבש, וכשהיה חולה, טיפלנו בו.״

אולם על הכסף שמגיע לו, לדבריו — אין אביה של הארוסה שהפסידה מתכוון להפסיד. „זה הכל בגלל אחיו של ששי, יאיר,״ אומר האב. „הוא גאון פיננסי, אבל הולך בדרכים מיוחדות.

„אני זוכר ששששי נאלץ פעם למכור את הדירה שלו, כדי להציל את אחיו מקשיים כספיים. אבל למרות כל הקשיים האלה, הביא לי יאיר יום אחד למכון לבדיקה מכונית ב.מ.ו. שמחירה היה 25 אלף ל״י. הוא רצה לקנות אותה לאשתו — לאחר שלו עצמו כבר יש מכונית.

„מאיפה היה לו הכסף? הוא סיפר לי שדוד נתן לו במתנה מגרש בתוכנית ל, ששוויו 150 אלף ל״י.

„העסקים הכספיים של יאיר לא מצאו־הן בעיני. ששי בכלל לא מתמצא בענייניים הכספיים. הכל עושה יאיר, שהוא מנהל־העסקים שלו.

„לולא ההשפעה של יאיר על ששי, כל הפרשה של הצ׳ק לא היתה מגיעה לבית־המשפט.

„גם עכשיו, אחרי שכבר נאלצתי להגיש את התביעה, כמעט שגמרנו בבית־המשפט. אך ברגע האחרון, יאיר התנגד.

„אם כך — נמשיך את הקרב.״

כלה יונה אליאן

ליל הכלולות

ששי קשת ואשתו הטרייה, גיבורת הסרט **נורית**, בליל הכלולות בחדרם במלון **פאן־אמריקן**, לאחר טקס־הנישואין המפואר שנמשך כל הלילה. הטקס המפואר ומלא העליצות הועב רק על־ידי הענגה ברקע, שנוצרה על־ידי הפרידה הקשה מארוסתו הקודמת, והסיכסוך הכספי.

„תוך שלושה ימים הוא עזב אותי ועבר אליה"

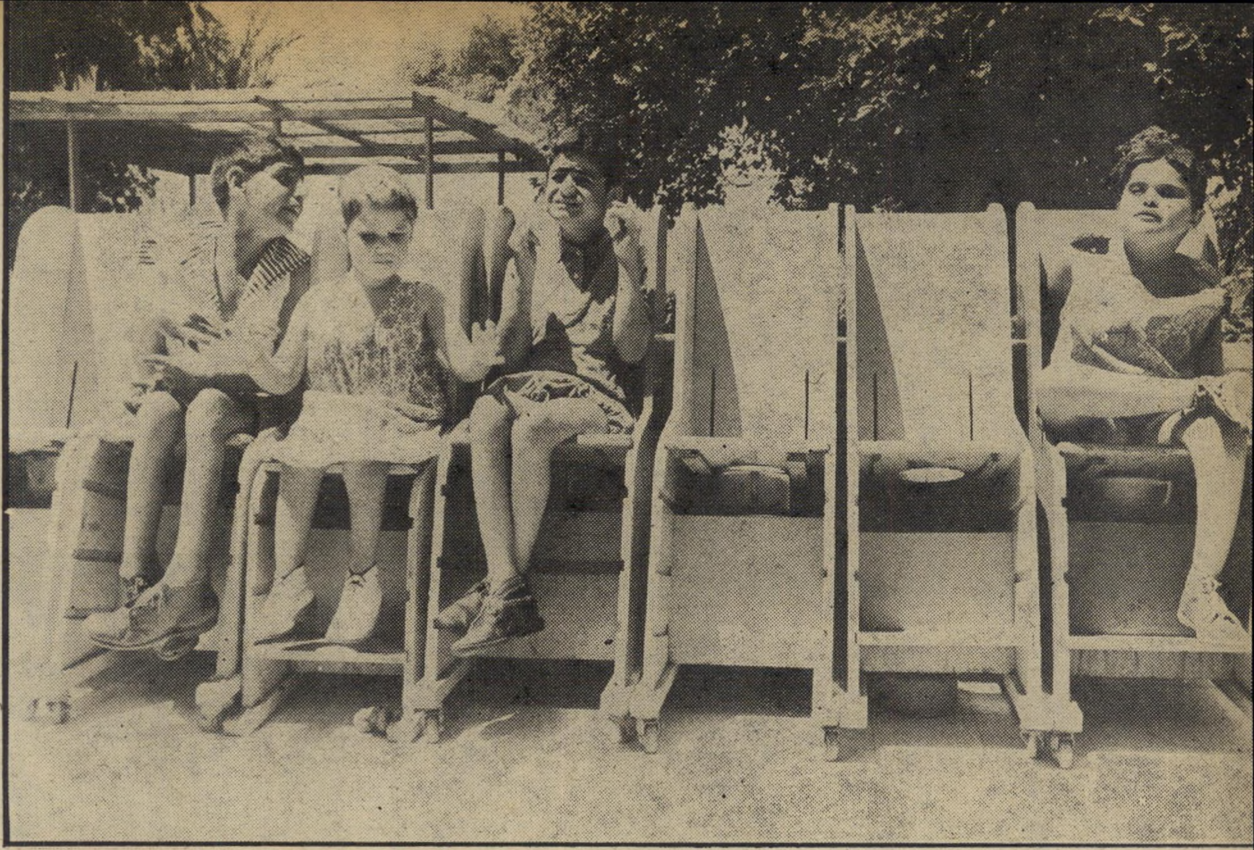

דליפת הגז מהתנור במועדה; הם האשימו אותם על שלא גילו תושיה מספקת ולא הפעילו תרגילי הנשמה מפה לפה כאשר התבררו להם מימדי האסון.

לרוע המזל לא היתה הוועדה מסוגלת להצביע על האחראים האמיתיים לאסון. כי אלה היו למעשה הממונים עליהם ישי־רות: שר־הסעד מיכאל חזני עצמו וראשי משרדו, שבמשך תקופה ארוכה העלימו עין מהנעשה בין כותלי מוסד זה, בו שוכנו ילדים אומללים בתנאים בלתי אנו־שיים.

לא שר־הסעד ומנכ״ל משרדו הם שהיו צריכים למנות ועדת־חקירה לחקר נסיבות האסון. הם שהיו צריכים להתיצב בפני ועדת־חקירה כזו, כדי להסביר את מחדליהם, שאננותם, אדישותם וחוסר התעניינותם בנעשה באותו מוסד שהיה נתון תחת פיקוחם.

אושוויץ ✶ בישראל

העובדה שהקורבנות הפעם היו ילדים מפגרים, שנותקו ממשפחותיהם ושב־מקרים רבים היו הוריהם עצמם גוזרים עלי־הם גזר־דין של מוות מתוך רחמים, היא אולי הסיבה לכך שהציבור לא הגיב על השערוריה שנחשפה כתוצאה מהאסון בח־ריפות. ייתכן ואם היה מדובר בחמישה ילדים בריאים, הקשורים בקשרים נור־מליים למשפחותיהם, היתה דעת־הקהל נסערת הרבה יותר.

אלא שאסור לעבור לסדר־היום על שע־רוריה מחפירה זו, בה התעלמו ראשי

5 מחבריהם של ילדים מוכי־גורל אלה נחנקו למוות - מי אשם?

אסון או פשע?

מטפלות מוציאות את גוויות הילדים, מוכי שיתוק המוחין, שנחנקו בשנתם במוסד **בית־פנחס**, כתוצאה מאדים מרעילים שנפלטו מתנור חימום של נפט. בחדר הסגור, ישנו אותו לילה תשעה ילדים, וארבעה מהם ניצלו.

ילדה מוכת־רעב במוסד „בית פנחס" מצפה למוות

תשעים ושש שעות אחרי שאירע האסון במוסד בית פנחס שליד נס־ציונה, בו מצאו את מותם חמישה ילדים מוכי גורל, שנחנקו בשנתם מאדי־רעל ש־נפלטו מתנור נפט אשר בער בחדרם, סיכמה ועדת החקירה שמונתה על ידי שר־הסעד, כדי לחקור את נסיבות האסון, את מימצאיה.

הוועדה, שהגישה את מסקנותיה למנכ״ל משרד־הסעד, היתה מורכבת מאנשי ה־משרד, שבפיקוחו נמצא אותו מוסד לטי־פול בילדים מפגרים ומוכי שיתוק־מוחין. חברי הוועדה האשימו את עובדי המוסד, שלא גילו עירנות מספקת ולא גילו את

משרד־הסעד במשך כשנה וחצי מכל ה־אזהרות שהוזהרו על הנעשה בין כתלי בית פנחס ועל מה שעלול עוד להתרחש שם.

הגילויים הראשונים על המתרחש במוסד בית פנחס, הנמצא בבעלות פרטית של עורך־הדין צבי מנור, הת־פרסמו מעל דפי העולם הזה בחודש או־גוסט 1971, (העולם הזה 1773). תחת הכותרת אושוויץ בישראל, פירסם אז ה־עולם הזה את זעקתה של אחת המטפלות, שעבדו במוסד, ולא יכלו עוד לשאת את התנאים השוררים בו.

זעקה אותה מטפלת:

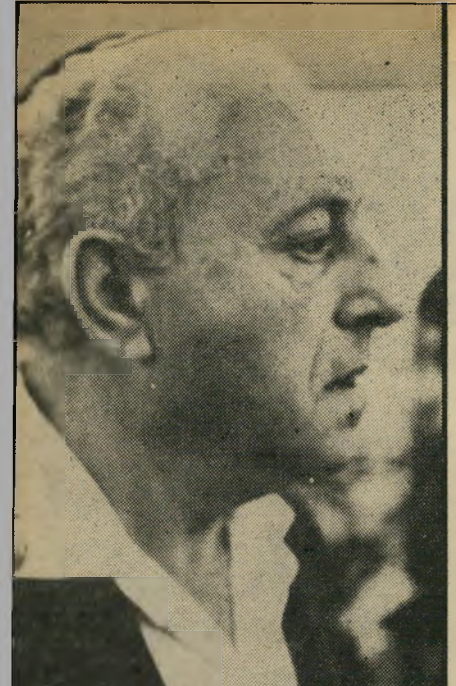

„העולם הזה" האשים והזהיר ושר־הסעד שתק!

„הצילו את הילדים! הם מתים שם. הם רעבים. הם מקבלים מכות. אלה הם ילדים אומללים, מפגרים, שאינם יכולים לדבר, להתלונן או להגן על עצמם. אתם מוכרחים לראות אותם: עירומים, יחפים, כשידיהם ורגליהם מצומקים כמו מקלות. צעירים בני 17 שוקלים בקושי 20 קילו. איש מהם — גם לא הילדים הקטנים — אינו זוכה לקבל כוס חלב טרי. רק אבקות. לא ביצים, לא בשר, לא חתיכת חמאה. קונים עבורם עצמות ומבשלים מזה מרק. תלכו, תראו מה שנעשה שם. הילדים נראים כמו באושוויץ. וזה קורה כאן, אצלנו, בארץ!"

העולם הזה הלך בעקבות זעקתה של אותה מטפלת כדי לבדוק מה מתרחש באמת בין כותלי אותו מוסד פרטי, המאשפז ילדים מוכי שיתוק־מוחין לפי המלצת משרד־הסעד. הנה כמה מהגילויים שהתפרסמו באותה כתבה מזעזעת, שנועדה להרעיש עולמות כדי לחקל ממר סבלם של הילדים מוכי־הגורל:

● הצחנה בחדרי הילדים נוראה. דיר חזירים הוא גן־עדן בהשוואה למה שמתרחש שם. אי־אפשר לשהות שם יותר מדקה מבלי לקבל סחרחורת. במחלקה אחרת — גיהנום נוסף. בחדר למעלה מתריסר ילדים. מיטה צפופה ליד מיטה. הילדים עצמם נראים כניצולי מחנה־השמדה. אחדים בוכים, מיבבים, זועקים. אחרים — יושבים או שוכבים, בוהים לחלל באדישות. בכל החדר אין סימן לצעצוע, למשהו העשוי לבדר ילד, להקל עליו את שעות יומו השוממות, האינסופיות.

● המטפלות בבית פנחס חסרות, ללא כל ספק, כל הכשרה מקצועית. הטיפול הרפואי בילדים, מצוי בידיה של אחות אחת בלבד. רופא מוזעק למקום רק בשעת הצורך. לדברי העובדות במקום מצויות פרוצות לשעבר בין המטפלות.

כאשר התבקש דובר משרד־הסעד דאז להגיב על מימצאי החקירה של העולם הזה על הנעשה בבית פנחס, הסביר הדובר: „אנו עומדים להוציא תקנות חדשות, בקשר לרמת צוות העובדים במוסדות מסוג זה. בביקורת האחרונה שערך משרד־הסעד במקום, לא נמצאו כל מחדלים לגבי האוכל, הנקיון, או הטיפול הרפואי."

כולם יודעים ★ שהם ימותו

הפרשה לא תמה בכך. חודש ימים מאוחר יותר, חזר העולם הזה לעסוק באותו עניין. היה זה אחרי שהגילויים הראשונים הביאו אל המערכת עדויות מזעזעות נוספות על מה שקורה באמת בבית פנחס. בספטמבר 1971 (העולם הזה 1778) בכתבה שנשאה את הכותרת: ילדים אלה נדונו למוות, חשף העולם הזה שורה של גילויים נוספים על המוסד.

במרכזם עמדה עדותה של מרים דובוב, שעבדה במשך כחצי שנה בתור מטפלת במוסד, התפטרה מעבודתה זו אחרי שלא יכלה לשאת עוד את המתרחש שם.

סיפרה מרים דובוב:

„במלחמה הייתי במחנות־המוות אושוויץ וברגן־בלזן. האווירה בבית פנחס הזכירה לי את הזמנים שם — בדיוק.

„אף אחד לא מתייחס אל הילדים האומללים כמו אל בני־אדם. כולם יודעים שהכניסו אותם לשם רק כדי שימותו.

ניתן היה למנוע את האסון - לוא התיחסו לאזהרות

אלה הם צילומי שתי הכתבות שהתפרסמו בהעולם הזה בשנת 1971, באמצעותם ניסה העולם הזה להזעיק את דעת־הקהל ולעורר את מישרד־הסעד על המתרחש בין כותלי בית־פנחס, מוסד לילדים מוכי שיתוק מוחין בנס־ציונה. הכתבות, שכללו האשמות חמורות מאוד נגד מנהלי המוסד, העובדים בו ונגד משרד הסעד, הזהירו כי בצורה זו או אחרת, נידונו הילדים האומללים המאושפזים במוסד זה למוות. למרות הניסוח החריף של שתי כתבות אלה, שהתפרסמו בהבדל זמן של חודש ימים (ב־24 באוגוסט 1971 וב־28 בספטמבר אותה שנה), לא ננקטו שום צעדים על־ידי מישרד־הסעד האחראי ישירות על המתרחש בין כותלי מוסד זה, לשינוי התנאים הנוראים בהם היו שרויים הילדים. ייתכן שאילו בעקבות שתי כתבות אלה היה מישרד־הסעד סוגר את המוסד או שם קץ לרשלנות ולהזנחה שבו, היה האסון שאירע השבוע נמנע.

שר־הסעד חזני

„העולם הזה" 1778

„העולם הזה" 1773

בעל המוסד עו"ד מנור

„זה די נכון, בעצם. הרבה מהילדים הם לא רק מפגרים, אלא גם חשוכי־מרפא, וסובלים מכל מיני מחלות.

„אבל זאת בכל זאת לא סיבה, לפי דעתי, לתת להם לסבול ולהיות רעבים. אם נדונו למוות — למה לא לעשות את השנים האחרונות שלהם יפות?

„אבל בבית פנחס לאף אחד לא איכפת. והמצב גם איננו סוד — למרות שאף אחד לא מוכן לדבר על זה. פוחדים. בנס־ציונה, קוראים למקום בשם מחנה ריכוז. אפשר לשאול כל נהג מונית.

„קרה, די הרבה, שילד היה מקבל התקפה של אפילפסיה (מחלת הנפילה) באמצע הלילה. במקרה כזה, לא יכולתי לעזור לו. כל התרופות היו סגורות בארון, על מנעול. מנור לא הסכים להשאיר אותו פתוח. „צריך לשמור שלא יהיה ביזבוז," אמר לי. כשילד היה מקבל התקפה הייתי צריכה לצלצל למנור הביתה והוא היה בא לתת לילד כדור.

„פעם הוא בא עם אשתו, שהיא רופאה. היא כיסתה את הפנים בידיים, ואמרה: „אוי, אני לא יכולה לראות את הילדים האלה."

„אפילו שתייה לא יכולתי לתת לילדים בלילה. עורך־דין מנור אמר לי לא לתת להם תה לפני שאני בודקת אם העור שלהם יבש לגמרי. „אין לי תקציב לבזבז," הוא אמר לי.

„הילדים האומללים האלה היו רעבים כל הזמן. אני הייתי עובדת משמרת־לילה, וזה היה התפקיד שלי להכין להם ארוחת־בוקר. הייתי מקבלת שתי ביצים של חמש אגורות, כדי לחלק ל־15 ילדים.

המשטרה חוקרת

חוקר המישטרה בודק את תנור הנפט שבער כל הלילה בחדר הסגור בו ישנו הילדים, הבדיקה העלתה כי לא היה פגם בתנור וכי רק חוסר איוורור והשגחה גרמו למוות.

אסון או פשע?

(המשך מעמוד 25)

דייסה הייתי עושה להם מאבקת־חלב, גריסים ומים. התלוננתי למנור שאין שום שומן בדייסה ושום ביצים. הוא הסביר לי שהוא לא חייב לתת לילדים ביצים."

„היתה במוסד ילדה עיוורת אחת, בת 14, שנראתה כמו בת ארבע. היא לא היתה מסוגלת לאכול שום דבר, מלבד תפוחי־עץ. אבל כשהתפוחים שלה היו מגיעים, המטפלות היו אוכלות אותם.

„הילדים ישנים בצפיפות נוראה, מיטה נוגעת במיטה. חתולים נכנסים בלילה ל־חדרים וישנים במיטות על־יד הילדים. עכברים וחרקים ממלאים כל מקום.

„אחדות מהמטפלות היו פשוט זונות. איתי במשמרת־לילה היו שתי צעירות, קטינות, מרים ולאה*, שבמקום לשמור על הילדים, היו יוצאות כל לילה לכביש, על־יד השער, ושוכבות עם חיילים מה־סביבה. באותו זמן, היו הילדים בוכים לכוס מים, ולא היה מי שיתן להם."

עד כאן סיפורה של המטפלת בבית פנחס. בעליו של המוסד, עורך־דין גנור, הסתפק בהכחשה של חלק מהאשמותיה של דובוב. שום תגובה אחרת לא באה, לא מצד משרד הסעד ולא מצד שום גורם אחר. הילדים המאושפזים בבית פנחס נדונו למוות ברשלנות והזנחה.

החדר האטום

לאברהם חמו, ספר במקצועו, ול־אשתו חנה, נולדו שלושה ילדים. שניים מהם, הבכורה בת ה־9 והצעיר בן ה־3, נולדו בריאים. בתם האמצעית, דפנה, בת השש, לקתה בשיתוק־מוחין.

מספרת האם, תושבת גבעתיים: „קשה היה להחזיק ילדה כמו דפנה בבית. ב־התחלה הייתי עוד לוקחת אותה כל שבוע לטיפול פיזיותרפי בבית־החולים אסף ה־רופא. היו עושים לה שם המון תרגילים.

גם אחרי שהיתה בת שנתיים נשארה כל הזמן במיטה. אפילו לזחול בבית לא יכלה. כשראינו שאין שום סיכוי שהיא תבריא, ואני שוב נכנסתי להריון, החלטנו להכ־ניס אותה למוסד.

„האחות הגדולה אהבה אותה אהבה עזה. אחרי הכל — תינוק זה תינוק. בזמן הראשון, אחרי שהכנסנו את דפנה למו־סד, היא לא הפסיקה לדבר עליה. אחר־כך נותקה קצת ממנה."

משלים האב את הסיפור: „להחזיק ילד במוסד כזה עולה 285 לירות לחודש. בהתחלה היינו אנחנו משלמים מאה לי־רות. אחר־כך 75 לירות לחודש. את השאר מכסה משרד הסעד.

„לפני שבועיים, לקחתי את דפנה מה־מוסד לבדיקה במרפאת משרד־הבריאות בתל־אביב. כשנכנסתי לקחת אותה מחדרה במוסד, היה כל החדר סגור, והשעה היתה רק שבע בערב. לקחתי את דפנה, פתחתי חלון וכשיצאנו אמרתי למטפלת שצריך לפתוח את החלונות בחדר מפני שמחניק שם. כשהחזרתי את דפנה בשעה תשע בערב היו החלונות שוב סגורים. השארתי את הדלת פתוחה, שיהיה קצת אוויר לילדים.

„בחורף היה שם קר מאוד. זוהי סביבה פתוחה. בחדר של דפנה לא היה בכלל תנור. אמרתי לעו"ד מנור שאני מוכן לתרום תנור שיהיה לילדים האלה קצת חם. ואז סידרו להם תנור."

שבועיים אחרי אותו ביקור הוחזרה דפ־נה חמו האומללה לביתה, ללא רוח חיים. היא היתה אחת מחמשת הילדים שנחנקו למוות במוסד בית פנחס, משום שהחדר בו ישנו ובו בער תנור הנפט, היה אטום.

אחוז תמותה גבוה

בית פנחס, נמצא בלב פרדסים, לצד הדרך מנס־ציונה לבית־עובד. לכאורה נראה המקום כחלקת אלוהים הקטנה. אבל 85 הילדים המפגרים המשוכנים בו, חיים בצפיפות בלתי אנושית, כשבחדרים אח־דים דחוסות עד חמש־עשרה מיטות.

בחודשים האחרונים, בעקבות הכתבות שפורסמו בהעולם הזה ובעקבות הביקורת החריפה של הורים, שהתלוננו על היחס הבלתי־אנושי לילדיהם המפגרים, נעשו נסיונות להיטיב קצת את התנאים במ־קום. למוסד מונה מנהל חדש, מרדכי גבע, שהוא טייס לשעבר, אך חסר כל הכשרה מקצועית כדי לטפל בילדים מפג־רים. מאחר שאחוז התמותה במוסדות אלה הוא גבוה יחסית, והילדים המפגרים שנפגעו בשיתוק־מוחין אינם מאריכים חיים בין כה וכה, נראה שאיש לא טרח לבדוק באיזו מידה תורמת הרעבת ה־ילדים והחזקתם בתנאים בלתי־אנושיים לקירוב קיצם.

על קיר המזכירות בכניסה לחדר המ־נהל של בית פנחס, תלוי העתק של ה־אמנה הבינלאומית לזכויותיו של המפגר, עליה חתומה גם מדינת ישראל. אחד הסעיפים באמנה, אומר בלשון יבשה, אך מנוסחת היטב: „המפגר בשכלו זכאי לחיות בחיק משפחתו או בחיק משפחה אומנת, להשתתף בכל שטחי החיים הקהילתיים, ולהינות מעיצוב נאות של שעותיו הפ־נויות. במקרה ועולה צורך בטיפול מוסדי, חייב זה להתבצע בסביבה ובתנאים הק־רובים ככל האפשר לתנאי חיים תקינים."

אי־אפשר לומר שבבית פנחס הוגשם עק־רון יסוד זה של האמנה לזכויות המפגר.

חמשת הילדים המפגרים שמצאו את מותם בנסיבות טרגיות באסון שאירע ב־שבוע שעבר בבית פנחס, היו קורבנות של רשלנות ואדישות. אותם לא ניתן להח־זיר לחיים. אבל קיימים עוד עשרות יל־דים אומללים במצב דומה, המוחזקים בתנאים תת־אנושיים, הן בבית פנחס והן במוסדות פרטיים אחרים, המבוססים על בסיס מסחרי, כעסק המיועד להרוויח על חשבון מצוקתם של משפחות אומללות.

האסון שאירע בנס־ציונה חייב לשמש אור אדום כדי לחלץ ילדים אומללים אלה ממצוקתם.

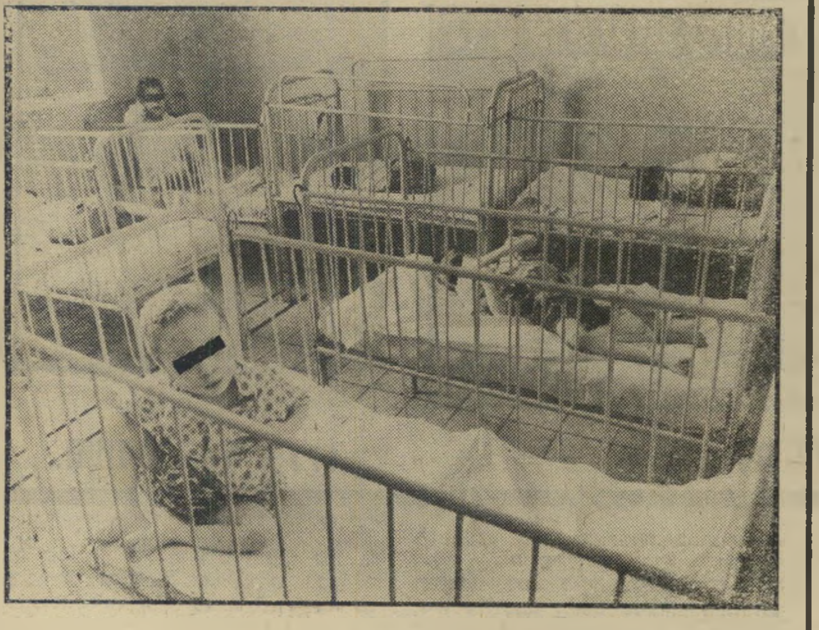

כמו במחנה ריכוז

נראים הילדים בבית פנחס: עור ועצמות. הצפיפות בחדרים גדולה, מיטה נוגעת ב־מיטה. „עכברים וחרקים ממלאים את המקום," טענה אחת המטפלות העובדת במוסד.

*) השמות הם בדויים.

לאחר שתי שנות דממה, חזר השבוע מחמוד דרוויש לכותרות. היה זה כאשר התפרסמה בעיתונים, ביום השני השבוע, הידיעה בדבר מעצרו של חבר המועצה המקומית טירה, רזי אחמד שביטה, כחשוד בעבירה נגד ביטחון המדינה.

שביטה, חבר הוועד המרכזי של רק"ח, התפטר מחברותו במועצה לפני שנתיים, כאשר יצא לשנת-לימודים בבית-הספר לפעילי ה-מפלגה הקומוניסטית במוסקווה.

בהיותו במוסקווה, ניפגש שביטה עם המשורר הפלסטיני מחמוד דרוויש, שהיה אז גם חבר הוועד המרכזי של רק"ח.

מאז חלפו שנתיים ימים. דרוויש חוצא מרק"ח, עבר לגור במצריים. שביטה סיים את לימודיו, חזר לישראל.

היתה זו אותה פגישה מלפני שנתיים — שבעטייה נעצר עתה שביטה.

דרוויש, הינו אחד הבולטים מבין סופרי הדור הצעיר של עמו. ב־1949, לאחר מילחמת השיחרור, הפך הילד בן השמונה לנפקד-נוכח, לאחר שכפרו הגלילי, ברווה, נחרש על-ידי טרקטורים של צה"ל.

מחמוד הוכר כגאון מגיל צעיר, היה בין מייסדי תנועת „אל-ארד" הלאומנית, שהוצאה אל מחוץ לחוק. הוא נאסר שלוש פעמים.

ב־1970 עזב מחמוד את ישראל, התיישב במצריים.

מאחר שהיה מראשי הלוחמים למען הלאומנות הפלסטינית, בקרב ערביי ישראל, ראו חבריו ביציאתו למצריים עריקה מהמערכה למען עצמאותו של העם הפלסטיני.

שנתיים, לא ענה דרוויש למבקריו, התעטף בשתיקה, עתה, ביצירתו החדשה, „יומנו של אזרח חסר מולדת", אפשר לראות את תשובתו.

מאמר זה, שהוא קטע מהיצירה, יעורר ללא ספק חילוקי-דיעות בישראל — ביחוד באשר לאמיתות חלק מהעובדות המסופרות בו.

המשורר הערבי־ישראלי שעבר למצריים

מסביר את סיבות עריקתו מן המערכה:

לא נתנו לי רשיון לנשום!

בארבע לפנות בוקר, מעיר אותך הצילצול בדלת. אתה יודע כבר מיהו המצלצל, אך השינה חזקה יותר מהמישטרה.

בתשע אתה הולך לעבודתך, לוגם את הקפה שלך לפני קריאת העיתון. המבקר הידוע מופיע: „בוא איתי." „זה מאסר — או חקירה?" אתה שואל. „אינני יודע," הוא עונה לך. אתה שואלו אם לקחת מברשת-שיניים, כלי-רחצה, מערכת בגדים. „אין זמן," הוא אומר.

משורר מחמוד דרוויש

אתה יושב מול הקצין, היושב מתחת לתמונתו של הרצל: „כבוד רב הוא לי לאסור אותך," הוא מבשר לך באדיבות. אתה מחזיר מחמאה: „לכבוד הוא לי לכבדך. אך אולי תואיל בטובך לגלות לי מה האשמה נגדי?" תשובתו: „אתה מואשם שפוצצת אבטיח בכניסה לקירקס, ופגעת בכך בביטחון המדינה."

אבטיח, המדינה וקירקס. איזו הרמוניה נדירה.

הזקנה המכוערת התגלתה כשופטת

תקופת המעצר החוקי הסתיימה. הכל שם חוקי! אתה מצפה להילקח לבית-המשפט, לראות את עירך היפהפייה מבעד לסורגי מכונית המישטרה. אתה מותח אפילו את תקוותך התמימה עד כדי ציפייה להשתחרר.

„חכה עוד קצת." אתה מוחה, בשולי תחום החוק, והם עונים לך: „לא נחזיק אותך אפילו שעה אחת לאחר תום תקופת המעצר. מה אתה חושב לך? אצלנו שומרים בקפדנות על החוק. כאן זה ישראל, לא העולם הערבי."

אתה מהרהר קצת בעולם הערבי, תוך עירבוב של חלומות-בהקיץ וסבל מחניק. ואתה ממשיך להכות. למה? לקצין החוקר לעולם הערבי?

לבסוף, הם מכניסים אותך לחדר אחר. ישנם שם עוד קצינים, ואשה זקנה. אחד הקצינים שואל אותך: „אתה מדבר עברית שוטפת?" וקורא בפניך רשימת האשמות: אתה מואשם בפעילות למען הרס מדינת-ישראל. אתה שואל: „כוונתך למדינה או לאבטיח?"

הזקנה המכוערת פונה אליך: „נא לכבד את בית-המשפט." אתה משתומם: „איזה בית-משפט?" בתשובה, היא מצטווחת בקול היוצא מביצה מצחינה: „זהו בית-משפט, ואני ,שופטת'."

בנקודה זו אתה תופס, לראשונה, כי הם מכבדים אותך עד כדי-כך, שהעתיקו את מושבו של בית-המשפט אל בית-הסוהר, למענך. אולם אתה דוחה כבוד חסר-תקדים זה, מניח שבית-המשפט הוא בכל זאת רק בית-סוהר. הישיבה מסתיימת. אתה אסור מחדש.

„למחוק את כל המטונפים"

אתה משוחח עם הנהג בעברית שוטפת. הופעתך איננה מגלה את מוצאך. „לאן אדוני?" שואל הנהג. „רחוב מוטאנאבי," אתה משיב. אתה מצית סיגריה אחת לעצמך, אחת לנהג, על אדיבותו. „תגיד לי," הוא אומר במפתיע, „עד מתי המצב המחורבן הזה — נמאס לנו כבר."

אתה משער שהוא מדבר על מצב המלחמה, על מס-הכנסה, על מחיר התלב. „כן, אתה צודק," אתה משיב לו. „באמת נמאס."

הוא ממשיך: „עד מתי ימשיכו לשמור על השמות הערבים המסריחים האלה? צריכים למחוק אותם ואת השמות שלהם גם יחד. „את מי?" אתה שואלו. „את הערבים כמובן," הוא משיב, מאוכזב.

למה, אתה מתעניין. „בגלל שהם מטונפים," הוא מסביר.

ממיבטאו, אתה יודע שהוא עלה ממרוקו. ואתה שואל אותו: „האם אני באמת כל-כך מטונף? האם אתה, למשל, יותר נקי ממני?" הוא נדהם: „מה אתה מתכוון?" אתה אומר לו להשתמש בשכל, אבל הוא עדיין לא מסוגל להאמין: „בבקשה," הוא אומר, „תהיה רציני."

אתה מראה לו את תעודת-הזהות שלך, והוא משתכנע כי אתה ערבי: „לא התכוונתי לנוצרים. התכוונתי למוסלמים," הוא אומר. אתה משיב שאתה מוסלמי. „לא התכוונתי לכל המוסלמים. רק לכפריים."

אתה מספר לו שאתה כפרי, בן כפר זעיר ונידח שנמחק כליל על-ידי בולדוזרים של מדינת-ישראל. „כל הכבוד למדינה," הוא משיב.

אתה יוצא מהמכונית, מחליט להמשיך ברגל. מבלי משים, אתה מתחיל לקרוא את שמות הרחובות. אכן, הם מחקו אותם. סאלאדין נהייה שלמה. ואתה תוהה: למה השאירו את מוטאנאבי במקומו? אתה קורא את השם כפי שהוא כתוב בעברית, ומגלה כי הוא עכשיו הר נבו, ולא אל-מוטאנאבי, כפי שסברת כל הזמן.

אתה מבקש... אתה מתחנן...

אתה מרים טלפון לקצין-הקישור לעניינים אזרחיים, בתחנת המישטרה. אתה כבר מכר ותיק שלו. אתה מתעניין מה חדש אצלו, מתלוצץ עימו, ומבקש רשיון נסיעה ליום אחד. „שלח בקשה בכתב," הוא עונה לך.

אתה שולח... ומחכה לתשובה. יום. יומיים. שלושה. אתה עדיין מקווה. הם לא ענו עדיין בשלילה, כדרכם. אך אתה עדיין מחכה. ותאריך הפגישה שלך בירושלים קרב והולך.

אתה מתעניין... אתה מבקש... אתה מתחנן. לתשובה. כל תשובה שהיא. אפילו שלילית — כדי שתוכל לפחות לבטל את פגישתך. הם אינם עונים. אתה מסביר להם שנותרו לך שעות ספורות עד הפגישה. הם עונים: „בוא בעוד שעה לקבל את התשובה."

אתה הולך לשם, ומוצא את המשרד סגור. בתמימות, אתה תוהה מדוע הם נבוכים בקשר לתשובה. מדוע אין הם עונים בשלילה, כמו תמיד. אתה מתקצף, מחליט — בטיפשות — לפנות לשירותי הביטחון... ויוצא לדרכך.

למחרת, אתה מועמד בבהילות בפני בית-דין-שדה. אתה ממתין לתורך, ושומע בינתיים סיפורים פנטסטיים מהממתינים.

הילדה שנפטרה בזרועות אביה

אשה ערבייה עובדת בקיבוץ. רשיון-התנועה שלה אוסר עליה לרדת בתחנה כלשהי במסלול נסיעתה. מסיבה כלשהי, ירדה באחת התחנות — ונאסרה.

כמה צעירים, שרשיונם הירשה להם ללכת ברחוב הראשי בלבד, סטו פעם לרחוב צדדי, ונעצרו. איש אינו יוצא זכאי במשפטים אלה. קנס או מאסר. ואתה נזכר בסיפור על הזקן והחמור והרשיון.

הזקן חרש בשדה, ותלה את מעילו על עץ. רשיון-התנועה שלו היה בכיס המעיל. והנה גילה כי חמורו נדד לשדה שכן. הוא נחפז בעקבותיו — ונעצר על-ידי שוטרים צבאיים, באשמה כי חדר לשטח השייך למדינה ללא רשות.

„אבל יש לי אישור בכיס המעיל," אמר הזקן. הוא נעצר והועמד למשפט.

ואתה נזכר ברישיונות המוות. איכרים נאלצו לחתום על נייר, לפיו הם אחראים למותם שלהם, כאשר יעלו על מוקש בשטח אימונים צבאיים... פיסת-נייר זו משחררת את המדינה מאחריות. אולם האיכרים התעניינו יותר בפרנסתם מאשר במותם. ואמנם, אלה שמתו, מתו. ואלו שחיו, חיו. והמדינה התייאשה מהחיים ומהמתים גם יחד, והחרימה את הקרקע.

ואתה זוכר את הילדה הקטנה שנפטרה בזרועות אביה, בחזית משרדו של המושל הצבאי, בעוד האב עומד וממתין לקבל רישיון-תנועה, כדי שיוכל להביא את בתו לטיפול רפואי.

לך תוכיח שאתה קיים...

אתה מבקש דרכון, ומגלה שאינך אזרח... משום שאביך או קרוב אחר נמלט איתך למקום בטוח, בימי המלחמה, כאשר היית תינוק. ואתה מגלה שכל ערבי שעזב את ארצו באותם ימים וחזר לאחר מכן בחשאי, איבד את זכותו לאזרחות.

אתה מתבייש מלקבל דרכון, מבקש אשרת-מסע בלבד. ואתה מגלה שאפילו אינך תושב בישראל, בגלל שאין לך אשרת-תושב. אתה מניח שזו בדיחה, והולך ומספר אותה לידיד עורך-דין: „אני לא אזרח כאן, ולא תושב. איפה אני אם כך, ומי אני אם כך?"

אתה נדהם לגלות כי החוק לצידם, וכי אתה חייב ל ה ו כ י ח כי אתה קיים. ואז אתה מבין, כי ייתכן שאתה קיים, מבחינה מטאפיזית, אך לא מבחינה חוקית.

אתה מהרהר בחוק הזה. כמה תמימים אנו, כאשר אנו מניחים כי החוק הינו כלי בידי הצדק והאמת. החוק כאן קיים כדי לבצע את רצונה של הממשלה, ותפור לצורכיהם של השליטים.

ואני הייתי בארץ זו לפני המדינה, המכחישה כי אינני קיים. אתה מבחין שנית כי האמת הופכת לפנטזיה בלבד, אם אין מאחוריה הכוח לממשה. ורק הכוח יכול להפוך פנטזיה זו לממשות. ואתה מתחייך לזכר החוק, המעניק באורח אוטומטי אזרחות ישראלית לכל יהודי.

הם עוצרים אותך — ומחייכים...

ואתה חוזר ומנסה שוב... אתה מפקיד עצמך בידי האל והחוק. אתה מצליח להשיג מיסמך המאשר כי אתה קיים, ואתה משיג אשרת-מסע.

אבל מהיכן יוצאים? אתה הינך תושב חיפה, ואילו נמל-התעופה סמוך לתל-אביב. אתה מבקש מהמישטרה רשיון-תנועה מחיפה לנמל-התעופה — ונענה בסירוב. עורך-דינך וחברי-כנסת מתערבים, אך המישטרה ממשיכה לסרב.

ואז אתה מדמיין לעצמך שאתה פיקח יותר מהם, ומשנה את מסלול-הנסיעה שלך. אתה מחליט לצאת מנמל-חיפה, באניה, בהנחה שאתה רשאי להיכנס לנמל. אתה מרוצה מאוד מעצמך. אתה קונה כרטיס, עובר את ביקורת-הדרכונים, שלטונות הבריאות והמכס, ואיש אינו עוצר אותך.

סמוך לאניה הם עוצרים אותך, ומובילים אותך ישר למשפט. אתה ממשיך וטוען כי החוק לצידך, הפעם. אך בבית-המשפט אתה מגלה כי נמל-חיפה הוא חלק ממדינת-ישראל, ולא מהעיר חיפה. והם מזכירים לך כי אין לך רשות להיכנס לשום חלק של מדינת-ישראל, מחוץ לחיפה. ואתה מורשע...

אתה אומר להם: „אני רוצה להתוודות על משהו חשוב מאוד, עכשיו שהבנתי את החוק: רבותי. אני שוחה בים כל יום, והים שייך למדינה, לא לחיפה. ואין לי גם רשיון לנושם את האוויר. והשמיים שמעל לעיר אינם שייכים לעיר. וגם רשיון לנוע עם רוחות הקיץ אין לי..." והם מחייכים.

משפט

מתי אקדח איננו אקדח

האם יזוכה חננאל קערור מאשמת נשיאת נשק ללא רשיון — כפי שזוכו בתקופת המנדט שני אנשי הגנה?

רעש ניפוץ השמשות בחנותו של מרדכי רביד, ברחוב טברסקי 6 בתל־אביב, לא עורר איש מדיירי הסביבה. וכך לא הבחינו הדיירים בחננאל קערור (28) החודר ב־חסות החשיכה, לפי האשמה נגדו, לחנות חלקי החילוף ומטמין בכליו מכל טוב: 34 נורות חשמל, תשע מפתחות, תשעה ברגים ושלושה מנעולי התנעה.

בעוד חברו, שלום סולמי (31) ממתין בחוץ, פישפש חננאל ומצא גם את 130 הל״י שנימצאו אותה שעה בקופת החנות.

אבל השלל לא נדבק אל קערור לאורך זמן. בעוד הוא מנסה להתקפל לנסיגה, הפתיעה אותו חוליית החוק שהגיעה למ־קום. ידידו, המאבטח, העדיף את החוק מרחוק, נמוג אל תוך הלילה.

קערור הופתע מן הפגישה הלא צפוייה, השוטרים — פחות. רק לפני שישה חוד־שים שיחררו אותו מבילוי של ירח תמים בכלא בעוון פריצה.

אקדח או צעצוע. בחיפוש שנערך על גוף הפורץ הלילי נמצא אקדח. וכך הואשם גם בנשיאת נשק ללא רשות חוקית.

כאן התערב פרקליטו של החשוד, עורך־הדין חיים מישגב. הוא פנה לשופטת חנה אבנור וטען כי החוק מגדיר שכלי נשק הוא „כלי העשוי לירות קליע ולגרום למות אדם.״ ואולם, שני האלמנטים האלה, קבע הפרקליט, אינם מצויים באקדח של קע־רור.״ שכן בבדיקה נתגלה כי האקדח חסר נוקר. בטענה זו ביקש הפרקליט לשחרר את הנאשם ממעצרו עד המשפט.

השופטת לא נענתה לבקשה, וקערור נשאר עצור — בגלל חשד הפריצה. לחשד נשיאת הנשק, לא התייחסה בשלב זה.

כשיגיע מועד המשפט יוכל הפרקליט להזכיר לבית־הדין מיקרה דומה שאירע לפני כשלושים שנה לקבוצת אנשי הגנה, שנתפשו על־ידי הבריטים עם כלי־נשק. הקבוצה היתה צפוייה לגזר־דין של 25 שנות מאסר — ורק תחבולה של הש״י, בה הוצאו בגניבה נוקרי כלי־הנשק, הצילה אותם, הביאה לזיכויים המוחלט בדין — בטענה המקורית כי כלי־הנשק לא היו כלי־נשק, ללא הנוקרים.

דרכי אדם

הליגה מפלה יהודים לרעה

יהודי ביקש להשתמש בשרותי ההגירה של הליגה להגנה

כהנא הרב, טוען כי אירגונו קיבל כ־40 פניות מערבים תושבי הארץ על רצונם העז להגר מישראל בעזרתה האדיבה של הליגה. במיספר זה ניתן עדיין להטיל ספק גדול. אך הצלחה אחת יכולה הליגה לזקוף לזכותה בגאווה מלאה:

יהודי, אזרח ישראל, פנה לשרות ההגי־רה של האירגון, ומרצונו הטוב בלי לח־כות שהליגה תיפנה אליו באחד ממכ־תביה, שמוענו בטעות לדרוזים, הציע עצמו כמועמד להגירה.

היהודי הוא שבתאי לוי, תושב רמת־גן, טראקטוריסט לשעבר, אשר נפצע לפני כשלוש שנים בתאונת דרכים.

את הסיבות לתאוות הנדודים שאחזה בו מסביר לוי בפשטות: „אני מרגיש את עצמי כמו ערבי בארץ הזאת. כמו אזרח ממדריגה שנייה, שמעתי שהליגה להגנה יהודית עוזרת לערבים לצאת מהארץ. אז פניתי אליהם וביקשתי שיעזרו לי להגר לספרד או לאיזה ארץ אפריקאית.״

זעזוע מוח. הסיבות להרגשה זו של הטראקטוריסט לשעבר, מתחילות בתאריך 24.4.70. „באותו יום נפצעתי בתאונת דר־כים על־ידי מכונית שהיתה נהוגה בידי אלברט אוחיון,״ משחזר לוי את פירטי המיקרה. „אני נהגתי אז בטילון. הייתי חסר הכרה כשהעבירו אותי ממקום התאונה לבית־חולים איכילוב. נפצעתי קשה ב־רגלי ושכבתי חודשיים וחצי בבית החו־לים בלי לרדת מהמיטה. קיבלתי גם מכה בראש והיה לי זעזוע מוח מזה.״

לדברי לוי הוכרח בצאתו מבית־החולים לחתום על שטרות לתשלום דמי אישפוזו. „חוץ מזה,״ הוא מוסיף, „שילם אבי למע־לה מאלף לירות במזומן לבית־חולים. ב־סיכום המחלה שקיבלתי מאיכילוב היה כתוב שאני צריך ללכת לשיקום בבית־חולים הדסה בתל־אביב.״

לוי ממשיך ומספר כי בהדסה סרבו ל־קבלו עד אשר ישליש מראש את כל דמי־הטיפול. „לא היה לי גרוש על ה־נשמה,״ הוא מתאר את מצבו, „ובלית ברירה ישבתי בבית למעלה משנה וחצי, בלי לזוז ובלי טיפול. לא עשיתי שום דבר חוץ מלחשוב על המצב העלוב שלי.״

זר בין זרים. הביטוח־הלאומי קבע ללוי 72 אחוזים של נכות. „אני צולע, בקושי זז. לעבוד לא יכול בכלל. כש־ביקשו ממני את דמי־האישפוז מהדסה, לא קיבלתי עוד גרוש מדמי־הביטוח ש־היו מגיעים לי. אבל זה לא עניין שם אף אחד. אף אחד לא שאל את עצמו מאיפה אני אקח את הכסף לשלם. אני לא מבין איזה מדינה זאת. אני לא מבין איזה אנשים אלה!״

לפני זמן קצר קיבל שבתאי לוי את 86 אלף הל״י, מחברת הביטוח. „אבל אז הייתי צריך לתת תיכף עשרים אלף לירות לבית־חולים איכילוב ולעורך־דין שלי. מה שנשאר לי ביד לא יכול כבר לשנות את ההרגשה שלי. אני מרגיש פה בארץ כמו זר בין זרים. אני מרגיש יותר גרוע מפליט.״

הליגה להגנה יהודית איננה מזדרזת להחליף את הרגשת הפליט של לוי בת־חושת מהגר. עד עתה לא זכה עדיין היהודי הממורמר לתשובה.

מועמד להגירה לוי
יותר גרוע מפליט

תל־אביב

הצריף שלא היה ולא נברא

בעיקבות הלשנה הועמד אזרח לדין על הקמת מיבנה לא־חוקי — הקיים כבר 10 שנים בצורה חוקית

מרדכי כץ, פקח עיריית תל־אביב, היה משוכנע מאוד כי הצריף המתנוסס מול עיניו לא היה שם קודם לכן. „אני מכיר את הסביבה של כפר־שלם טוב מאוד. ביקרתי במקום הרבה פעמים. הצריף הוא לא חוקי, ובנה אותו חיים שלוי,״ גילה המפקח בבית־המשפט העירוני בתל־אביב.

הוא גם ידע למסור לבית המישפט פרטים מדוייקים על גודל המיבנה.

מפליא ומצער...״ התיאור נקטע על־ידי עורך־הדין דרור מקרין, סניגורו של האיש שהובא לבית־המישפט העירוני ב־עוון בנייה בלתי־חוקית.

„אתה זוכר מה עמד שם קודם, אם עמד שם משהו?״ הטיח הסניגור לחלל היכל הדין. הפקח החל לגמגם. הוא לא זכר אם באותו מקום ראה פעם מיבנה אחר. כשהמשיך הסניגור ולחץ נזכר הפקח כי המידע לפיו ביסס את התלונה נגד חיים שלוי נימסר לו טלפונית על־ידי מלשין. בעקבות ההלשנה יצא לשטח.

עורך־הדין הממולח שפע הפתעות ואת העיקרית שמר לעדותו של שולחו. כאשר עלה הנאשם על דוכן העדים, אמר: „הצריף הזה קיים כבר עשר שנים. גם גודלו לא שונה מזה עשור שנים. הדבר החדש היחידי היה נייר זפת ששמתי על הגג לקראת הגשמים. גם לא נכון ש־אמרתי למפקח כץ כי הרסתי את הצריף שלי ובניתי אחר במקומו.״

השופט העירוני השתכנע, זיכה את שלוי מכל אשמה. ועוד הוסיף ופרט: „מפליא ומצער לשמוע כי אין בידי התביעה כל מפות או תרשימים, אשר יתארו מצב קיים מסויים בתאריך נקוב, דבר שיכול היה להקל בהרבה הן על התביעה [illegible]

מורה לאזרחות גילה אבסורד מתימטי בשיטה לחלוקת עודפי הקולות בבחירות אותה רוצים להנהיג בארץ

קומדיה של טעויות

יש יהודים שעדיין איכפת להם. שמו־כנים בשביל איכפתיות זו לשלם מאות ואלפי לירות מכיסם הפרטי.

אחד מאלה הוא אברהם אלון (40), מורה לאזרחות והיסטוריה בכפר הנוער מאיר שפייה. המורה שעלה מהונגריה ב־49 נמ־צא בכפר מ־1964, נשוי ואב לבן.

אברהם אלון הוא כיום האיש הראשון, והיחיד בעולם שגילה אבסורד מתמטי בשיטת חישוב עודפי הקולות של הפרו־פסור הבלגי דה־הונט. שיטה זו, אותה מנסים ראשי גח״ל־מערך לאמץ בבחירות הקרובות, תנשל מיפלגות קטנות מן ה־מעט שיש להן, בעודה מעניקה את המעט הזה למיפלגות הגדולות.

„לא היה לי כל אינטרס לעזור למיפ־לגה קטנה זו או אחרת,״ מספר אלון על גילוי אבסורד דה־הונט, „פשוט ישבתי יום אחד ובבת אחת הבנתי שדה־הונט טועה.״ מאז אותו יום עברו על המורה לאזרחות הרבה לילות ללא שינה. אך כשהיה משוכנע בצידקת גילויו, פירסם אותו כמודעה בשני עיתוני בוקר, בשלמו עבור שתי המודעות למעלה מאלף ל״י.

* * *

מה לא ניסה לפרסמן כמאמר? „רא־שית: מחוסר זמן. שנית: מחשש לתשובה שלילית מן העורכים. השיקו־לים היו פשוטים,״ מסביר אלון, „אם אתחיל לחכות עד למועד פירסום המאמר יעבור זמן, ובינתיים יתקבל החוק. כמו כן, חששתי שהעורכים לא יתלהבו מן הגילוי שלי. הוא נכתב בשפה מתמטית למתמטיקאים בלבד, כדי למשוך את עינם של המומחים לדבר, ולא בשביל להיות פופולארי. הנחתי שעורך שלא שמע את שמי מעולם ישקול: „בכל העולם לא מצאו בדה־הונט שום פסול, ודווקא אב־רהם אלון משפייה הוא המגלה הגדול?׳ ולכן מיהרתי לפרסם מודעה בכספי.״

מורה אברהם אלון
יהודי שאיכפת לו

המגלה מקווה כי כאשר יוסר איום החוק, לאחר שיוכח כי אלון צדק ולא דה־הונט, תחזיר לו ועדת הכספים של הכנסת את הוצאותיו. „הרי עשיתי שרות לציבור, כאזרח נאמן, בפירסום הגילוי, הוא מסביר, „מבחינה מוסרית, ודאי שלא חוקית, מגיע לי החזר הוצאותי.״

* * *

גילויו של אלון מתבסס על ה־עובדה כי דה־הונט הישווה בין כו־חות בצורה לא נכונה. במקום להשוות כוחות מבחינת ערכם היחסי זה אל זה, עוסק הפרופסור בחיבור וחיסור כוחות אלה מאלה. „זה אבסורד, כי אם ניקח דוגמא בה יש למפקד 30 חיילים,״ מדגים אלון, „ולמפקד שני 60 חיילים, הרי היחס ביניהם 2:1. אבל אם ניגרע משניהם סכום שווה של 10 חיילים, הדבר לא ישאיר אותם במצב שווה. כעת יהיה היחס 2.5:1, ולרעת הקטן כמובן. כך בדיוק בכנסת.״

אלון, העוסק מזה שמונה שנים בהרבצת תורה לנערי הכפר, רואה בהפצת גילוין ברבים שליחות: „אני יודע שאני צודק ולכן כלל לא חשוב לי למי אני עוזר. יש לי דחף להגיע בכל שיטחי החיים לאמיתות אובייקטיביות, ולהסיק מהן את המסקנות. אני מאמין שהמסקנות מאמת אובייקטיבית אינן יכולות להזיק להש־קפה פוליטית,״ הוא מדגיש, „כמובן — כל עוד ההשקפה הפוליטית עצמה נכונה.״

המאהב הקודם התאבד ועכשיו מתחרים על חסדיה אב ובנו

כשסכין־מטבח שזופה בידו, ניסה שאול קצב בן ה־20 להתנפל על אביו ולדקרו. האב, פואד קצב, 39, התגונן מפני תקיפת בנו. ניסה לתפוס את סכין המטבח שבידו. תוך כדי כך נחתך בזרועו. ייתכן והוא היה נדקר עוד מספר פעמים בידי בנו, לוליא סוככה עליו גיסתו, יפה־לטיפה כהן, כיסתה עליו בגופה והצליחה להוציא

יפה הפאטאלית

את הסכין מבן־אחותה, בנו של פואד.

כך הגיעה לשיאה, בפעם השניה תוך שנתיים, דרמה משפחתית מוזרה, גדושת יצרים, תאוות ורגשות, שסופר ראוי לשמו היה יכול למלא כמה כרכים טובים של רומנים משפע עלילותיה.

תחילתו של אפוס האהבה המשפחתי לפני כחמש שנים, בעת שיפה־לטיפה כהן, אם לחמישה, נטשה את בעלה בשכונת־התקוה, עברה להתגורר בצריף עלוב ב־פרדס־כץ. היא לא נותרה שם לבד. בן בית ואורח קבוע שם היה גיסה, פואד

משפחה שכזאת

טבלה זו מסבירה את הקשרים בין יפה ומאה־ביה. תחילה היתה נשואה לכהן — כשהתגר־שה, ניהלה רומן עם שני גיסים — עתה היא קשורה עם בעלה ובנה של אחותה.

המאהב הבן

שאול קצב בן ה־20, ה־מאוהב בדודתו בת ה־35, המשמשת גם אהובתו של אביו פואד. היחסים בין האב ובנו הגיעו כבר עד לקרב סכינים.

קצב, בעל אחותה נדרה. למרות שבביתו בקרית־אונו היו לו תריסר ילדים, התאהב פואד דווקא בגיסתו, ניהל עימה בגלוי רו־מן אהבה לוהט, כשאינו מניח לה להיות אפילו שעה אחת לבדה, מחשש פן יתשקו בה גם אחרים.

היתה לו סיבה טובה לחשוש. שכן, ב־אחד הימים הופיע בקן האהבים של הזוג בפרדס־כץ, קרוב משפחה נוסף. היה זה אברהם (אלברט) ביטון בן ה־17, אחיו של גיס נוסף של יפה־לטיפה. כדי לא לריב, התחלקו ביניהם שני הגיסים ביפה הפאטאלית, אלא שהמשולש לא החזיק מעמד לאורך ימים.

באחד הבקרים גילה האופה יחזקאל גיור, שכנה של יפה כהן, שתי גופות שרועות ברחוב ליד ביתו. הוא הזעיק את המשטרה. זו אספה את יפה ואת אברהם מחוסרי־ההכרה. בבית־החולים ביילינסון, שם השיבו אליהם את רוחם, הסתבר כי השניים החליטו, כמו רומיאו ויוליה, להתאבד יחד. הם נשלחו לאישפוז, כל אחד בנפרד. בניה ובנותיה של יפה, סודרו ב־מוסדות על־ידי משרד הסעד. אבל בכך לא הגיע הרומן לקיצו.

„היא כישפה אותי"

זמן קצר אחרי ששוחרר מהמוסד בו אושפז, התאבד אברהם ביטון אח־רי שבלע 90 כדורים של תרופת ארגעה, אותם אסף אחד לאחד בעת שהותו במוסד. יפה, ששוחררה אף היא, חזרה לביתה ש־בפרדס כץ. ישר אל זרועות הגיס פואד, שהמתין לה בסבלנות עם אשתו וילדיו.

עתה, כשהשתחרר ממתחרהו המסוכן על נפשה ואהבתה של יפה, יכול היה פואד קצב להאמין כי ימצא את האושר הבלעדי בחיקה של יפה. אלא שהגורל הכין לו הפתעה מכיוון בלתי צפוי ביותר. שוב גילה כי יפה אינה מסתפקת בו ובחרה לה מאהב חדש. היה זה לא אחר מאשר שאול, בנו בן ה־20.

שאול נכנס לתמונה בשלבים מוקדמים מאוד של הפרשה. היה זה עוד בימים בהם חילקו ביניהם פואד ואברהם את יצועה של יפה. שאול, בכור בניו של פואד, לא יכול היה לסבול את העובדה שכבוד ה־משפחה הולך ונרמס. הוא רצה להחזיר את אביו אל אמו ואל אחיו ואחיותיו. תקופה ארוכה היה עוקב אחרי אביו ואחרי יפה, מאיים עליהם שיפסיקו את קשרי־הם. כשדחו אותו בשלילה, היה אורב להם מאחורי החלון חסר הזכוכית בדירתה של יפה ומאזין למתחולל בפנים. באחד הימים אף ניסה להתנפל על יפה בפגיון שלוף, כשהיתה בדירה עם אברהם. מסתבר כי זה היה מאהבה. גם שאול הבן, כמו אביו, נלכד בקסמי אהבתה של יפה ולא יכול היה להשתחרר מהם.

סיפר שאול קצב: „היא אמרה לי: ,תעזור לי לעזוב את אביך ואחר־כך אני אסכים להתחתן איתך. היא עשתה גם כל מיני כשפים ולקחה ממני מטפחת ואני נמשכתי אליה. מאז אני חי איתה כבר שנה וחצי.

„כל פעם שאני נפגש איתה אני מנסה לשכנע אותה שתעזוב את אבא, אבל היא לא עוזבת אותו. בגללה הוא רוצה עכשיו להתגרש מאמא ולהתחתן איתה. כולם יוד־עים על היחסים ביניהם. גם אמא יודעת. אבל היא לא פקחית במיוחד, לכן היא רק מקללת כל הזמן.

„לי אין יותר כוח להמשיך עם זה. אני רוצה לסיים את כל הפרשה. לטיפה נותנת לי לשתות הרבה קוניאק וגם כל מיני כדורים, שאני לא יודע מה קוראים להם. אני כבר לא יכול לסבול יותר את הבושות האלה במשפחה שלנו."

לפואד קצב, אביו של שאול, שחזר ל־התגורר עם אשתו אחרי נסיון ההתאבדות הקולקטיבי של יפה ואברהם, היתה גירסה קצת שונה מאשר זו של בנו, על אהבתם המשותפת לאותה אשה פאטאלית.

סיפר פואד: „זה לא נכון שאני רוצה להתחתן עם לטיפה. נמאס לי כבר מכל המשפחה הזאת ומשתי האחיות. במשך חמש השנים האחרונות הזדקנתי מכל העסק הזה בחמישים שנה. אני שקוע ב־חובות רבים וחי קצת מקיצבת סעד וקצת מקבלנות־בנין."

האב, הבן ורוח האהבה

כשרע לו על הנשמה הולך פואד לבקר את יפה־לטיפה, המקבלת אותו בזרועות פתוחות, אם אינה עסוקה אותה שעה עם בנו. מודה פואד: „אני רוצה להתגרש מאשתי. אבל אין לי מספיק כסף להכניס את כל הילדים שלי למוסד. אילו היו לי רק שניים־שלושה ילדים, הייתי כבר מתגרש מזמן."

אבל עם תריסר ילדים על צווארו, קשה קצת לפואד להסתדר בחיים. „פעם," הוא נזכר בגעגועים, „אהבתי את לטיפה אפי־לו יותר משאת הילדים שלי. אפילו ש־אני ממשיך להיפגש איתה, אני כבר לא אוהב אותה כמו פעם."

הצרה היא רק ששאול, הבן, אינו מאמין כל כך לאביו בענין הזה. הוא עומד על דעתו שאביו מתעקש להינשא ללטיפה דודתו אהובתו. כאשר באחד הימים בא לביתה החדש של לטיפה, בשכונת סלמה ליד תל־אביב, גילה כי אביו הקדים אותו. הוא שלף סכין מטבח, ניסה לדקור אותו.

„הוא היה שם והתחיל לקלל אותי," סיפר שאול. „הוא גם קילל את אמא. את זה כבר לא יכולתי לסבול. לא איכפת לי מה הוא עושה. אבל לקלל את אמא? רצתי למטבח, הבאתי שלושה סכינים על כל צרה שלא תבוא, וקפצתי עליו."

המאהב האב

פואד קצב, אב לתריסר ילדים, שהתאהב בגיסתו, „ב־5 השנים ש־אני איתה," מודה פואד, „הזדקנתי ב־50 שנה." בשל יחסיה עימו ניסתה להתאבד.

אחרי שאהובתם המשותפת הצליחה ל־הפריד ביניהם, נרגעו רוחות האב, הבן ורוח האהבה. „אבא הרגיע אותי," מספר שאול, „והשלמנו. עכשיו היחסים בינינו הם בסדר. אבא שלי ממשיך לבקר אצל לטיפה, אבל אני מקווה שהוא יעזוב אותה בקרוב. אולי היא תכעס גם עלי ואולי אפילו לא תרצה להיפגש איתי יותר. אבל לא איכפת לי."

כל אחד מהצדדים, אם תשאלו אותו, מוכן בזה הרגע לשים־קץ לפרשה. אבל עבותות מיסתוריים של יצרים קושרים אותם הלאה ביחד, במין קשר קמאי שאין להם שליטה עליו.

ורוח של טרגדיה יוונית עתיקה, ה־הולכת לקראת סופה הבלתי נמנע, מרחפת מעל פני רומן האהבים המוזר הזה.

תשבץ העולם הזה 1847

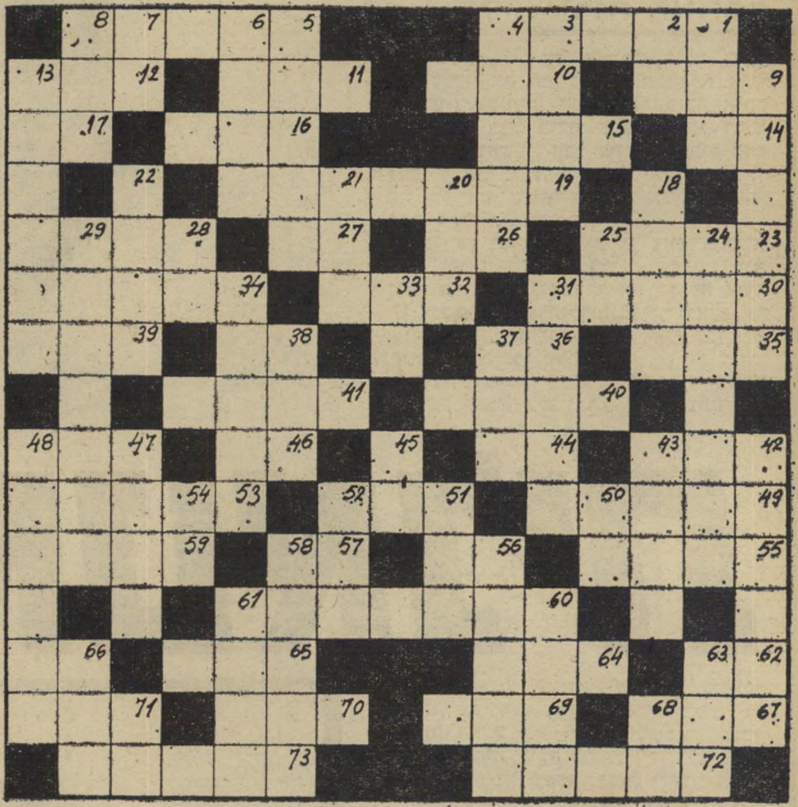

מאוזן:

1) חמלה. 5) דמות ממגילת אסתר. 9) ממגורה. 10) זבל. 11) עוף ממשפחת העורבניים. 12) חמור בר. 14) קידומת שם הולנדי. 15) תנועה קלה. 16) רחוב מפורסם בניו־יורק. 17) מספיק. 19) כפילות, שניות, האמונה הפילוסופית שרוח וחומר נפרדים זה מזה. 23) התקלקל. 26) מילת תנאי. 27) „יצא ב... ועין". 28) מפיל אימה, מפחיד. 30) מחברת. 32) מחקר, שם כולל לידיעה ברורה. 34) אבי הורדוס היה כזה. 35) מידת לח. 36) אחוריים. 38) בור מים. 39) נרצח תנ"כי. 40) חותן משה. 41) קלחת, סיר. 42) אל המלחמה במיתולוגיה הסקנדינבית. 44) מצבה. 46) כאן. 47) כנזכר לעיל (ר"ת). 49) רוח שגעון. 51) איש דת נוצרי. 53) מבצר. 55) אבאז'ור. 56) ידית. 57) יהיר. 59) כראוי. 60) מדינה אירופית. 62) התחלתה של גאולת דם סיציליאנית. 64) סומא. 65) מלחין גרמני („אופרה בגרוש"). 66) חס וחלילה (ר"ת). 67) תואר אצולה פרוסי. 69) „האם... אתה, אם לצרינו?". 70) מקלע קל. 71) תרבות קדומה באיזור ארם נהרים. 72) אי איגאי — מקום הולדתה של המשוררת סאפפו. 73) היפוכו של כשלון.

מאונך:

1) רצועה בפי הבהמה, שבעזרתה נוהגים בה. 2) מבני נוח. 3) רע. 4) שביל צר. 5) שקול. 6) מכינויי האלהים. 7) כלי אכילה. 8) בושם קדום. 9) מדינה אפריקאית. 13) לה כתב טשרניחובסקי מחרוזת שירים. 18) מוג לב. 20) מוסד בינלאומי. 21) פדות. 22) קיים. 24) פילוסוף יהודי גדול שהוטל עליו חרם. 25) כלי הקשה. 28) עמוד מים. 29) צייר הולנדי גדול. 31) בסיס. 33) אחד השבטים. 34) בן תרח. 37) ירק מאכל. 38) כלל האיברים של בעל־חי. 42) דרגה בצה"ל. 43) סודות. 45) רעל. 47) פצע שנגרם על ידי חום. 48) כלי נשק שפותח על ידי האמריקנים במלחמת העולם השניה. 50) מנעול פטנטי. 51) עטרה, נזר. 52) מין תבשיל. 54) כינוי למהפכן קובני שנהרג בפעולה. 56) פטיש כבד. 58) מטבע ישראלי שערכו יורד מיום ליום. 60) משחק כדור בו רכובים המשתתפים על סוסים. 61) עשיית דין המונית ללא משפט. 63) מכשיר אריגה. 66) אם כל חי. 68) פלא. 71) קמין.

חשבץ 1847

זוהי חידה חשבונית. כל ריבוע מסמל ספירה. לאותן הספרות יש אותם סימנים. בעזרתן של פעולות חיבור וחיסור, יש למצוא איזו ספירה מציין כל סמל של ריבוע.

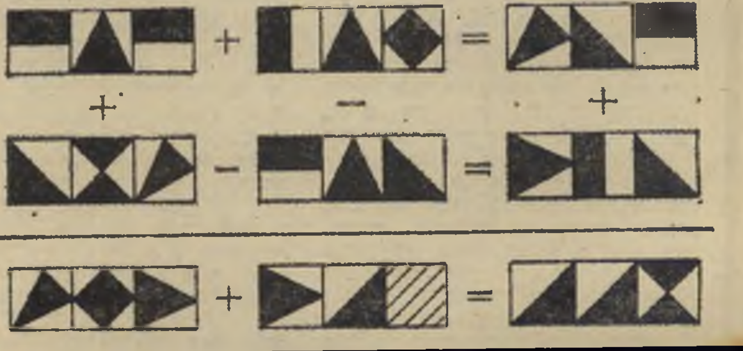

במדינה

משפט

בקשה מוזרה, החלטה מהירה

בניגוד למקובל, ביקשה התביעה לעצור את שני החשודים בגניבה עד תום המשפט

יעקב תקומי לא ידע כלום על הווילונות הגנובים, בשווי 180 אלף ל"י, שהיו מונחים בוויליס שלו.

„זה שלי? מה פתאום? אני רק מוביל את הסחורה הזו," הסביר.

השוטרים התעניינו באדיבות עבור מי הוביל תקומי את הסחורה, שיום קודם לכן היתה עוד מונחת בחנותו הפתח־תקווית של הדקורטור דב אורן.

תעמיס. תקומי לא ידע עבור מי. „בא בן־אדם, שאל אם אני פנוי," סיפר כאשר הובא בפני השופט יוסף מגורי־כהן לשם הוצאת פקודת־מעצר. „אמרתי לו, כן, תעמיס. אחרי ששם את החבילות שלו, אללה יודע מה הם היו, אמר לי:

משותק אסולין
עזרה לא נדבה

,סע למיגדל שלום.' נסעתי אחריו עד הנה, פה הוא ראה את השוטרים, וברח.

תקומי עצמו לא ברח. מכוניתו נתקעה, וכל נסיונותיו להתניעה עלו בתוהו.

למזלו, הופיע בשטח נחום ברוך, ידיד מלוד. ואז, בעוד נחום, בעזרת תקומי, מנסה לתקן את הברוח במנוע, הופיעו השוטרים. בתחילה, ביקשו סתם רשיונות. אחר, הציצו מאחור — וגילו את הסחורה הגנובה. תקומי וברוך נעצרו בו במקום.

בבית־המשפט, שאל סניגורם, עורך־הדין צבי לידסקי, מה טעם לעצור את השניים עד תום ההליכים, כפי שדרשה התביעה — כמקובל בחשד ברצח ופשעים חמורים.

השופט שיסע את לידסקי באמצע דבריו: „החלטה," הכריז — ופסק לשחרר את תקומי וברוך בערבות.

דרכי־אדם

המשותק השותק

ב־16 השנים שהוא משותק, לא זכה מרדכי לקבל עזרה מהמדינה

„האם בגלל שאיני מקים צעקות ומרים ידיים, מגיע לי צדק שכזה? האין זו חובתה של המדינה לעזור לי? אני מרגיש כאילו אני קול קורא במידבר. כולם מתעלמים ממני. איש אינו מושיט עזרה."

מרדכי אסולין (18) עלה לארץ ממארוקו לפני 17 שנה. שנה לאחר מכן, חלה בשיתוק־ילדים. עד לאחרונה — נשא בסיבלו בדממה, מבלי לתבוע, מבלי להריש עולמות. עכשיו — נשבר לו.

בדו"ח רפואי, שערך ד"ר אליהו פרבר על מרדכי לפני כשנתיים, נאמר: „סובל משיתוק קשה של הגפה העליונה הימנית. כושר הרמה ונשיאת משאות: מוגבל עד 10—7 ק"ג. עבודה ליד מכונות — מוגבל. מקומות גבוהים — מוגבל.

● „**אבחנה** — מצב לאחר שיתוק־ילדים, עם פגיעה קשה בכל הגפה העליונה הימנית. למעשה, שיתוק מלא.

● „**טיפול** — לא מקבל. אבל רצוי להפנות אותו למחלקה האורטופדית בהדסה.

● „**פרוגנוזה** — כעת היד הימנית בלתי־שימושית. ייתכן שעל־ידי ניתוחים, אפשר יהיה לשפר את מצבה במידת־מה."

מי יפצה. הדו"ח החמור לא גרם התרגשות לאיש. ההמלצות של הד"ר פרבר להמשך טיפול נישארו על הנייר. „משנת '56 אני סובל משיתוק," מספר מרדכי. „בבית לא יכולים לעזור לי. לימודי נפגעו. בית לגור בו בקביעות — אין לי. אל מי אפנה? עד היום — שתקתי. אבל כמה זמן אפשר?"

אסולין אינו פונה לעזרתו של מישרד הסעד, משום שהוא סבור כי אין הוא נימנה עם אותם ניזקקים שמישרד זה מושיט להם עזרה.

הוא רוצה שיקום, לא סעד.

אלא שזו, כנראה, בקשה גדולה מדי ממדינת־ישראל.

החץ הבוער של קופידון

כאשר חש בנו של השוטר כי אהבתה של אהובתו מתקררת — הגיב בחום רב: הזך ושרף את דירתה

כל ימי השבוע, עובדת פרחייה אספן (40) קשה לפרנסתה. רק שני ערבים בשבוע היא מרשה לעצמה לנפוש, יוצאת לרקוד. לפעמים במועדון קופידון התל־אביבי, לפעמים באחר מסוג זה — מועדונים המיועדים בעיקר לרווקים וגרושים, משני המינים.

היה זה בין ריקוד לריקוד, שפרחייה, גרושה ואם לשלושה, פגשה לראשונה את אליעזר עזיז. בתחילה, לא התפעלה מעזוז־נפשו של עזיז, אחר, נכנעה לחיזורו הלוהט של חובב הריקודים, העובד לפרנסתו כנהג־מכונית איסוף אשפה.

מתכוונים להתחתן. זה היה לפני שנה וחצי. „זמן קצר לאחר תחילת היכרותנו, הופיע עזיז בדירה שלי בהרצליה," סיפרה השבוע, „עם כל המזוודות שלו. הוא אמר לי שאין לו איפה לגור. נתתי לו לגור אצלי."

הסיבה לדבריה: הבטחותיו העזות של עזיז כי כל מעייניו — אך ורק לשאתה לאשה.

גם התנהגותו איתה חיזקה את דעתה זו. לדבריה, לווה ממנה עזיז כספים מדי־פעם — ממש כבעל מאשת־חיקו החוקית. מאליו מובן שהשניים גם לא שכחו את כור־מחצבתם, יצאו מדי־פעם לרקוד ולבלות במועדוני־הריקודים החביבים עליהם. „כולם ידעו שאנחנו מתכוונים להתחתן," סיפרה פרחייה.

שערוריות וכוח. לפני כחצי שנה, נודעה לפרחייה האמת המרה: אליעזר עזיז, הסתבר, הינו נשוי ואב לילדה. האשה המאוכזבת השליכה את הנהג המרקד מביתה.

אלא שלא איש כעזיז יוותר על אהבתו היוקדת. הוא המשיך להופיע בביתה של פרחייה, וכאשר סירבה להכניסו — היה מקים שערוריות ונכנס בכוח.

בנסיון להימלט ממנו, עקרה פרחייה לתל־אביב, שכרה לעצמה דירה בצפון העיר. אך גם שם גילה אותה עזיז, המשיך להטרידה.

אלא שמאומה לא עזר, ופרחייה המשיכה לדחותו. היה זה בליל האחד בינואר, כאשר החליט עזיז לחגוג את הולדת השנה החדשה במעשים, במקום דיבורים: שכנים מבוהלים הזעיקו את מכבי־האש, אולם אלה לא הספיקו להציל הרבה. דירתה של פרחייה, על כל רכושה, הפכו לאפר.

עזיז נעצר, הודה בחקירתו במשטרה כי הוא זה שהצית את הדירה.

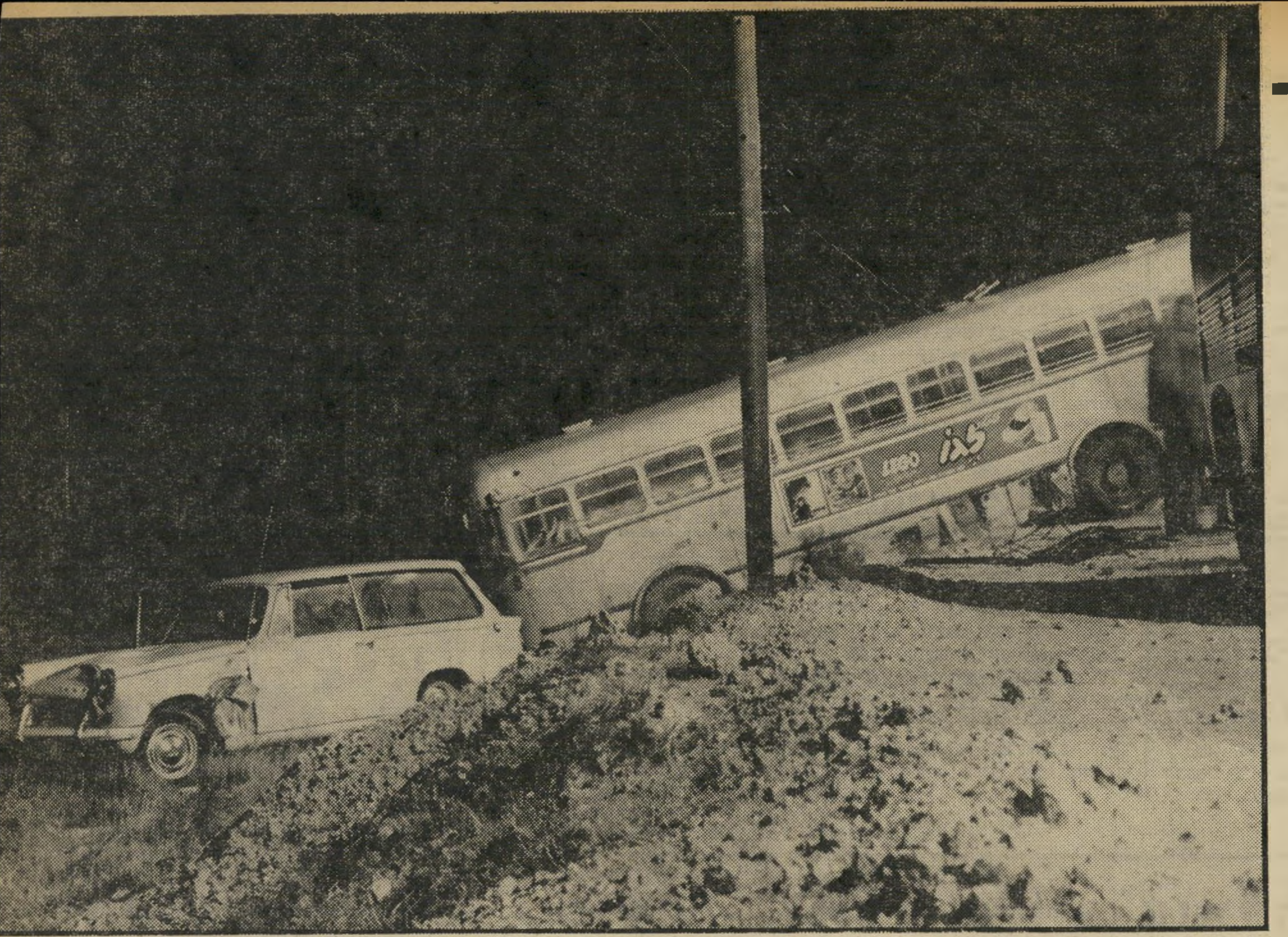

הנהג הצבאי התעצל לנסוע עוד 150 מטר - וגרם לתאונה מרובעת ושלושה פצועים

דוד גיגי לא האמין למראה עיניו. הוא הבחין ממרחק רב במשאית ה־דודג' הצבאית, שעמדה לרוחב הכביש. גיגי נהג בטריומף שלו, בדרכו לתל־אביב באוטוסטראדה לוד—תל־אביב. המשאית ניצבה לרוחב הכביש, בדיוק על אי־התנועה המוגבה, המפריד את הכביש לשניים. חלקה הקדמי היה על המסלול לתל־אביב, חלקה האחורי על המסלול ללוד. לגיגי לא היה ספק כי היא הגיעה לתנוחה מוזרה זו בעקבות תאונה.

רק כאשר הגיעה הטריומף עד למשאית, נוכח גיגי בטעותו. לפתע, לתדהמתו המבוהלת, זינקה המשאית ממקומה — ישר לתוכו.

„ניסיתי לעצור ולסובב את ההגה ימינה, אבל לא הספקתי כלום," סיפר השבוע, „המשאית נכנסה לתוכי, וזהו."

זרוקים בתעלה

הטריומף חנתה לצד ה־כביש (בערך בנקודה שבו נמצא בתצלום קצהו האחורי של האוטובוס) כאשר נכנס לתוכה האוטובוס. הוא העיף אותה למרחק כעשרה מטר, לתוך התעלה שלצד הכביש, נעצר בעצמו כשאפו בתעלה וקצהו האחורי מתרומם למעלה, בזווית של כ־40 מעלות, אל הכביש. שתי הנשים שישבו **בטריומף** יצאו בנס. סימני הפגיעות בחלקו הקדמי של ה־**טריומף** הם תוצאת התאונה הקודמת, מעשה־ידי המשאית הצבאית.

יום האם נגמר באסון

זרוק בכביש

לפני שפגע בטריומף, חבט האוטובוס **בפיאט 128** חדישה שנסעה לפניו. היתה זו חבטה קלה, אך היא הספיקה לקמט את כל צידו האחורי של **הפיאט**. בתצלום, שצולם על־ידי צלם **העולם הזה** דקות ספורות לאחר התאונה, נראה הכביש הבוהק מגשם, וכן אי־ההפרדה בין שני מסלולי הכביש, שעליו טיפסה המשאית הצבאית, כדי לעבור למסלול הנגדי, גרמה לתאונה.

השעה היתה שמונה וחצי בערב, ביום הראשון שעבר. נהג המשאית הצבאית, התברר, ניסה להחליף מסלולים — ובחר דווקא בדרך המקורית של טיפוס על אי־תנועה. וזה, למרות ש־150 מטר הלאה היתה לו צומת, בה יכול היה לעשות זאת בצורה חוקית. מדוע בחר דווקא בקיצור־הדרך המשונה, ויותר מכך — מדוע בחר דווקא לזנק לתוך הטריומף — לאלהים פתרונים.

מהנהג הצבאי עצמו קשה היה לקבל תשובה. למרות שלא נפגע פיזית, הוא לקה בהלם, נשלח לבית־החולים תל־השומר.

המשאית הצבאית הוחנתה בצד הדרך, הטריומף מאחוריה, וגיגי נשאר להמתין למשטרה. בתוך הטריומף, מסתתרות מה־גשם הזועף, נשארו יושבות אשתו וחברתה, סילביה רבנר, אותן הוביל גיגי לאירועי יום־האם בהיכל־התרבות בתל־אביב. כרגע, היה ברור כבר לשתי הידידות כי הן תאחרנה לטקס. לפחות, התנחמו יצאו שלמות מתאונת־הדרכים, מבלי להיפצע.

זה מה שהן חשבו, מכל מקום. חצי שעה לאחר מכן, הספיקו גם להיפצע.

■ ■ ■

היה זה כאשר הגיע למקום אריה מזרחי, כשהוא נוהג באוטובוס מאור־יהודה. „מרחוק לא הבחנתי במכוניות ה־חונות לצד הכביש," סיפר מזרחי. „כש־הבחנתי, לחצתי על המעצורים. הרגשתי שהאוטובוס מתחיל להתחלק על הכביש הרטוב, ועומד לפגוע בשיירה ארוכה של מכוניות לפני, שהאיטו בגלל התאונה, עמדו בפני שתי אפשרויות: להמשיך לנסוע ישר, ולפגוע מי יודע בכמה מכוניות — או לקחת סיכון ולהיכנס לתעלה שמימין לדרך. בחרתי באפשרות השניה."

מזרחי כמובן לא יכול היה לדעת, כי אותו יום היה זה מזלה של הטריומף להיכנס לתוך מכוניות אחרות. וכך, כאשר סובב את הגה האוטובוס ימינה, כדי להגיע לתעלה — נכנס ישר לאחורי הטריומף החונה בצד, העיף אותה עשרה מטר קדימה, ועצר סוף סוף, בשעה טובה, כשאפו בתעלה, וחלקו האחורי מזדקר אל־על, בצד הכביש. „אין לי מושג אפילו איך נפגעה הפיאט שלפני," סיים מזרחי.

כן, גם פיאט היתה מעורבת בעסק. בדרכו לתעלה, הספיק האוטובוס עוד למרות קצת פיאט 128 אלגנטית וחדשה ש־נסעה לפניו, לפני שהסתער על הטריומף.

■ ■ ■

שתי הנשים שישבו בטריומף הועברו לבית־חולים, ואליהן הצטרף דניאל זכאי, אחד מנוסעי האוטובוס שנפגע בראשו.

בבית־החולים, התברר שמזלן של הנשים המשיך לשחק להן: אשתו של גיגי שברה אצבע בסך־הכל, ואילו חברתה, ש־היתה בחודש החמישי להריונה, לא נפגעה כלל. לא היא, ולא העובר.

מלבד יום־האם כמובן, שהלך כולו לאיבוד.

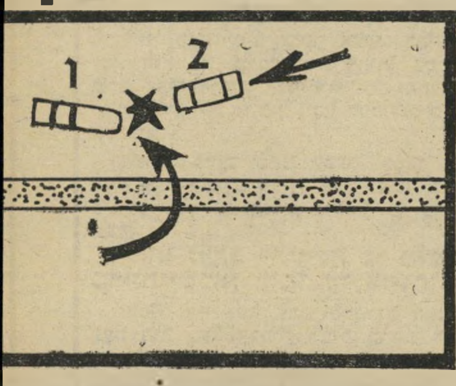

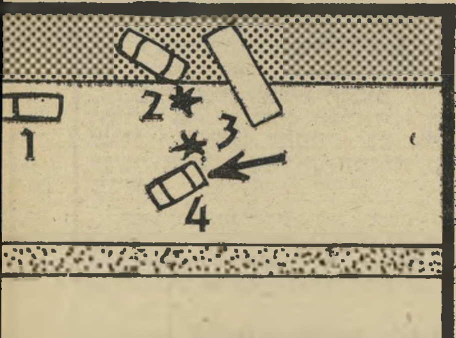

התאונה

בתרשים העליון מתואר חלקה הראשון של התאונה המרובעת: המשאית הצבאית (1) טיפסה על אי־ההפרדה, כדי לעבור למסלול הנגדי, התנגשה במכונית הטריומף (2) שנסעה במסלול. בתרשים התחתון מתואר המשכה של התאונה: המשאית הצבאית (1) והטריומף (2) חנו לצד הכביש, לאחר התאונה, כאשר הגיע האוטובוס (3). הוא נכנס **בפיאט** (4), סטה ימינה, נכנס בטריומף החונה, זרקה לתעלה.

נפש מאמינה. את כל ההשתלשלות הזו, סיפרה פרחייה בתביעה האזרחית שהגישה נגד עזיז, באמצעות עורך־הדין אמנון זכרוני, בה תבעה מעזיז 79,600 ל"י על נזקי השריפה, החזרת ההלוואות שנתנה לו, והפרת־נישואין.

אלא שלא היה זה סוף הפרשה: לאחר שהשתחרר בערבות, המתין עזיז לפרחייה באחד הערבים בפתח מועדון־הריקודים, שיכנע אותה לצאת עימו לשיחה קלה. פרחייה, נפש מאמינה, שוכנעה, ועזיז הוביל אותה אל גן־ציבורי סמוך.

כעבור דקות מספר, נשמעו מהגן זעקות־אימים. עוברים־ושבים הצליחו לחלץ את פרחייה מידיו של עזיז — אך לא לפני שזה הספיק להטיח את קסדת־המגן של הקטנוע שלו בפרצופה, ניפח לה את העין. עזיז, שאביו הוא איש־משטרה, נעצר שנית, ואילו פרחייה הובהלה לבית־החולים.

מה היתה הסיבה למהומה הפעם? „הוא ניסה להחתים אותי בכוח על מכתב שהיה כתוב בו שהוא שילם לי את כל הפיצויים, ואין לי שום תביעות ממנו," סיפרה.

17 - 15 בינואר 1973

THE SHOW MUST GO ON

סוף־סוף נמצא תירוץ להעדרם של חברי־הכנסת. השלג.

כשבאתי למישכן הכנסת ביום השני שעבר, היה הבניין כימעט נטוש. השומרים עטופי־המעילים עמדו בשלג, אולם השער הראשי היה נעול. אפילו קודש הקדשים — מיזנון חברי־הכנסת — היה סגור. בפינה של המיזנון הכללי ישב ישראל ישעיהו, בחברת שלושה־ארבעה ח״כים אחרים, שבאו עימו ברכבת מת״א.

רק שני חברי־כנסת עלו אותו בוקר מתל־אביב ב־מכוניות: שמואל תמיר, שבא כרבע שעה אחרי, ואני.

באותה שעה יכולנו להפיל את הממשלה, ולהסיר מסדר היום את הקנוניה של עופר־באדר נגד הסיעות הקטנות. היה לנו רוב.

לעקור את שיני ד'הונט

סוף־סוף הגשנו את ההסתייגויות של סיעתנו ל־הצעת־החוק של עופר־באדר (גזילת המנדאטים של ה־סיעות הקטנות). בין השאר:

● רעיון שיענה על כל הטענות לגבי החלוקה ה־נכונה של המנדאטים — מפני שהוא יבטיח יחסיות מוח־לטת ומדוייקת. הרעיון: להנהיג בכנסת **„מנדאט חל־קי"**, לתקופה של שנה אחת. כל סיעה שנותר לה עו־דף של רבע מנדאט, תקבל מנדאט לשנה, והתור בין בעלי המנדאטים החלקיים ייקבע על־פי הגרלה. כך תק־בל כל סיעה ב ד י ו ק את מיספר המנדאטים התואם את מיספר הקולות שלה.

● אם זה לא יתקבל — הצעה שתכניס לשיטת עופר—באדר שינוי מהותי: ששום סיעה לא תקבל יותר ממנדאט אחד נוסף לפי שיטת ד'הונט. (לפי שיטת ד'הונט יקבל המערך לפחות 3—2 מנדאטים כבאקשיש, דבר העלול להפכו לרוב מוחלט בכנסת. הצעתנו תמנע זאת — ונראה איך גח״ל תצביע עליה!)

● תיקון נוסף: שום סיעה, שלא נותר לה עודף של **לפחות 40% ממנדאט שלם**, לא תשתתף בכלל בחלוקה לפי שיטת ד'הונט. במיקרה זה לא היה המערך מקבל שום מנדאט נוסף בבחירות האחרונות, מפני ש־נותר לו רק עודף של 600 קולות. (לפי שיטת ד'הונט עמד המערך לקבל, תמורת 600 קולות אלה, ש נ י מנ־דאטים נוספים — בעוד שסיעתנו לא היתה מקבלת אף מנדאט אחת תמורת עודף של 6000 קולות!)

● סעיף שיעמיד את גח״ל במיבחן מכריע. הוא אומר פשוט: „למרות הנקבע בחוק זה (כלומר: שיטת ד'הונט) — לא תקבל רשימה רוב של למעלה מ־50% המנדאטים בכנסת, **אם לא קיבלה למעלה מ־50% הקולות הכשרים."**

● הצעה שתחזיר לכל הרשימות הקטנות את ה־מגיע להן ביחד: מתן היתר **לכל מיספר של סי־עות לכרות ביניהם הסכם־עודפים אחד** ולחלק את המנדאטים, שיקבלו מן העודפים המשותפים, **לתקו־פות־כהונה חלקיות.** (כיום יכולות רק שתי רשימות לכרות ביניהן הסכם־עודפים, והמנדאט המתקבל מן ה־עודף המשותף הוא תמיד לתקופת־כהונה שלמה.)

● הצעה שהשיטה החדשה תיכנס לתוקפה רק מ־הכנסת ה־11 (1985), או אלטרנטיבית מהכנסת ה־10 (1981), או לכל המוקדם **מהכנסת התשיעית (1977).**

הערבי בא אלי לכנסת - וגילה שהיא עומדת על אדמתו...

בוויכוח על הצעת־החוק לתשלום פיצויים ל־תושבי מיזרח ירושלים עבור רכושם בישראל, אמרנו:

אורי אבנרי: עלי לברך את שר־המישפטים על גישתו המתקדמת, יחסית, לגבי זכויות הערבים במיזרח ירושלים.

אולם הצעת־החוק הזאת אינה יכולה לס־פק אותנו.

בעל אדמת הכנסת

לפני כמה ימים ביקר אצלי, במישכן הכנסת, ערבי זקן. הוא גר בגיבעה הצרפתית, במיזרח העיר. הממ־שלה הפקיעה את אדמותיו שם, ומתכוונת לסלקו בכוח, כדי להקים שם שיכון נוסף לסטודנטים של האוניברסיטה העברית.

הערבי ביקש ממני לפעול למען הישארותו במקום, או לפחות במקום סמוך. אבל כאשר בא למישכן הכנסת, כימעט שכח את מטרת ביקורו. כי כאן המתינה לו הפ־תעה.

הוא נדהם להיווכח כי מישכן הכנסת של מדינת־ישראל עומד על אדמתו.

סיפור חייו של ערבי זקן זה הוא סיפור בני עמו. פעם היה בעל אדמות רבות ברחבי הארץ, וגם ברחבי ירושלים רבתי: בליפתא, בגיבעת־שאול, בשייך־באדר, בגיבעה הצרפתית, ועוד.

באה מילחמת־העצמאות, והוצב גבול מדיני בינו ובין מרבית אדמותיו. הוא איבד כימעט את כל רכושו, ונות־רה לו כיבשת־הרש בגיבעה הצרפתית.

במילחמת ששת־הימים אוחדה ירושלים, והוקם בה שילטון ישראלי. והנה מתכוון ה־שילטון החדש להפקיע גם את כיבשת־הרש, לנשל אותו ממגוריו, תמורת פיצויים אפסיים ממש.

הפיצויים מחושבים לפי טבלה דמיונית המבוססת, כביכול, על ערך האדמות לפני כמה שנים, ושאין לה שום יחס לערך האמיתי של האדמות. חמש לירות למטר מרובע, לעומת שווי ממשי של כ־400 לירות.

מדוע? מדוע? מדוע?

לערבי זה בא שר־המישפטים עכשיו להביא סעד כלשהו. וזה טוב יותר מהעדר כל סעד.

אולם איזה סעד מוצע כאן?

אין מחזירים לערבי את כל רכושו במערב ירושלים, פשוטו כמשמעו. מדוע לא?

אין מחזירים לו את רכושו בכל רחבי מדי־נת־ישראל. מדוע?

משלמים לו פיצויים עבור רכושו — אך לא בשווי האמיתי. מדוע?

החלום של ז'בוטינסקי

אציג תחילה את השאלה הפשוטה ביו־תר: ערבי בירושלים המאוחדת, המסופחת, המצורפת למדינת־ישראל — מדוע לא יקבל בחזרה את כל רכושו, בכל המדינה?

לשלם או להחזיר!

זאב ז'בוטינסקי

אנו שומעים כאן, השכם והערב, את הנאומים הנל־הבים של אבירי הסיפוח. ישראל יכולה לעכל מיליוני ערבים. ישראל תעניק להם את מלוא הזכויות, כמו לאזרח היהודי. לא יהיה הבדל בין יהודי וערבי במלכות־ישראל החדשה. „שם ירווח לו משפע, מעושר, בן־ערב, בן־נצרת ובני. כי דיגלי דגל טוהר ויושר, יטהר שתי גדות ירדני. שתי גדות לירדן, זו שלנו, זו גם כן." נאום זאב ז'בוטינסקי.

ובכן, אין לנו הגדה השניה של ירדן. הגדה המער־בית עדיין לא סופחה. אבל ירושלים סופחה, בירושלים מתנופף דגל ישראל. האם זהו דגל טוהר ויושר?

הנה המיבחן, לעיני העולם כולו.

מה מסתבר? החזרת הרכוש — לא. תשלום פי־צויים אמיתיים — לא. אלא תשלום פיצוי קטן, כימעט סמלי, וגם זה רק עבור הרכוש.

הרי ערבים אלה אינם עוד נפקדים. להיפך, הם התפקדו במדינת־ישראל. אין הם נתיני־אוייב למעשה, כי אם בעלי תעודות־זהות ישראליות, אף שאיש אינו חולם לתת להם אזרחות ישראלית, וגם הם עצמם אינם רוצים בה.

להחזיר או לשלם

השר יכול היה לבוא, בשם הממשלה, ולומר: אנו מכירים בעיקרון, אנו מוכנים להחזיר להם את כל ה־רכוש בכל הארץ, בפועל, או לשלם את תמורתו האמי־תית, אבל זה עניין של זמן, של אמצעים, ובינתיים אנו נותנים סעד ראשוני.

אבל השר אינו אומר זאת, והממשלה אי־נה חולמת על כך.

אחרי זה, מי יאמין עוד לדברים החסודים של חסידי הסיפוח? הרי ברור כי במלכות־ישראל שלהם יהיו שני עמים, בעלי זכויות שונות. עם של אדונים, בעלי זכויות לאומיות, אזרחיות וחומריות, ועם של נשלטים, ללא זכו־יות לאומיות, ללא זכויות אזרחיות, ואף ללא זכויות אמיתיות לגבי רכושם.

איני מציע לקחת כיום רכוש, שהועבר לבעלים חד־שים, ולהחזירו לבעלים קודמים. לא נתקן אי־צדק על־ידי יצירת אי־צדק חדש.

אולם לגבי רכוש שאין לו בעלים חדשים, שנשאר בידי הממשלה — למה לא להחזירו לבעליו האמיתיים? ואם נתפס, — למה לא לשלם עבורו את מלוא התמורה, לפי ערכו האמיתי בשוק היום? ואם אין די כסף לכך — ישולם המחיר במרוצת השנים.

מעשה בליעל בבירעם

אולם מה נלין על עוול זה — כאשר עוולות גדולות יותר, מחפירות יותר, נעשות בעצם הימים האלה ל־ערבים שהם אזרחי־ישראל כשרים למהדרין?

האם הממשלה, המבצעת את מעשה־ה־בליעל של נישול הערבים מבירעם ואיקרית, מסוגלת לעשות צדק לערבים במיזרח ירושלים?

לפני 17 ימים השתמשה הממשלה בסמכויות הנציב העליון, על פי תקנות־ההגנה לשעת־חירום משנת 1945, כדי לסגור את שני הכפרים בפני בעליהם החוקיים, ידידי המדינה ונאמניה.

תקנות ההגנה לשעת חירום — האם אקרא בפני שר־המישפטים את אשר אמר עליהם עורך־הדין יעקב שימשון שפירא, למחרת חקיקתם?

אנא האזן, אדוני שר־המישפטים. כה אמר מר שפירא:

המישטר שהוקם עם פירסום תקנות ההגנה בארץ־ישראל אין דומה לו בכל ארץ נאורה. אף בגרמניה הנא־צית לא היו חוקים כאלה, ומעשי מיידאניק ודומיהם היו אף שם נגד אות החוק הכתוב. אמנם, מרגיעים אותנו בכך שהתקנות מכוונות רך ורק נגד העבריינים, ולא נגד כל האזרחים. אולם גם המושל הנאצי באוסלו ה־כבושה הצהיר כי לא יאונה כל רע לאזרח שיילך אחרי עסקיו בילבד."

אדוני שר־המישפטים, זכור את אשר אמרת. פעל לביטול הפעלתן של תקנות אלה בבירעם ואיקרית! עשה צדק בבירעם, עשה צדק באיקרית, עשה צדק לערבים במיזרח ירושלים, עשה צדק לכל תושבי השטחים ה־מוחזקים!

„זוהי זכות־יסוד של כל זוג צעיר:

לקבל דיור הוגן במחיר הוגן מטעם המדינה!"

במשך יום ב' וג' טיפלנו בשביתת 32 הזוגות הצעירים במישרד השיכון. הגשנו הצעה דחופה לסדר־היום, אך נשיאות הכנסת לא הכירה בדחיפותה. לכן העלינו את בעייתם בהזדמנות הראשונה, אגב הדיון בהצעת־חוק של מישרד־האוצר, שנועדה לשחרר ממס־ההכנסה את שכר־הדירה על דירות המושכרות החל מ־1.11.72, בשכר־דירה שאינו עולה על 500 ל"י.

אמרנו:

אורי אבנרי: בשעה זו, כשאנו דנים בהצעת־החוק, מתקיימת במישרד שר־השיכון, במרחק של כמה מאות מטרים מכאן, שביתה של 32 זוגות צעירים מ־קריית־מוצקין. 32 זוגות צעירים, עם נשים, ילדים ותינוקות — בירושלים של שלג ושל כפור, זה היום הרביעי. עד הבוקר נשלחו שני ילדים לבית־החולים, והיום הודיעה המישטרה שהיא תפנה אותם בכוח הזרוע, את הנשים והגברים והילדים.

איני יודע אם האיום הזה כבר הוצא־לפועל, אולי בעצם הרגעים האלה מסתער כוח־מישטרה באלות שלופות, קסדות ומגינים, על 32 הזוגות האלה*.

לאיזה עומק של מרירות הגיעו צעירים אלה, אם הם נאלצו לאחוז בנשק האחרון הזה: לשבית במישרד שר־השיכון בירושלים, להתמיד בשביתה זו יום אחרי יום, בתנאי האקלים הנוראים של ירושלים המושלגת!

דרושה תנועת מחאה ארצית

השביתה הזאת היא אות לבאות. הזוגות הצעירים בארץ כולה למדו שלא יקבלו את המגיע להם אם לא ישבתו, אם לא ידפקו על השולחן, אם לא יאחזו באמצעים קיצוניים.

אני סבור כמוהם, שאם לא יתארגנו הזוגות הצעירים לתנועה גדולה ולוחמת, ואם לא יערכו הפגנות ושביתות בכל רחבי הארץ — לא יבואו על סיפוקם ולא יקבלו את הדרוש להם כדי להתחיל בחייהם בתנאים הוגנים.

על מה בעצם שובתים הזוגות האלה? הם נרשמו מתמלאית. מחירי הדירות מאמירים לשחקים, בגלל סיבות שאין להן שום קשר להכנסת הזוג. מחיר הקרקע הולך ומאמיר, שכר־העבודה של פועלי הבניין הולך ומאמיר בגלל תנאים של היצע וביקוש. הממשלה עצמה מטילה מיסים כבדים על חומרי בנייה.

מדוע צריך זוג צעיר בארץ לסבול מכל

הזוגות השובתים במישרד שר־השיכון

אנשים את דרישותיהם ודעותיהם. כאשר שמעתי את הנימה הזאת מפי בני־הארץ המתמרמרים על הזכויות הניתנות לעולים החדשים, עליתי על הבמה ואמרתי: רבותי, אתם מפנים את הדרישות שלכם לכתובת הלא־נכונה.

הדרישות שלכם צריכות להיות מכוונות אך ורק כלפי הממשלה. כל מה שמגיע לעולים החדשים — מגיע להם בזכות, ואותה זכות עומדת גם לבני־הארץ.

אין שום הבדל בין מי שעולה מברית־המועצות לבין מי שעולה מן התעלה ומרמת־הגולן.

אלה גם אלה מתחילים בחייהם מחדש, ויש להם הזכות, במדינה בעלת תודעה סוציאלית, שהמדינה תבטיח להם התחלה הוגנת לחייהם, במידה שווה.

זה נוגע לדיור, זה נוגע למיסוי, זה נוגע לכל ההטבות וההנאות שהמדינה מבטיחה לעולים החדשים, ובצדק מבטיחה להם, והיא צריכה בצדק להבטיח זאת לאנשים שגדלו במדינה עצמה.

לפרוטקציונרים נותנים הכל!

היום מבטיחה המדינה דברים רק לחלק קטן מאוד מאלה שגדלו בארץ הזאת. לפני שעה ענה שר־החקלאות לשאילתה שלי על חברת שיכון עובדים של חבר־הכנסת אברהם עופר.

שר־החקלאות אמר דברים מדהימים.

הוא אמר שחברת שיכון עובדים רימתה, פשוטו כמשמעו, את מינהל המקרקעין, קיבלה קרקעות במחיר מוזל לשיכון עולים חדשים וזוגות צעירים, והשתמשה בקרקעות האלה כדי לשכן בהן בני אצולה, בני צמרת, את הפרוטקציונרים של המישטר.

זה דבר נורא, אדוני היושב־ראש. ביום שבו שובתים זוגות צעירים בשלג בירושלים, מפני שמעלים להם את מחירי הדירות ואת המשכנתות, בגלל עליית מחירי הקרקעות — באותו יום בא שר־החקלאות ואומר: דווקא

משכנתא ישחרר רק המוות

לשיכון, ניתנו להם הלוואות המשעבדות אותם לכל החיים. עוד לפני שנכנסו לדירותיהם, עלו מחירי הדירות בהרבה אלפי לירות. עדיין הם אינם יודעים מה יהיה המחיר המלא. אחרי שערכו חבריהם בקריית־חיים שביתה — הורידו להם את הריבית מ־7.5% ל־4.5%. הם דורשים אותה זכות לעצמם.

כרגע לא מדובר על מחיר הדירה. מדובר על הסיוט הנורא המרחף על כל הזוגות הצעירים האלה, ההשתעבדות למשכנתא לכל החיים.

המשכנתא הפכה לחלום־בלהות. יש הרגשה שממשכנתא משחרר רק המוות.

מדוע אין דירות להשכרה?

אדוני היושב־ראש, מדוע אין בארץ הדבר הקיים בעולם כולו — שזוג צעיר יוכל למצוא דירה בשכירות במחיר סביר?

מרדכי סורקיס: מחיר די גבוה.

אורי אבנרי: במחיר סביר. מחיר סביר שהוא אחוז מסויים מההכנסה שלהם למעשה. הוא מתנועע בין רבע מהשכר החודשי בארצות מתקדמות לשליש מהשכר בארצות לא־מתקדמות. זוג צעיר בארץ כזאת יודע שברבע מהכנסתו הוא יכול לקבל דיור הוגן, בהתאם לרמתו. מדוע אין דבר זה קיים בארץ?

אני חושב, אדוני היושב־ראש, שזוהי אחת מזכויות־היסוד של אזרח, ועל אחת כמה וכמה של אזרח צעיר: לקבל דיור בשכירות, דיור סוציאלי.

כלומר: לקבל דיור שמחירו ייקבע על־פי הכנסתם של בני־הזוג העובדים. אם זוג משתכר כיום 800 לירות — יידע שיוכל לקבל דירה בשכר הקבוע בהתאם להכנסתו, ושתישאר לו הכנסה פנוייה המספיקה למחייתו.

קשה להציג דרישה יותר סבירה.

לממשלה לא איכפת

כל המרירות בארץ באה מפני שדרישה זו אינה אלה, ולשעבד את חייו למחירי דירות, שעלייתם אינה עומדת בשום יחס להכנסת הזוג עצמו?

הרי אנו חיים במדינה שבה יש משק מבוקר, מדינה שבה הממשלה שלטת למעשה על כל תהליכי המשק. הממשלה יכולה להעלות ולהוריד את מחירי הקרקעות, להעלות ולהוריד מחירים של חומרי־בנייה, להעלות ולהוריד את כל ההוצאות הכרוכות בדיור, כולל מיסים.

במדינה כזאת, כשהממשלה אינה יכולה להבטיח דיור הוגן בשכר הוגן לזוג צעיר — נובע הדבר מאי־כשרונה של הממשלה או מהלא־איכפתיות של הממשלה.

ומכיוון שאני יודע שהממשלה מוכשרת מאוד לנהל תהליכי־משק כשאיכפת לה, אני מוכרח להסיק את המסקנה ששנים רבות מדי התייחסה הממשלה בשוויון־נפש מוחלט לצורכי הדיור של זוגות צעירים בארץ.

עולים מחו"ל ועולים מהתעלה

אדוני היושב־ראש, לא פעם העלינו בכנסת את הדרישה להשוות את הזכויות של בני־הארץ, של הצעירים שגדלו בארץ, לזכויות העולים החדשים.

אני מחייב עליה גדולה לארץ. לא יעלה על הדעת שהמדינה תמנע ממישהו, המתדפק על שערי הארץ, את הכניסה אליה. ואני גם סבור שיש להבטיח דירה לכל עולה. אינני חושב שהמדינה יכולה להתפשר עם עצמה לגבי הדרישה הזאת.

אני חרד מפני האפשרות שתיפתח תהום בין העולים החדשים לבני־הארץ. אני סבור שכל המציג את הבעייה כאילו יש ניגוד־אינטרסים בין בני־הארץ לבין העולים החדשים, חוטא לאמת וחוטא למדינה.

הדרישה של בני־הארץ אינה כלפי העולים החדשים. דרישתם היא כלפי הממשלה, כשם שדרישת העולים החדשים היא כלפי הממשלה. הממשלה היא האחראית לחלוקה הנכונה של המשאבים הלאומיים.

לפני כמה ימים נערכה הפגנה מטעם ארגון הזוגות הצעירים, המסונף לתנועת העולם הזה — כוח חדש, בכיכר המדינה בתל־אביב. הם הקימו שם אוהלים מול ארמונות־הפאר, והיה מעין הייד פארק שבו השמיעו

לבני האצולה, דווקא לבני הצמרת, דווקא לבני המיוחסים לא העלו את מחירי הקרקעות והדירות, כי אם להיפך, להם מסרו את הקרקעות של העולים החדשים במחירים מוזלים. זה דבר נורא!

לשחרר שכר־הדירה ממס

אדוני היושב־ראש, אסיים בהערה אחת או שתיים לגבי הצעת החוק שלפנינו. המגמה היא חיובית...

סגן שר־האוצר צבי דינשטיין: מה כל זה היה שייך?

אורי אבנרי: זה היה שייך. גם אתה, אדוני סגן השר, מבין שהצעת־החוק שלכם היא מעין טיפה בים הבעייה הזאת.

אם אפשר למתוח ביקורת על הצעת־החוק, הרי זה על כך שזאת באמת טיפה, טיפה קטנה מאוד. בעוד שאני מחייב את המגמה, אני חושב שכל התנאים שקבעתם לשיחרור שכר־הדירה ממס ההכנסה הם תנאים שלא לעניין, שלא יעמדו בשום מיבחן של מציאות.

אדוני סגן השר, זו הזמנה פשוטה לגניבה ולרמאות, כשם שרוב הדברים שאתם עושים, כולל ההוראות האחרונות בעניין חישוב ההוצאות לצורכי מס־ההכנסה, הם הזמנה גלויה לרמאות, מתן פרס לרמאים וקנס לאנשים הגונים.

אתם מעמידים פה תנאים שכל אחד מהם הוא הזמנה לרמאות.

הממשלה צריכה להיות מעוניינת היום שכל דירה שאפשר לשחרר אותה להשכרה, אכן תושכר, ולא חשוב אם זה לעולה חדש או לבן־הארץ. כי כל מי שמשכיר דירה, מספק יחידת־דיור חדשה, היורדת מהביקוש.

אם זה כך, הרי השיחרור הזה ממס צריך להינתן לכל השכרת דירה, בלי קשר לגודלה, לתאריך ההשכרה הראשונה, בלי קשר לגובה שכר־הדירה, אפילו אם מס־ההכנסה יפסיד על זה כסף.

המטרה הסוציאלית, לספק דיור, חשובה מכל הפסד במס, אפילו אם זה יתן פה ושם פרס לאנשים שזה באמת אינו מגיע להם. אלפי דירות בארץ יושכרו, אם יהיה כדאי לאנשים להשכירן.

* ההתנגשות נמנעה ברגע האחרון, מאחר שהזוגות הצעירים קיבלו הבטחות מסויימות והחליטו להפסיק את השביתה.

בעת תאונה
מוטב להשאר
בפנים
מלהזרק
החוצה!

בעת תאונה — מסוכן פי 4 להזרק החוצה מאשר להשאר בתוך הרכב.

מחקרים מדעיים בעולם הוכיחו — השימוש בחגורת בטיחות בעת נסיעה הציל 70% ממוות ומפציעה קשה.

לכן — חגור חגורת בטיחות תמיד!

משרד התחבורה ● המועצה הלאומית למניעת תאונות

הקדם
חגורה
למכה

המצב מעורפל ביותר; אל תמשיך לגשש ב־אפלה — אלא דרוש הסברים, ותבע ביצוע החלטות שיעזרו לך ולסובבים אותך לצאת מן הסבך. אם אתה ממונה על אחרים — מוטב שהשבוע תהיה פחות קשוח, ויותר נוח. גם צעד מסוג זה יגרום לתזוזה מועילה לעניינך. בת טלה — הזנחת לאחרונה את נושא הופעתך.

★ ★ ★

פגישה עם דמות מן העבר הרחוק מעיבה על חושיך ומעוררת את דמיונך. נצל זאת לע־תיד: לחלום, ליצור, לתכנן תמורות בחייך ויצירה מסוג אחר לגמ־רי, אם אתה בין היוצ־רים. אל תיכנעי לריג־שות־יאוש או לדיכדוך. זהו עניין של זמן, לא של אופי. התקשרי טלפונית עם אדם ש־את מכירה ושאינך מייחסת לו חשיבות רבה: הוא יעזור לך בשטח מאוד חשוב לך.

★ ★ ★

הבעייה העומדת במר־כז השבוע, בן־תאומים, היא בריאותך. כל אשר תעשה לשיפורה — מצויין. כל אשר תע־שה העלול לפגוע בה — מסוכן מן הרגיל. גש לרופא, לבדיקה שיגרתית. ואל תזניח את פוליסת הביטוח בגלל הצלחתך העיס־קית והאמנותית. נכונו לך הפתעות גם במישור הפינאנסי — אך מס הכנסה...!

★ ★ ★

סוף השבוע יחייב זהי־רות במה שנוגע לעס־קים או לבריאות. מש־הו הקשור באש עלול להעיב על שימחתך. מזלך מצוי בשבוע זה בסימן של להבה. יהיו לך גם הסתבכויות עם ילדים במשפחתך, שיו־לידו ויכוח חריף בין ההורים. ייתכן וייראה לך כאילו נשקף לך מקור־הכנסה מבטיח יותר מאשר עבודתך הנוכחית. שקול היטב.

★ ★ ★

צורת הדיבור הברורה והמרשימה שלך בימים אלה, תזכה אותך ב־יתרון ובכושר לשכנע אחרים לרעיונותיך ה־באים עכשיו לידי בי־טוי מעשי, בתנאי ש־אתה מאמין בהם בלב שלם. ידידה ממזל דגים שתפגוש עשויה להיות לך אשת שיחה מעניינת. אתה עלול להיסחף בשיחותיך על דת ומוסר וליצור רושם של מטיף. זהו הזמן להיערכות לקראת העתיד.

★ ★ ★

ימים קשים אך טובים עוברים עליך. אתה יו־דע זאת, אבל אינך מסוגל עדיין להעריך את מלוא המאמץ הד־רוש ממך. משום כך, פזר את האחריות ואת העבודה על־פני כל ימות השבוע. אל תש־קיע את כל אונך ביום אחד, ואת כל כספך [illegible] מצטער, אבל הזהרתי אותך: אין זה שבוע לערוך מסעות או שינויים מרחיקי־לכת.

אם תוכלי לשמור על מיסגרת־חיים דומה לזו בה היית עד כה, בתנ־אים חדשים, תקלי ב־מיקצת על הבעיות. אם לא — מוטב שתסמכי לחלוטין על שיפוטו של איש בעל־שיקול. העי־קר — לא להגזים ב־שום דבר ולא לריב. יום א' הבא מגיש לך הזדמנות נדירה. אל תכתבי מכתבים כלל.

★ ★ ★

חילוקי דיעות סוערים יגרמו לך למפח־נפש. אין דבר: שיחה לאור ירח, באמצע ה־שבוע, תשפר את המצב עד אין־הכר. יתכן אפי־לו שזה יגרום להתלק־חות הקשר למימדים רציניים ביותר. קנייה אשר תעשי ביום שישי עשוייה להוביל אותך להיכרות חדשה. הי־שמרי מרכילותן של ידידותייך. לבשי כעת אפור וארגמן.

★ ★ ★

אם תיזהר לא להיכנס למקומות־עבודה בהם יכולים ליפול עליך חלקי מכונות ולא להס־תבך בתאונות הדרכים או תאונות עבודה — יעבור הכל, השבוע, בשלום רב. בריאותך עדיין לא תקינה, אך שינוי בקצב החיים, מעט דיאטה והרבה שי־נה כשיש צורך יהפכו אותך לאדם מחודש.

הורוס קופ

אחרי שנה רצופה אכזבות ומרורים, סוף־סוף זה הגיע: תוך שבועיים אתה מועלה בדרגה, וזוכה לשכר ויחס בהתאם. אם רק תיזהר מלהפוך ל„עבד כי ימלוך" — כי אז ודאי שהעלייה בדרגה הבאה תהיה הרבה יותר קרובה, ובעלת אפקט הרבה יותר משכנע. שיחת טלפון שקיימת בשבוע שעבר עם מישהו מעיר אח־רת, תישא פרי בשבוע הבא. עליך לפעול.

★ ★ ★

למרות העובדה שאסור לך לסמוך על אלה המציעים לך הצעות מפתות, השבוע יתחיל תהליך שיקום כלכלי, לאלה מכם שהיו שקו־עים בצרות כספיות רציניות. ביחוד טוב סוף השבוע ובמיוחד יום ג'. יום א' אינו מתאים לרומאנטיקה: יש בו יותר מדי הש־פעות עוינות. אך תוכל להמר על מוצאי־שבת, בשטח האהבה.

★ ★ ★

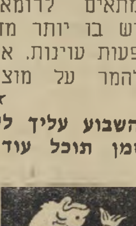

השבוע עליך לשים קץ לבטלנות! כמה זמן תוכל עוד לשבת ולחלום בהקיץ, ומבלי לעשות אפילו את אותם דברים המו־גשים לך על מגש הכ־סף? זהו שבוע מצויין לתיכנון לטווח קצר ובינוני; בעוד שבועיים־שלושה תוכל לעבור למעשים, ובקצב נמרץ ובלתי־רגיל. הקפד על סילוק מיכשולים מן הדרך, ושלם חובות קטנים וטורדניים. אך היזהר: בן דגים: מתחרה מסוכן עלול לצוץ בשטח, אם לא תדע לשמור עליה. הימנע ממסעות.

קולנוע

סרטים

שלושת המשוגעים

יבואני הסרטים בישראל עייפים כנראה מאוד — או שבעי־נחת מאוד. או שניהם ביחד.

מצד אחד, הצליחו למלא כמה אולמות־קולנוע בסרטים משובחים, כמו רומא, התפוז המיכני, פרנזי, מיני ומוסקוביץ. מצד שני, הפיצו בבתי־קולנוע אחרים מלפפונים רקובים כמו הקשר החמישי, תמונתו של דוריאן גריי וירקות דומים. עתה, מזה כמה שבועות הם נחים מעמ־לם, משלבים ידיים וסופרים את ההכנסות.

פיטר אוטול ב„מעמד השליט"
לורד משוגע.

מאחר אם כן ועל הפירות הבאושים המעטים המתחלפים כרגע על הבדים בארץ לא כדאי לדבר ברצינות, כדאי לה־ציץ אל העומד לבוא: לשלושה סרטים בריטיים, המוצגים עתה ברחבי העולם, מעוררים שם תגובות חריפות לטוב ולרע — יש סיכוי להגיע גם לארץ.

הראשון ביניהם הוא סרט המבוסס על אחד הספרים המהנים ביותר שנכתבו ב־שנים האחרונות. מסעות עם דודתי של גראהם גרין מוביל פנסיונר, בן למעלה משישים, בחברת דודתו בת השמונים, למסע על פני העולם. במסע זה הצליחה הדודה מלאת־החיים להכניס את אחיינה הממוסד והנבוך לכל מיני הרפתקאות פליליות, כמו הברחת־סמים ומטבע זר, פרשיות קטנות של ריגול, שוק שחור וכ־דומה.

מובן שהקולנוע, אשר ניהל תמיד רומן עם גרין (הוא היה תקופה ארוכה למדי מבקר קולנוע, וכתב בין היתר את תס־ריט האדם השלישי) לא המתין זמן רב. הפך את הסיפור לסרט. הבמאי הוא ג'ורג' (גבירתי הנאווה) קיוקור, מן הב־מאים הותיקים המסוגננים ביותר של הור־ליבוד. בתפקיד הראשי מופיעה מאגי סמית, בעלת פרס אוסקר עבור הסרט מיס ברודי. סמית נאלצה להתאפר מדי יום במשך שעתיים, כדי לגלם את דמו־תה של דודה אוגוסטה הישישה.

לצידה מופיעים בסרט אלק מקאואן — מפקח המשטרה בפרנזי — ורוברט סטיפנס, שהוא בחייו הפרטיים בעלה של מאגי, ומי שגילם את שרלוק הולמס ב־חייו הפרטיים של הולמס.

אם גראהם גרין הצליח להעמיד את גיבורו, בריטי טיפוסי, במבוכה מול הז־רויות של דודתו המטורפת, הרי שהמ־חזאי פיטר בארנס העמיד במבוכה את כל החברה הבריטית הטיפוסית. הוא עשה זאת במעמד השליט, הסרט שייצג את אנגליה בפסטיבל קאן. מן הסצינה הראשונה, ברור שהמסורת הבריטית לא תלקק דבש בסרט: לורד גורני (הארי אנדריוס) אציל בריטי מכובד, משתעשע בחדר־המיטות שלו בלבוש של רקדנית — ותולה עצמו בטעות על חבל פעמון.

זו רק ההתחלה. מתברר שבהשוואה ליורשו, הרי הלורד המנוח היה סמל השפיות. היורש, המגיע למקום ישר מבית־המשוגעים הקרוב, משוכנע כי הוא אינו אלא ישו, אשר נישא במקום למרים המגדלית, מרגרט גוטיה — הלא היא הגברת המפורסמת עם הקאמליות.

המשפחה הרוצה בכל מחיר להוציא את הירושה מידיו של המטורף ארוך השיער, הצולב את עצמו לעיתים מזומנות על צלב גדול באולם־הקבלה של הטירה המפוארת — מספקת לו אפילו מעין תחליף למרגריט. זה, בנסיון להוכיח שהאיש אינו שפוי בדעתו, ויש לאשפזו בחזרה — ואז יקבלו כמובן הקרובים את הירושה.

אלא שלמרבה צערם מתפקח המטורף, הופך במפתיע מחולה־ישו ללורד בריטי בכל רמ"ח אבריו. בתור שכזה, הוא רוצח בשיטתיות את כל בני המשפחה, תוך כדי הטלת האשם על אחרים. ומי יעיז לחשוד בלורד מכובד?

אם לא די בכל המעשיה המטורפת הזאת — שפיטר או'טול מופיע בה בתפקיד הראשי — מקושט הסרט גם בכמה בדיחות ויזואליות, שאינן מותירות הרבה ספק בקשר ליחס שיש ליוצרו (הבמאי ממוצא הונגרי פיטר מדאק) אל מעמד השליט בבריטניה: באחת הסצינות, נואם הלורד גורני החדש (פיטר או'טול) בבית־הלורדים, וכל הזקנים הסנילים והתשושים המנמנמים על הספסלים הופכים לשלדים מכוסים קורי־עכביש.

הסרט השלישי מוקדש כולו דווקא ליוצר אירופי. לא במקרה. „תמיד הרגשתי קירבה גדולה יותר לאירופה מאשר לאנגליה" טוען קן ראסל, הבמאי של משיח פרא — סרט ביוגרפי על פסל בשם הנרי גודיה־ברז'קה, גאון צרפתי שחי עם אשה פולניה מוזרה, מבוגרת ממנו בהרבה, יצר בזעם פסלים בעלי עוצמה רבה. גודיה־ברז'קה נהרג במלחמת ה־

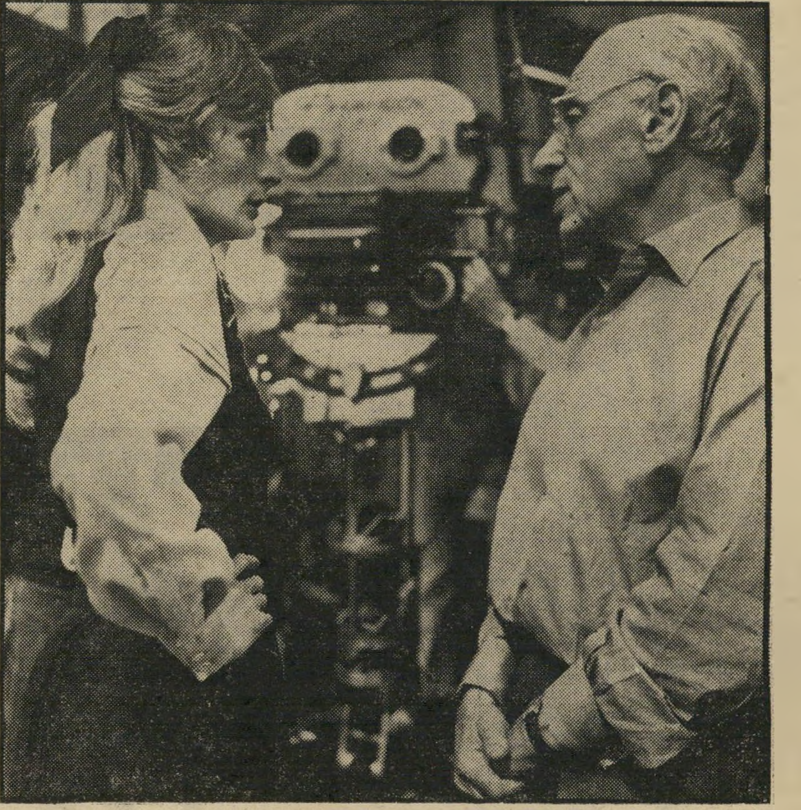

במאי קיוקור ושחקנית סמית
דודה משוגעת,

עולם הראשונה, לאחר שהצטרף אליה כאשר נאמר לו כי הגרמנים משחיתים יצירות אמנות במקומות אותם כבשו.

ראסל, למרות שאינו מודה בכך, רואה את עצמו בדמות גיבור סרטו האחרון: נביא האמנות (גודיה, למרות שמת בטרם־עת, השפיע רבות על פיסול המאה הנוכחית), איש ההולך ביד רמה, פרא שכשרונותיו פורצים החוצה בעוצמה, ואין מבקר המוסמך או המסוגל לתפוס את משמעות מעשיו.

אמנם, בימים שהיה עושה תכניות טלוויזיה על חיי אמנים (שירת הקיץ שלו, על המלחין דיליוס, הוצג גם בארץ), דווקא נהנה ראסל מן הביקורות האוהדות. נשים אוהבות שלו נעזר במידה לא־מבוטלת בביקורת. אלא שמאז, צועדים ראסל והמבקרים בנתיבים נפרדים. מאז שצ'ייקובסקי והשדים שלו נקטלו, הוא מזלזל בכולם. את פולין קאל, למשל — אחת המבקרות הידועות והששנונות של ניו־יורק — הוא מכנה „פטפטנית, רכילאית צורמנית."

„למבקרים אין שום השפעה" הוא קובע בבטחון עצמי גדול. והוא עושה זאת ביתר־שאת עתה, לאחר שמשיח פרא התקבל בסבר־פנים יפות יחסית באנגליה, למרות שהושמץ לכל אורך הדרך בארצות־הברית.

„המבקרים קברו את מוצארט בקבר אלמוני. הם האכילו את הוגו וולף בצואתם כל חייו — עד שבסופו של דבר הגיע לבית־משוגעים, ואכל את צואתו שלו": האין זאת ציטטה הולמת ביותר את במאי השדים.

ראסל כנראה, מתכונן עתה לנקום את נקמתם של וולף ומוצארט, לעשות למבקרים את מה שהם עשו לו.

בינתיים, הוא משייך עצמו לחבורת במאים שנקטלה לאחרונה על־ידי פולין קאל — ביניהם אורסון וולס ופרנסואה טריפו.

מה חושבים וולס וטריפו על שותפם החדש, לא ידוע עדיין ברבים.

פופאי מהונג־קונג

המתאגרף הבלתי־מנוצח (תל־אביב, תל־אביב, ארצות־הברית) — ריצפת האולם מכוסה שיכבת עבה של קליפות גרעינים. את העשן הכחלחל שבאוויר אפשר לחתוך בסכין. החבר'ה הטובים מוצצים במרץ סיגריות ומפליטים בקולי קולות אימרות־שפר המעידות במישרין על חוכמתם הרבה. ובחוץ, הקופה סגורה. כל הכרטיסים נמכרו. עם הצלחה, כפי שאומר הפתגם הישן, אי־אפשר להתווכח.

אז למה להתווכח? מספיק לתאר. זהו יבוא מהונג־קונג, המספר על תחרות פרועה בין שני בתי־ספר למתגוששים, הנלחמים על זכייה בתואר האליפות באיזור מסויים בסין.

מה בדיוק מקנה תואר זה, ומדוע צריך להיאבק עליו בקנאות ופראות כזאת, לא ברור. וגם לא חשוב.

כי סרט זה, שלבמאי שלו קוראים צ'נג צ'אנג הו, למפיק רן רן שו, ולכוכבים לו לי וואנג פינג, מיועד לאנשים שעלילות אינן מטרידות את מנוחתם. מאחר והצופה המודרני תפס כבר את העקרון שכל העלילות זהות, ורק מה שקורה בתוכן שונה, החליטו כאן להראות רק מה שקורה.

קורה אוסף של תעלולי קאראטה, ג'ודו, היאבקות סיאמית ושאר מיני טכניקות אקזוטיות, מהמזרח הרחוק, בתוספת דילוגים משונים מן הארץ לגגות הבתים, התעופפויות לוליניות באוויר, שימוש לולייני עוד יותר בידיים, רגליים ובשאר איברי הגוף. בכלל, המתאבקים, שאינם נחים רגע לכל אורך הסרט, נראים כהתגלמויות אנושיות של פופאי שבלע מנה מוגזמת של תרד.

מי שניחן בתודעה קולנועית מינימלית, יזהה כמובן את מרבית התעלולים האתלטיים כמשחקים של מצלמה,

פינג ולי בפעולה: יותר מדי תרד

המונחתם בזווית נמוכה כדי להגזים גובה של ניתור, או כתעלולי עריכה, החותכת את הסרט ברגע שהגיבור קופץ כלפי מעלה ומחברת שנית כאשר הוא נוחת על הגג. התוצאה: בדילוג קטן אחד, הגיע הגבר מהאדמה למרום השמיים. איפה, איפה הוא היה באולימפיאדה?

גם הצנזורה, שהתייחסה כנראה ברצינות לעניין, השאירה כאן את חותמה. מה שלא עשו עושי הסרט, השלימה היא. למשל, המתאגרף הבלתי־מנוצח נאבק עם שני שכירי־חרב יפניים — ופתאום נעלמים השניים כאילו בלעה אותם האדמה. רוח הקודש מירושלים כנראה העיפה אותם לשמיים.

אבל חוץ מזה, הכל בסדר.

תדריך

תל־אביב

★★★★ התפוז המיכני (פאר, אנגליה) — הבמאי סטאנלי קובריק מתאר עולם שבו האלימות אינה זקוקה עוד למניעים, והחברה אינה יודעת עוד איך להתגונן מן ההתקפות על גופה ועל הכרתה. הסרט המדהים של השנה. כדאי לראות.

★★★★ פרנזי (חן, אנגליה) — היצ'קוק במלוא אונו, מהתל בצופיו, מורתח אותם ומשעשע ביד בטוחה ובכישרון קולנועי נדיר, בעזרת סיפור על פסיכופאט שחונק נשים בחוצות לונדון לאחר שהוא אונס אותן.

במאי ראסל
משיח משוגע

★★★★ פליני רומא (סטודיו, איטליה) — רומא מזווית־ראיתו האישית והפרטית מאד של פדריקו פליני, כפי שראה אותה לפני שלושים שנה — והיום. סרט בעל עוצמה חזותית בלתי רגילה. חווייה לעיניים.

★★★★ מיני ומוסקוביץ (תכלת, ארצות־הברית) — ג'ון קאסאבטס מתאר שני אנשים בודדים, פקידת מוזיאון ושומר מגרשי חניה, המוצאים זה את זה בסיפור אהבה מוזר, על רקע אמריקה מוזרה ואכזרית עוד יותר. סרט אינטימי, רגיש ומעניין.

★★★★ הצגת הקולנוע האחרונה (פריז, ארצות־הברית) — סיפור נוסטלגי בשחור־לבן, על אמריקה המאבדת את תומה ואת שלוותה בימי מלחמת־קוריאה. מתרחש כולו בעיירה שכוחת־אל במעמקי טקסס. משחק מעולה, בימוי של פיטר (מה נשמע דוק) בוגדנוביץ'.

ירושלים

★★★ הארי המזוהם (ירושלים, ארצות־הברית) — שוטר מכריז מלחמה פרטית נגד רוצח פסיכופאטי, בסרט אלים המבויים בוירטואוזיות על־ידי דון סיגל, עם קלינט איסטווד בתפקיד ראשי. הטפה לזכויות בלתי־מוגבלות לשוטרים אינה משכנעת כל כך, אבל מה שמתרחש בסרט משכיח הטפות.

★★★ הלחישה שבלב (סמדר, צרפת) — התבגרותו של נער צרפתי בשנות החמישים, מתוארת במידה רבה של פיוט ועם הרבה כשרון על־ידי הבמאי לואי (הנאהבים) מאל, בעזרתה הבלתי־מבוטלת של השחקנית לאה מאסארי, בתפקיד אמו של הנער. מומלץ.

חיפה

★★★★ הבושה (בית רוטשילד, שוודיה) — מסמך אנטי־מלחמתי מזעזע של אינגמר ברגמן, החוזר פעם נוספת על התיאוריה שלו, כי האמנות היא עקרה וחסרת תכלית בעולם של ימינו. עם ליב אולמן ומאקס פון־סידוב. מומלץ.

★★★ הקשר האמריקאי (עצמון, צרפת) — סרט פשע מבדר על שוטר־חרש, שצריך להעמיד פנים של אדם נשוי ואב לילד, ואף לחיות במחיצת אשה וילד, על־מנת לגלות רשת מבריחי־סמים. הרבה תעלולים קולנועיים של הבמאי ג'ורג' לאוטנר. הופעה חביבה של מישל קונסטנטן ומיריי דארק, כזוג נשוי בעל־כורחו.

באור-ורשבסקי

פקידות כללית בירושלים:
NATIONAL, כתיבה במכונה —
חודש! פנקסנות, קצרנות:
ביה"ס „הפקיד", י. פורמן
בצלאל 18.

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי •
המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב קרליבך 12, טלפון 260134,
תא־דואר 136 • מען מברקי: עולמפרס • „הדפוס החדש" בע"מ,
ת"א, רח' בן־אביגדור • הפצה: גד בע"מ • גלופות: צינקוגרפיה
כספי בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

רחל מרחלת על כל העולם

„הדיילת עם הקוקו" התחתנה

זוכרים את סיפור האהבה הפיקנטי מהגליון הקודם?

כן כן, הסיפור עם הנוסע השווייצרי שהתאהב בדיילת אל־על עם קוקו ושהפך עולמות בכדי למצוא אותה.

ובכן, היתה חתונה.

אבל לא בדיוק כפי שתיכנן השווייצרי. הדיילת המבוקשת התגלתה — מאוחר מדי בשבילו. „אני היא הדיילת המבוקשת עם הקוקו מטיסה 421," סיפרה הגיבורה. „אינני זוכרת את השווייצרי הנחמד שמת עלי, אבל אולי יעניין אתכם לדעת שלפני כחודש נישאתי — לישראלי דווקא. אני נורא מצטערת לאכזב את השווייצרי."

לבקשתה, נשארת הדיילת עם הקוקו בעילום שם.

* * *

אין לי ספק, שאת הסיפור הרומנטי על הנוסע שהתאהב בדיילת שמעתם כבר — אבל בעיתונים, לא אצלי. לא בגליון הקודם — וגם לא בגליון הנוכחי. שכן הסיפור דלעיל, כמו שאומרים, איננו בכלל שלי.

כל הסיפור — כולל הכותרת — התפרסם בגליון האחרון של צוות, עיתון דיילי אל־על, והבאתי לכם אותו רק כדי שתראו שגם הקונקורנציה לא נחה על שמריה, ומשתדלת לשמור על רמה.

אבראוו.

סבתא בהריון

מלכה

אשת־החברה **מלכה'לה רוזנשטיין** איננה מסוגלת לשבת בשקט. השיא הקודם שלה, כאשר הפכה להיות הסבתא הזוהרת ביותר בישראל, הצליח להרגיע אותה לזמן קצר בלבד. חיש קל, חשה צורך לשבור איזה שיא חדש.

היא עשתה זאת לפני שלושה חודשים — ואתכם הסליחה שאני מפרסמת זאת באיחור: הסבתא הזוהרת נמצאית היום בחודש השלישי להריונה.

למלכה, הנחשבת עד היום לאחת הנשים היפות בארץ, ולבעלה, עורך־הדין **אמנון רוזנשטיין**, יש כבר שלוש בנות: הבכורה, שהפכה אותם לסבא־סבתא, ושתיים קטנות, בנות 11 ועשר.

„באמת התרגלתי כבר לבנות," ניחמה אותי מלכה'לה השבוע, כאשר התעניינתי אצלה אם הפעם יהיה זה בן, „וזה לא משנה בכלל."

לא משנה — אז לא משנה. מה שיהיה, שיהיה טוב.

בתו של היושב־ראש מתחתנת

לא, לא היו"ר המפורסם, בעל הסיפרון האדום. יו"ר אחר, שגם הוא די מפורסם, גם אם לא בחוגים רחבים כל כך. אני מדברת על האמרגן **יעקב אורי**, שהוא

סמי דייוויס, אורי, אשתו טולה ולאורה

יו"ר איגוד האמרגנים והמפיקים בישראל.

בשני לאפריל, הוא יכניס את בתו היחידה, **ליאורה**, תחת החופה. וזאת תהיה חתיכת חתונה, אני יכולה להבטיח לכם. אבי הכלה הוא מומחה למופעים רציניים, הביא לארץ קליברים עולמיים כמו **סמי דייוויס**. הוא זה שהביא לארץ את חופשה על הקרח, שהיה למופע השנה, ומתעתד להביא להקת קרח נוספת לכבוד חגיגות מחצית היובל למדינה. אז אתם יכולים לתאר לכם את החתונה.

שלא לדבר כבר על האורחים, שיכללו את כל עולם התיאטרון והבוהמה, ושאר עולמות.

לצידה של ליאורה — מורה להתעמלות ובוגרת מכון וינגייט — יעמוד מתחת לחופה **חיים סלוצקי**, סטודנט לכלכלה בן 24, בנו של מורה לשעבר, העובד כיום במשרד החינוך, ואחיו של מהנדס. בקיצור, משפחה טובה, מה יש לדבר.

החתן המיועד מתחרה כבר היום בחותנו הצפוי: בין הרצאה להרצאה, הוא עוסק, בתור חאלטורה, באירגון הופעות לאמנים. המלה מתחרה נראית להיות אולי מוגזמת בין הזבוב והפיל, אבל...

יותר בריא לא להתחתן

אסתי

אסתי זבקו, הדוגמנית המקסימה שהתפרסמה בזמנו כצלע השלישית שגרמה לפירוד בין **מנדי** ו**רפי שאולי**, עומדת לחזור לביקור קצר בארץ, לאחר שהוזמנה לדגמן בשבוע האופנה הישראלי.

האהבה הבוערת, איתה יצאה לארצות־הברית, עדיין בוערת, אבל חתונה דווקא לא נראית כרגע באופק: „בשביל מה?" דיווחה אסתי מעבר לים. „כשאוהבים, לא חייבים להתחתן. להיפך, זה הרבה יותר בריא ככה."

טוב, העיקר הבריאות.

של מי הילד?

בתשעת חודשי ההריון שלה, הספיקה השחקנית **אתי גרוטס** להשתתף בשלושה סרטים ובהצגה אחת. אז אף אחד לא צריך להתפלא אם הבן שנולד לה לפני שבוע — הבכור אחרי שמונה שנות נישואין — יהיה ארטיסט מבטן ומלידה.

אבל תעזבו את הבן ואת האמא. הבעיות הרציניות ביותר הן דווקא של האבא, **דן שמר**, שהיה מנהל במה בתיאטרון גיורא גודיק. שם הוא גם הכיר את אתי, כשבאה לשחק במחזמר קזבלן.

את התפקיד הקולנועי הטוב ביותר שלה, שזכה בשבחי הביקורת, ביצעה אתי בסרט סלומוניקו, שם הופיעה לצידו של השחקן **ראובן בר־יותם** כאשתו. עכשיו, בר־יותם זה לא הסתפק בסרט, אלא בא גם לחגיגת ברית־המילה שנערכה בבית־החולים אסותא בתל־אביב. וכל פעם שדן שמר בא לעמוד על־יד אתי, בתפקיד האבא, נעמד לו בר־יותם בצד השני. ומכיוון שכולם זוכרים שבר־יותם היה בעלה של אתי בסרט, והוא ספרדי, הם היו בטוחים שהילד הוא שלו.

לדן שמר, ווזווז אמיתי, יקח עכשיו הרבה זמן לשכנע את האנשים שהוא בעלה של אתי ושהילד הוא שלו.

ראובן, אתי, דן והמוהל

ערומה כבשעת היוולדה, שקועה מרים בתוך מיטת המים, מתבנקת על הגלים

ושכבתם מים בששון!

איי רומנוב נזקק ללילה של נסיון, והרבה געגועים לישראל, להחליט ש־הוא יודע כיצד לגאול את ארץ הקודש.

ליתר דיוק, היתה זו בת־זוגתו החיננית, ששלחה אותו בסיומו של ליל־תענוגות על מיטת־מים זוגית, בבלטימור שבארה״ב ל־ארץ שאליה נכספה נפשו: „מיטות מים זה דבר טוב, נכון?" לחשה העגוגה ב־אוזנו. „ושנינו יודעים את זה. וחוץ מ־מיטות־מים, אתה אוהב גם את ישראל. אז למה לא שניהם יחד?"

איי לא היסס. רכוב על אופנועו עשה את כל הדרך עד ניו־יורק, שם התגורר חברו מיטשל (מיטש) פישר הגבוה ושחור ה־שיער, איתו גר שנה לפני כן בדירת סטו־דנטים בישראל.

מיטש האזין — והשתכנע. שוב עשו השניים את הדרך הארוכה. האחד — רכוב על אופנועו. השני — בטרמפים. שבו ניפ־גשו בבלטימור, אצל היצרן הגדול ביותר למזרוני־מים, הזמינו 200 מזרונים — ויחד איתם טסו לישראל.

זה היה לפני שבעה חודשים. מאז, הס־פיק מיטש להכיר בישראל את מרים סמו־אל, מזכירה של עורך־דין. יחד, פועלים השלושה למכירת מזרוני מים לעם ישראל.

ימים רבים טרחו אמני וסוחרי ה־אהבה של המאה ה־20, בדרכים שונות

מציעה את המיטה מים מצינור — זה כל מה שנחוץ כדי להפוך את ערימת הויניל למיטה משובחת, המומלצת על־ידי רופאים ואוהבים בעלי־נסיון בעניין. מרים מציעה את המיטה בעזרת צינור, המחדיר את המים דרך הפתח המיועד לכך. כמות המים קובעת את קשיותו.

שני סטודנטים אמריקאים ייבאו לארץ את הלהיט האחרון, הנחטף במפתיע כלחמניות טריות: מיטות מים

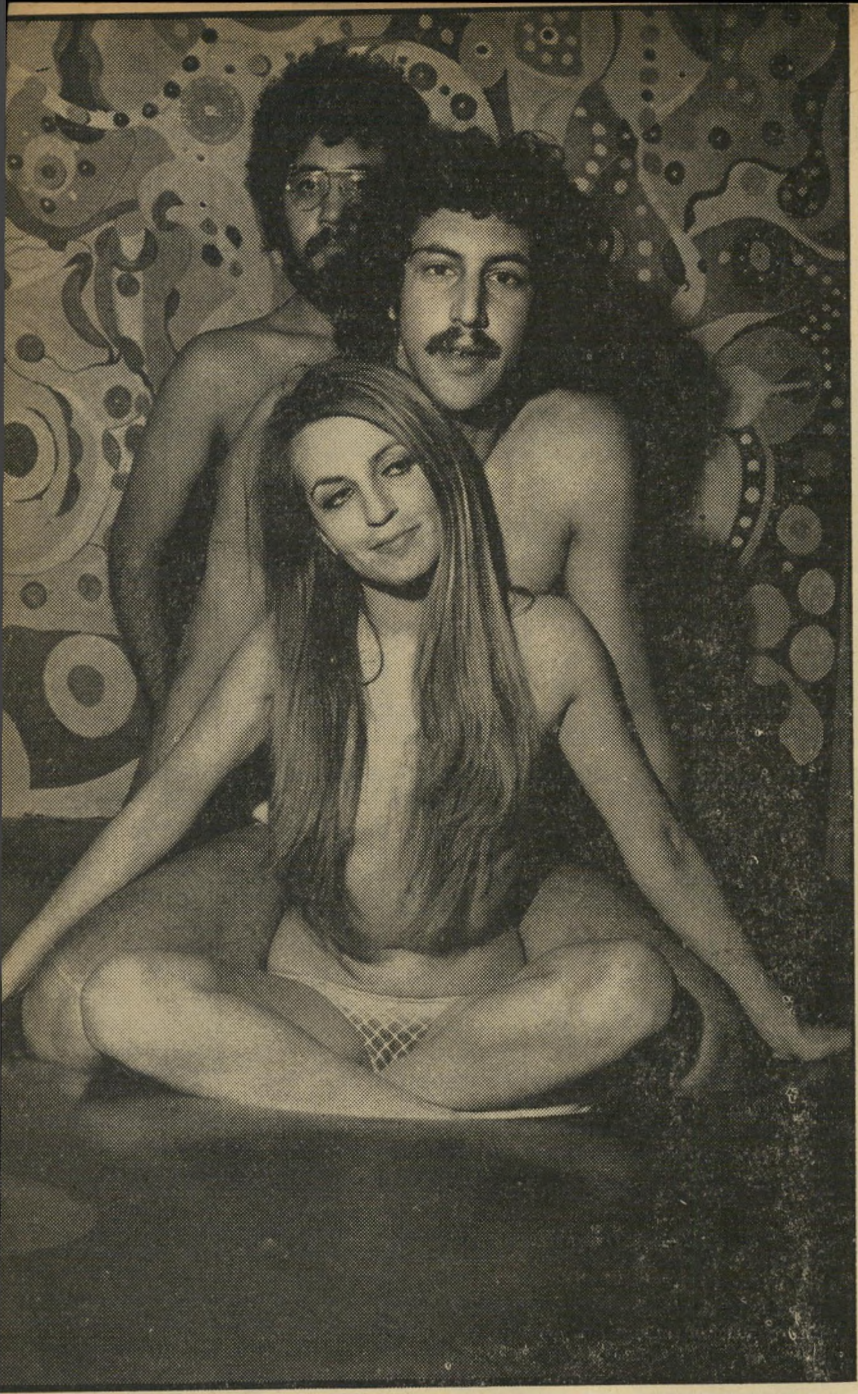

שלושה בסירה אחת מיטת־המים הזוגית ניצבת בחנותם של שני השותפים, מיטש ואיי — צמד סטודנטים שהגיעו לישראל, ראו כי טוב, והחליטו להישאר. בתצלום, יושבים השניים על המיטה עם מרים, חברתו של מיטש. אפילו שלושים איש יכולים לשבת על מיטה זו, בלי לקרוע את הויניל החזק שממנו עשוי המזרון הממולא במים.

שח־מים לא רק לאהבה נוצרה מיטת־המים: כמות המים המוזרמת למזרון קובעת אם יהיה רך או קשה — לפי רצון השוכבים. כשהמזרון מלא לגמרי, הוא קשוח כאבן ואפילו שח אפשר לשחק עליו, כפי שמדגימים השלושה.

אהבה במים מיטש ומרים בים הסוער. חיי־האהבה פורחים ביותר, לדברי המומחים, על מיטת־המים. בעלי נסיון יודעים לספר על הסיוע הגדול של הגלים הבלתי־פוסקים שבתוך המזרון. בתמונה מימין: כיסוי צבעוני, כמה כרים — ומזרון המים הופך למיטה מן היישוב למרים ואליזבט.

ומשונות, כדי לשוב ולעורר את הגבר המודרני שבע־המין. וכל הזמן, לא הבחינו בפתרון הפשוט מכל, שהסתתר מתחת לאפם — או מתחת לגופם: המכשיר הרפואי שנקרא מיטת־מים.

זה ש־70 שנה מקלות מיטות־המים בבתי־החולים על כאביהם של חולי רומטיזם, וחולים המאושפזים לזמן ארוך.

ורק לפני שבע שנים, בקליפורניה שבארה״ב, התפשטה השמועה — שתורגמה במהירות מסחררת להרבה שטרות של מרשרשים — שהמזרונים הממולאים במים טובים לא רק לחולים — אלא גם לבריאים. ולא סתם לבריאים — אלא גם אף יותר טוב לאוהבים.

סוד ההצלחה של מיטת־המים בתחום האהבה טמון בתנועת המים הגלית, היוצרת הרמוניה מופלאה ובלתי פוסקת עם כל תנועה של השוכבים עליה.

מזרון המים עשוי ויניל חזק במיוחד, היכול לשאת בכל הייסורים. גם סיגריה לא תצליח לעשות בו חור, שלא לדבר על פעילויות אחרות.

האופנה, שהחלה בארה״ב ובאירופה על־ידי צעירים, מתחילה בישראל דווקא על־ידי הבורגנים הטובים. עורכי־דין, דוקטורים ואמהות הדואגות לחיי הנישואין של ילדיהם — כל אלה נמנים על לקוחותיהם של איי ומיטש, שפתחו חנות קטנה בצפון תל־אביב. בה הם מוכרים את המים המתוקים שלהם.

„מיטת־המים טוב לא רק לאהבה,״ משוכנע איי. „נרדמים עליה יותר מהר, ישנים יותר טוב, וקמים יותר רגועים.״ כבוגר בפסיכולוגיה, הוא יודע לבטח על מה הוא מדבר.

כל מה שנשאר, זה להצטרף אל החקלאים בתפילתם שלא תהיה בצורת.

הקליינטים נרדמו מיטש מנגן בגיטרה למרים, התופסת שלווה על המים: „אנשים באים לקנות מיטה, שוכבים כדי לנוח — ולא רוצים

המחיר 2.25 ל"י כ"א שבט תשל"ג, 24.1.73 שנה 36 מספר 1847

העולם הזה

שערוריית מותם של חמשת הילדים במוסד בנס־ציונה!

העולם הזה מאשים:

שר הסעד אתה אשם!